

Nipashe

ISSN 0856 • Na. 0581824

www.ipppmedia.com

MWANGA WA JAMII

UKURASA WA 3

**UJENZI MINARA
30 WAFARIKI
MBUGANI**

MAFUNDI wa Minara Tanzania (Tanzania Riggers), wameomba...

UKURASA WA 3

**LISSU AKUTANA
NA WAKILI
WAKE BRUSSELS**

MAKAMU Mwenyekiti wa Chama cha Demokrasia na Maendeleo...

UKURASA WA 19

**SAKATA LA GACHAGUA
AMTWISHA
ZIGO RUTO**

NAIBU Rais Rigathi Gachagua, amejitetea mbele ya Bunge, kwa...

UKURASA 22

**POCHETTIÑO
AANZA KUINOA
MAREKANI**

Mwenyekiti wa CHADEMA Taifa,
Freeman Mbwe.

CHADEMA yajiiimarisha Serikali Mitaa

UKURASA 2

Katibu Mkuu wa Chama cha Demokrasia na Maendeleo (CHADEMA), John Mnyika, akizungumza na waandishi wa habari, Dar es Salaam jana, kuhusu uchaguzi wa serikali za mitaa na kuwataka wananchi kujitokeza kujidikisha katika Daftari la Kudumu la Wapigakura. **PICHA: IMANI NATHANIEL**

Mawaziri 11 wafuata wananchi mikoani

UK.2

MICHEZO

YANGA YAJIPA NAFASI ROBO FAINALI CAF UK.24

KATUNI UK.6

Mawaziri watoka ofisini wafuata wananchi mikoani

Na Augusta Njoji, DODOMA

NI siku 23 tangu mawaziri kuanza kuka-gua miradi hasa kwenye sekta nne mahsu-si kwa kuangalia thamani ya fedha, kutoa maelekezo na kuzungumza na wananchi.

Mawaziri II wameonekana kwenye baa-dhi ya mikoa wakikagua miradi ya sekta ya maji, afya, elimu na barabara ambao hawawajibiki kwenye wizara zinazohusika na huduma hizo, huku katika hotuba zao wakieleza kuwa wanafanyakazi hiyo kwa maelekezo ya Rais Samia Suluhu Hassan.

Ni mtindo unaoendana na kuhamasisha wananchi kwa maneno na kushiriki kwa vitendo, wakiwa katika mavazi ya kikazi zaidi badala ya suti.

Mawaziri na mikoa ambayo wanafanya ziara kwenye mabano ni pamoja na Waziri wa Mambo ya Ndani ya Nchi, Mhandisi Hamad Masauni (Dodoma), Waziri wa Viwanda na Biashara, Dk. Seleman Jafo (Lindi), Waziri wa Katiba na Sheria, Prof. Palamagamba Kabudi (Mbeya).

Wengine ni Waziri wa Ardhi, Nyumba na Maendeleo ya Makazi, Deogratius Ndejemi-bi (Shinyanga), Waziri wa Madini, Anthony Mavunde (Geita).

Wengine ni Waziri wa Elimu, Sayansi na Teknolojia Prof. Adolf Mkenda (Njombe), Waziri wa Nchi, Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora, George Simbachawene (Mara), Waziri wa Ulinzi na Jeshi la Kujenga Taifa, Dk. Ster-gomena Tax (Mtwara) na Waziri wa Utama-duni, Sanaa na Michezo, Damas Ndumbaro (Kagera).

ULEGA

Waziri wa Mifugo na Uvubi, Abdal-lah Ulega akikagua na kuzindua miradi mkoani Iringa katika shule ya sekondari Ifunda, Kiwere, Pawaga na Mboliboli amesema serikali imepeleka fedha nytingi kwenye halmashauri kwa ajili ya ujenzi wa miundombinu ya shule kila mahali nchini.

Aidha, Waziri wa Nchi Ofisi ya Waziri Mkuu, Sera, Bunge na Uaratibu, William Lukuvi, juzi alianza ziara ya kutembelea vyama vya siasa 19 vyenye usajili wa kudumu, ikiwa ni kufafanua zaidi 4R za Rais Samia.

Kinachotafsiriwa ni utekelezaji wa maagizo ya Rais Samia kwa wateule wake kutoka ofisini na kuzunguka kwa wananchi na kukagua miradi ya maendeleo.

Ni mfumo ambaa hata yeye (Rais), anautumia kwa kofia zake mibili Urais na Uenyekiti wa CCM Taifa ambaa kwa kiasi kikubwa tangu aingie madarakani anau-fanya na kwa viongozi wake wa chama kukagua na kutoa maelekezo kwa serikali.

MASAUNI

Waziri Masauni akiwa mkoani Dodoma mionganoni mwa miradi aliokagua na kushiriki kuchimba msingi ni ujenzi wa vyumba vya madarasa, shule mpya ya sekondari Mnenia Halmashauri ya Kondo Vijijini.

Akizungumza na wananchi, Masauni alisema "Si rahisi kwa Rais, Makamu na Waziri Mkuu kupita kwenye hii miradi kwenye kata zote kuona kama imekwenda kwa mujibu wa matarajio ya serikali, je, im-esaidia kuondoa kero za wananchi kama serikali inavyotaka, ndio maana tumetumwa sisi kukagua."

JAFO

Mkoani Lindi, Waziri Jafo alifanya ukagu-

zi wa miradi kwa kaulimbi 'Rais Samia na Maendeleo Wasikie na Waone'.

Miongoni mwa miradi alioytembelea na kuweka jiwe la msingi ni ujenzi wa bweni la wanafunzi wenyе mahitaji maalum katika Shule ya Msingi Chiwindi Wilaya ya Nachingwea, mradi wa maji Naipanga na mradi wa barabara Mipinga, yenyе urefu wa kilometra 0.78, Wilaya ya Ruangwa inayojengwa chini ya Wakala wa Barabara Mijini na Vijijini (TARURA), kuweka jiwe la msingi katika Kituo cha Afya Lionja na Waziri Mkuu Kassim Majaliwa.

KABUDI

Akiwa mkoani Mbeya, Waziri Kabudi aliagiza Halmashauri ya Wilaya ya Kyela kukamilisha haraka ujenzi wa bweni la wanafunzi wa kike wenyе mahitaji maalumu wa Shule ya Msingi Sama, ili kuwapungu-zia kero ya kusafiri umbali mrefu kwenda shulenii.

Alisema lengo la serikali ni kuboresha mazingira ya upatikanaji wa elimu kwa wanafunzi wote bila kujali hali zao huku akisisitiza kuwa elimu ni haki ya kila mtoto kwa mujibu wa sheria za nchi.

MAVUNDE

Waziri Mavunde ameweka jiwe la msingi la miradi wa ujenzi wa barabara ya Stendi ya Mabasi ya Kahumo yenyе urefu wa kilo-mita moja kwa kiwango cha lami nyepesi wilayani Chato mkoani Geita na anaende-lea ukaguzi huo pamoja na kuzungumza na wananchi kwenye mikutano ya had-hara.

MKENDA

Mkoani Njombe, Waziri Mkenda amezindua Kituo cha Afya Makoga na kuwaasa wananchi Wanging'ombe kukitunza kwa kuwa kinatoa huduma bora za afya daraja la kwanza.

SIMBACHAWENE

Waziri Simbachawene, aliwataka viongozi wa Mkoaa wa Mara kutekeleza miradi ya maendeleo kwa usahihi ili idumu kwa muda mrefu na kutumika kikamilifu na wananchi.

Akizindua mradi wa Zahanati ya Getarungu wilayani Serengeti uliofadhil-lla na Benki ya Maendeleo ya Ujerumanii kuitia Shirika la Hifadhi za Taifa Tanzania (TANAPA), Simbachawene aliridhishwa na utekelezaji wake na kutaka halmashauri za mkoaa huo kuiga utekelezaji wa namna hiyo.

NDEJEMBI

Waziri Ndejembii akiwa Shinyanga, alika-gua miradi wa ujenzi wa madarasa katika Shule ya Sekondari Ntobo na ujenzi wa Kituo cha Afya Segesena kutoa mwezi mmoja kituo hicho kianze kufanya kazi kwa kuwa kimekamilika na kuwekewa baadhi ya vi-faa tangu mwaka 2023, lakini hakijaanza huduma kwa wananchi.

TAX

Waziri Tax alieleza kuridhishwa na kasi ya ujenzi wa shule za sekondari katika Manispaa ya Mtwara - Mikindani na Halmashauri ya Wilaya ya Mtwara, na kutaka ujenzi huo uzingatie ubora na thamani ya fedha.

Mtindo huo uliwhi kutumiwa na Rais mstaafu Hayati Benjamin Mkapa wakati alipoanzisha ujenzi wa sekondari za kata.

Spika wa Bunge na Rais wa Umoja wa Mabunge Duniani (IPU), Dk. Tilia Ackson (wa pili kushoto), akizungumza na Rais wa Hungary, Tamás Sulyok (wa pili kulia), katika Ikulu ya nchi hiyo, jijini Budapest jana. Wengine ni Mbunge wa Mexico na Rais wa Wanawake wa Umoja wa Mabunge Duniani, Cynthia López Castro (katikati) na wakalimanii wa lugha. **PICHA: OFISI YA BUNGE**

CHADEMA yaweke nguvu uchaguzi Serikali za Mitaa

Na Jenifer Gilla

IKIWA zimebaki siku mbili kuanza kwa uandikishwaji wa wananchi Daftari la Wakazi katika uchaguzi wa Serikali za Mitaa unaotarajiwa kufanyika Novemba 27, mwaka huu, Chama cha Demokrasia na Maendeleo (CHADE-MA), kimeendelea kuhamasisha wananchi kujitekeza kujandikisha.

Akizungumza na waandishi wa habari jana jijini Dar es Salaam, Katibu Mkuu wa CHADEMA, John Mnyika, alisema ni muhimu kwa wananchi wote wenye sifa kujitekeza kujandikisha kwenye daftari hilo Oktoba 11 hadi 20 ili waitumie vizuri haki yao ya kuchagua viongozi wa mitaa, vijiji na vitongoji.

Alisema CHADEMA kimeamua kuongeza kasi ya uhamasishaji kwa sababu wameona suala hilo halijapewa uzito mkubwa wakati siku za kujandikisha zinakaribia.

"Nimewaita kuitia kwenu kuwantan-gazia Watanzania wote wenye sifa ya kupiga kura ambaa ni wakazi wa mtaa wenyе umri wa kuanzia miaka 18 na kuen-delea, kuanzia Oktoba 11 mpaka 20, kote nchini wanapaswa m jitokeze kwenda kujandikisha kwa wingi," alis- sitiza.

Alisema wamefanya tathmini na kuona kuwa Wizara ya Tawala za Mkoaa na Serikali za Mitaa (TAMISEMI), haifanyi jitihada za kutosha za kuhamasisha wananchi kujandikisha kwenye Daftari la Wakazi katika uchaguzi wa Serikali za Mitaa zikiwa zimebaki siku mbili za uandikishaji kuanza.

Aidha, alisema hata halmashauri za wilaya zilizopewa jukumu la kusima-mia uandikishaji huo kwa mujibu wa mwongozo na Kanuni za Uchaguzi wa Serikali za Mitaa hazijafanya jitihada za kutosha kuelimisha jamii kuwa zina wajibu wa kujandikisha kwa ajili ya kuj-piga kura.

Mnyika alisema kutokuwa na elimu kunajaza imani kwa wananchi kuwa wanawenza kupiga kura kwa kutumia

kadi za mpigakura walizonazo jambo ambalo sio la kweli.

"Niwaambie Watanzania wote wa-fahamu kuwa na kadi ya mpigakura, kuandikishwa kwenye Daftari la Kudu-mu la Wapigakura lililo chini ya Tume Huru ya Taifa Uchaguzi (INEC) haku-toi uhalali wa mwananchi kupiga kura kwenye uchaguzi wa vijiji na vitongoji kama jina lako halijaingia kwenye orodha ya wapigakura inayoandikwa hivi sasa," alisema.

Alitoa rai kwa viongozi wa dini, asasi, taasisi za kira na vyombo ya habari kutumia wajibu wao kuhamasisha wananchi kwenda kujandikisha, ili wapate haki yao ya msingi ya kuchagua viongozi kwenye uchaguzi huo.

Alisema wanachama wa chama hicho kwa sasa wametawanyika sehemu mbalimbali wakihamasisha umma kujandikisha, lakini jitihada za chama hicho peke yake hazitoshii kwa kuwa na wao pia wanajienda kwa kuweka wagombea katika uchaguzi huo.

Alitoa rai kwa wanachama wa chama hicho ha hata wasio wanachama wanaopenda demokrasia, ukweli na uadilifu kujitekeza kugombea nafasi mbalimbali kuitia chama hicho kwa kuwa uchaguzi huo ni mkubwa na una-hitaji wagombea wengi.

Mnyika alisema chama hicho pia kitawaka mawakala katika vituo vinavy-oandikisha wapigakura ili kuhakikisha kuwa wapiga kura wasio halali hawaii-gizi katika madaftari hayo na kutoa wito kwa yeote anayetaka kushiriki kwenye uwakala ajitekeze na kuwasili-ania na chama katika ngazi yoyote.

"Tukifanikiwa kulinda haki, ukweli, uhuru, demokrasia, maendeleo kuitia uandikishaji wa wapigakura safari itakuwa rahisi sana kwenye hatua ny-ingine zinazofuata." Alisema.

Aidha, alitoa rai kwa Watanzania wote kutoa msaada wa hali na mali kama vile maji ya kunywa kwa mawakala wa chama hicho watakaojitlea kusimamia uandikishaji huo kwa siku kumi ili haki itendeke.

Tundu Lissu akutana na wakili wake

Na Mwandishi Wetu

MAKAMU Mwenyekiti wa Chama cha Demokrasia na Maendeleo (CHADEMA), Tundu Lissu, amekutana na kufanya mazungumzo na mwanasheria wake, Bob Amsterdam.

Septemba 25, mwaka huu, Lissu alisema amezungumza na Amsterdam kuhusu kusudio la kufungua kesi dhidi ya kampuni ya mawasiliano ya simu ambayo inadaiwa kuvujisha mawasiliano yake ya simu, hata kufanikisha shambulio la kipiga risasi miaka saba iliyopita.

Alifika hatua hiyo baada ya gazeti la The Guardian la Uingereza kuri-poti kesi inayoendelea mahakamani nchini humo iliyo-funguliwa na aliye kuwa Ofisa Usalama wa kampuni hiyo ya mawasiliano dhidi ya kampuni mama kwa kumwachisha

kazi kutokana na anachodai kufanya uchunguzi dhidi ya wafanyakazi waliovujisha taarifa hizo.

Katika ukurasa wake wa X jana, Lissu alitupia picha akiwa na Amsterdam akiandika maneno yanayosema, "Mapema leo katika mkutano wa asubuhi na Bob Amsterdam huko Steigenberger Wiltcher's Brussels."

Lissu alishambuliwa kwa risasi (inadaiwa risasi 38 zilielekezwa kwake akiwa katika gari lake) Septemba 7, 2017, kwenye eneo la nyumba za viongozi wa serikali jijini Dodoma.

Katika mkutano wake na waandishi wa habari siku hiyo, Lissu alisema, "Nimewaambia walianshe, leo (Septemba 25) nimezungumza na Bob Amsterdam, nimewambia una mamlaka kamili ya kulianzisha. Hatujazungumza madai ya fedha, ninafikiria yatakuwa mengi sana,

hatujayajadili bado."

Alisema tukio hilo katika tafsiri ya sheria, ni kitendo cha ugaidi kwa mujibu wa sheria za Tanzania; amepata ulemavu wa kudumu, hawezikutembea sawasawa.

Alisema anatembea na risasi mgongoni na mwili umejaa vyuma kwenye goti mpaka kwenye nyonga, makovu ya risasi 16 zilizompata kati ya 38 na ya operesheni 25.

RIPOTI YA THE GUARDIAN

Kwa mujibu wa taarifa iliyochapishwa na gazeti The Guardian la Uingereza, aliye kuwa Ofisa Usalama wa kampuni hiyo ya mawasiliano ya simu, amefungua kesi nchini humo akidai kufukuzwa kazi bila haki baada ya kupinga hatua ya kutoa data za simu za mwanasiisa Tundu Lissu mwaka 2017 na kuvujisha bila ridhaa yake.

Anadai kuwa akiwa mfanyakazi

wa kampuni hiyo, alivutiwa na mazungumzo fulani yaliyofanyika kwenye mkutano wa mtandaoni na yeze akiwa mshiriki, na kwamba alish-tuka kwamba kuna jambo linaendelea pasipo yeze kushirikishwa kama mkuu wa idara.

Anadai alianzisha uchunguzi binafsi na kubaini kuli-kuwa na mawasiliano yasiyo ya afya baina ya kampuni na idara fulani ya serikali, ambayo yalifanyika kupi-

tia mtandao wa WhatsApp, kampuni hiyo ya simu ikiu-jisha taarifa binafsi za simu la Lissu.

"Uvujishaji ulianzia tarehe 22 Agosti 2017, lakini kuanzia Agosti 29, 2017 kukawa na uvujishaji mukubwa wa taarifa za Lissu mbashara (live tracking). Taarifa hizo zilhusu maeneo aliypa Lissu, simu zinazoingia na kutoka zikisikilizwa na SMS (ujumbe) zake zikisomwa," alidai.

Mafundi minara 30 wafariki dunia mbugani

Na Grace Gurisha

MAFUNDI wa Minara Tanzania (Tanzania Riggers), wameomba kupatiwa vifaa ya kufanya kazi, kutokana na kukutana na mazingira hatarishi wanapokwenda kufanya kazi porini, mbugani na kusababisha vifo zaidi ya 30.

Pia, wameomba serikali na kampuni zinazojhishisha na utoaji wa huduma za mawasiliano ziwape mikataba na bima za afya kwa sababu kazi wanayofanya ni ya mionzi, wanawenza kupata madhara wakati wowote na familia zao zikabaki hazina msaada.

Mwenyekiti wa Tanzania Riggers, Eliud Gobeka, alisema hayo wakati akizungumza na waandishi wa habari kuhusu chama hi-chi na mikakati ya kukiimarisha.

Alisema wamejikuta wanafanya kazi katika mazingira hayo kwa sababu shughuli zote kwa sasa zinajengwa vijijini kwenye wanyama wakali na Mfuko wa Mawasiliano kwa Wote (UCSAF).

"Tunakutana na hali hii kwa sababu ya kukosa vitendea kazi hatupewi magari tunatumia usafiri wa bodaboda, hiyo tunaomba kampuni zote hasa Osha, Gravity na HEC walione hili," alisema Gobeka.

Alisema mazingira hayo hatarishi yamesababisha vifo vya vijana zaidi ya 30 tangu walivoanza kazi ya mawasiliano zaidi ya mia-ka 20, wanaomba wapewa fedha na mafunzo kwa wanachama hao ili kuboresha utendaji kazi wao na kuondoa tatizo hilo.

"Kazi tunazofanya haziendeni na kipato tunachokipata, tunatamani kampuni tunazofanya nazo kazi zitambue kipato chetu na kazi tunayoifanya ni hatarishi, kwa mfano mnara wa mita 50 tunajenga kwa Sh. milioni 2.3 kiu-

fundi hii haijaka sawa."

"Tunaomba kampuni zote za mawasiliano, kiwango cha fedha tutakachokubaliana watulipe chote sio zitupe kianzio na ndiyo maana tunaomba mikataba ili tuweze ku-pata sehemu ya kuwashtaki pindi tunapopata changamoto za malipo," alisema.

Pia, alisema wameanzisha chama hicho chenye wanachama zaidi ya 500 kwa ajili ya kutetea haki zao kutokana na baadhi za kampuni kuwadhulamu fedha na kushindwa

kujuwa waanzie wapi kuzishtaki, kwa sasa watafanya hivyo kwa sababu wameshasajili chama hicho.

Katibu wa chama hicho, Baraka Uri, aliiomba Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania (TCRA) kuwawez-sha vijana kupata mafunzo na vifaa vya kufanya kazi ili kuleta ufanisi katika kazi zao.

Alisema baadhi ya kazi wanazofanya ni kujenga minara mipy, nguzo za umeme, kusafisha vioo kwenye majengo marefu, kujenga magodau-ni marefu na kuchomelea.

FORM NO. A/1

**THE UNITED REPUBLIC OF TANZANIA
JUDICIARY
IN THE RESIDENT MAGISTRATE'S COURT OF DAR ES SALAAM
AT KISUTU
RM REFERENCE NO. 2024409061000022197, CASE NO 22197/2024
BETWEEN
CONTRACTORS REGISTRATION BOARD.....PLAINTIFF
AND
VISION SCOPE LIMITED.....DEFENDANT**

**SUMMONS TO FILE WRITTEN STATEMENT OF DEFENCE
(O. V, r 1 CPC)**

To: MANAGING DIRECTOR
VISION SCOPE LIMITED
SINZA A AREA, ALONG SAM NUJOMA ROAD
OPPOSITE MLIMANI CITY MALL, KINONDONI MUNICIPALITY

WHEREAS the above-named Plaintiff(s) has/have instituted a suit against you upon the claim the particulars of which are set out in annexed copy of the plaint;

YOU ARE HEREBY NOTIFIED that you must file your **WRITTEN STATEMENT OF DEFENCE** in duplicate within **twenty-one (21)** days of service of this notice upon you. If there is more than one plaintiff, additional copies of your written statement of defence must be filed sufficient for service on each of the Plaintiffs. If there are more defendants than one and the defence is not joint defence, you must file sufficient copies for service on each of the other defendants.

AND TAKE NOTICE that if you default in filing the written statement of defence within the time specified, the court may pronounce judgment against you.

TAKE FURTHER NOTICE that the case also has been fixed for order before Hon. RAHIM MUSHI Resident Magistrate on the 08 day of November, 2024 at 8.30am.

GIVEN UNDER MY HAND AND THE SEAL OF THE COURT this 27 day of Sept., 2024.

RESIDENT MAGISTRATE
KISUTU - DAR ES SALAAM

I HEREBY acknowledge the receipt of a duplicate of this summons this ..... day of ..... 20.....

DEFENDANT

FORM NO. A/1

**THE UNITED REPUBLIC OF TANZANIA
JUDICIARY
IN THE RESIDENT MAGISTRATE'S COURT OF DAR ES SALAAM
AT KISUTU
RM REFERENCE NO. 2024409061000022198, CASE NO 22198/2024
BETWEEN
CONTRACTORS REGISTRATION BOARD.....PLAINTIFF
AND
SAMNA (T) INVESTMENTS LIMITED.....DEFENDANT**

**SUMMONS TO FILE WRITTEN STATEMENT OF DEFENCE
(O. V, r 1 CPC)**

To: MANAGING DIRECTOR
SAMNA (T) INVESTMENTS LIMITED
MAARIFA HOUSE, OPPOSITE THE ATC HOUSE
OHIO STREET, ILALA MUNICIPALITY

WHEREAS the above-named Plaintiff(s) has/have instituted a suit against you upon the claim the particulars of which are set out in annexed copy of the plaint;

YOU ARE HEREBY NOTIFIED that you must file your **WRITTEN STATEMENT OF DEFENCE** in duplicate within **twenty-one (21)** days of service of this notice upon you. If there is more than one plaintiff, additional copies of your written statement of defence must be filed sufficient for service on each of the Plaintiffs. If there are more defendants than one and the defence is not joint defence, you must file sufficient copies for service on each of the other defendants.

AND TAKE NOTICE that if you default in filing the written statement of defence within the time specified, the court may pronounce judgment against you.

TAKE FURTHER NOTICE that the case also has been fixed for order before Hon. RAHIM MUSHI Resident Magistrate on the 08 day of Nov. 2024 at 8.30am.

GIVEN UNDER MY HAND AND THE SEAL OF THE COURT this 27 day of Sept., 2024.

RESIDENT MAGISTRATE
KISUTU - DAR ES SALAAM

I HEREBY acknowledge the receipt of a duplicate of this summons this ..... day of ..... 20.....

DEFENDANT

MATUKIO KATIKA PICHA WIKI YA HUDUMA KWA WATEJA

Wafanyakazi wa Benki ya Exim Tanzania, wakifanya matembezi ya amani kudhimisha Wiki ya Huduma kwa Wateja 2024, kutoka Makao Makuu ya benki hiyo, Exim Tower mpaka tawi lake la Samora Avenue, jijini Dar es Salaam mwishoni mwa wiki.

PICHA ZOTE: WAPIGAPI-CHA WETU

Mkurugenzi Mtendaji wa Benki ya NBC, Theobald Sabi (wa pili kushoto), akiwaongoza Mkuu wa Uendeshaji NBC, Alelio Lowassa (kulia) na wateja waliohudumiwa na benki hiyo kwa zaidi ya miaka 30 akiwamo, Zuhura Maganga (kushoto) na Asaa Simba (wa pili kulia), kukata keki maalum ikiwa ni ishara ya kuzindua maadhimisho ya Mwezi wa Huduma kwa Wateja, jijini Dar es Salaam juzi.

Mkurugenzi Mtendaji wa Benki ya CRDB, Abdulmajid Nsekela (wa pili kushoto), akiwa pamoja na viongozi wa wandalamizi wa benki hiyo, na baadhi ya wateja, wakishuhudia uzinduzi wa mfumo mpya wa kidijitali wa huduma kwa wateja unaotumia teknolojia ya akili mnemba (AI), iliyopewa jina la 'Elle', wakati wa uzinduzi wa maadhimisho ya Wiki ya Huduma kwa Wateja 2024, jijini Dar es Salaam.

Naibu Waziri Mkuu na Waziri wa Nishati, Dk. Dotto Biteko (kushoto), akipata maelezo kutoka kwa Meneja wa Azania Tawi la Geita, Rhoda Baluuya, wakati alipotembelea Maonesho ya Saba ya Teknolojia ya Madini, mjini Geita jana.

Ofisa Mtendaji Mkuu wa Benki ya NMB, Ruth Zaipuna (kushoto), akimwan-galia mtoe huduma za kidigitali wakati wa uzinduzi wa huduma ya NMB Jirani, jijini Dar es Salaam juzi. Katikati ni Ofisa Mkuu Wateja Binafsi na Biashara Benki hiyo, Filbert Mponzi na kulia ni Ofisa Mkuu wa Teknolojia na Mabadiliko ya Kidijitali wa NMB, Kwame Makundi.

HABARI KITAIFA

Nchimbi aagiza m'biashara kulipwa madai ya miaka 12

Na Halfani Chusi, MEATU

KATIBU Mkuu wa Chama Cha Mapinduzi (CCM), Balozi, Dk. Emmanuel Nchimbi, ameuagiza uongozi wa Halmashauri ya Meatu, mkoani Simiyu kumlipa mfanyakishara ndani ya mwezi huu madai yake ya Sh. milioni 38 alizosotea kwa miaka 12.

Mfanyakishara huyo alim-lalamikia Dk. Nchimbi akiwa katika mkutano wa hadhara wilayani Meatu, mkoani Simiyu, akidai fedha hizo tangu mwaka 2012, lakini mpaka sasa hajalipwa licha ya kuwa na nyaraka zote.

Baada ya Dk. Nchimbi kusikiliza lalamiko lake aliagiza halmashauri hiyo imlipe haraka iwezekanavyo.

"Huyu aliyealamika mbele yangu mwezi huu usiishe, alipwe fedha zake na ninakupa namba yangu ili usipolipwa uniambie," alisema Nchimbi huku akishangiliwa na wana-Meatu.

Awali, Dk. Nchimbi alizataka taasisi za serikali na halmashauri nchini kutotangaza zabuni ikiwi hawana bajeti ili kuiepusha serikali na mzigo wa madeni.

Pia, alikemea baadhi ya viongozi serikalini kutanguliza mbele maslahi yao binafsi na kwamba wapo baadhi ya viongozi amba wakipata nafasi wanaanza kutanguliza mbele familia zao.

Kutokana na hali hiyo, alisema CCM itaendelea kushirikiana na serikali kupambana na wanaohujumu miradi na kazi nzuri zinazofanywa na Rais Samia Suluhu Hassan.

Aidha, alisema timu yake ya kuangalia kero imeongea na wananchi 48 ambao wame-wasilisha kero 89 ambazo zimekabidihiwa kwa Mkuu wa Mkoa (Kenani Kihongosi) na ofisi yake imechukua namba za simu kwa ajili ya kuwasiliana nao kuona kama wame-saidiwa.

Kuhusu kero iliyowasilishwa na mmoja wa wakazi kuhusu Shule ya Msingi Mwangudo kutokamilika kwa wakati, Nchimbi alimwita Mkuu wa Wilaya ya Meatu, Faudhia Ngatumbara ambaye alifafanua kwa kusema:

"Jitihada za ujenzi zinaende-lea na matarajio yao mpaka kufikia Januari mwakani itakuwa tayari imeanza kupo kea wa-nafunzi," alisema.

Nchimbi aliahidi ofisi yake itachangia Sh. 10,000,000 kuhakikisha shule hiyo inakamili kwa wakati.

Katibu wa NEC Itikadi, Uenezi na Mafunzo wa CCM, Amosi Makalla, alisema hatwasimamisha wagombea wenye makandokando katika

Uchaguzi wa Serikali za Mitaa utakaofanya Novemba 27, mwaka huu.

"Niwasikishie CCM itawaletea wagombea safi wanaokubalika kufanyakazi na wananchi, hivyo muwapigie kura wagombea wa CCM.

"Hatutadiriki hata kidogo kuwaletaa watu ambaa wanamkandokando na sisi hatuna haja ya kusimamisha wagombea ambaa tutahangaika kuwasafisha kwa dodoki, hivyo tutawaletea watu safi."

Katibu wa NEC, Siasa na Uhustiano wa Kimateifa (SUKI), Rabia Abdallah Hamid, alisema zawadi ya serikali kwa wananchi wa Meatu ni kujingi vituo viwili nya zana za kilimo ambayo kila kimoja kitakuwa na trekta 20.

Alisema kupitia vituo hivyo mwananchi atalima kwa kutumia trekta hizo kwa gharama ya Sh. 40,000 kwa ekari ingawa serikali ina mpanago wa kushusha zaidi kiwango hicho.

CHADEMA

Katika mkutano uliofanya eneo la Luguru wilayani Itilima Mwenyekiti wa CHADEMA Wilaya ya Meatu, Terry Kilugala, Katibu wake Gershon Mipawa pamoja na wanachama wao zaidi ya 60 walihamia CCM na kupokewa na Nchimbi.

Akizungumza baada ya kupokewa Kilugala, alisema wameshawishika kutokana na utendaji kazi wa Rais Samia Suluhu Hassan.

"Tulikuwa tunaenda Mwanza siku mbili kwa ubovu wa barabara, leo tunaenda na kurudi. Lazima tuseme ukweli, CCM imefanya kazi.

Balozi Nchimbi, akiwapokea, alisema: "Hawa ndugu zetu wameona mbali mapema, maana viongozi wakubwa kama Peter Msigwa kaona shida zao, wewe unasubiri nini? Rudini CCM, na nawapongeza wote mlionjiunga na CCM, viongozi pamoja na wanachama. Karibuni sana tu-fanye kazi ya kujenga taifa pamoja."

Kadhalika, aliwataka wananchi kujitokeza kwa wingi kujandihiwa na kushiriki uchaguzi ili wawze kupata nafasi ya kuchagua viongozi wa chama hicho akitamba ndio wana uwezo na maarifa ya kuongoza nchi.

HALMASHAURI YA JIJI LA DODOMA

TANGAZO LA MRADI WA VIWANJA ENEO LA KIKOMBO KITALU "DA" NA "N"

MKURUGENZI WA HALMASHAURI YA JIJI LA DODOMA ANAWATANGAZIA WANANCHI WOTE AMBAO HAWAJAKAMILISHA MALIPO YA UNUNUZI WA VIWANJA KATIKA MRADI WA VIWANJA ENEO LA KIKOMBO KATIKA KITALU "DA" NA "N" KUWA WANATAKIWA KUKAMILISHA MALIPO YOTE NDANI YA SIKU KUMI NA NNE (14) KUANZIA TAREHE 3 HADII 16 OKTOBA, 2024.

KUSHINDWA KUKAMILISHA MALIPO HAYO; KIWANJA HICHO KITATOLEWA KWA MWOMBaji MWINGINE BILA TAARIFA ZAIDI KWAKO NA WEWE UTAREJESHEWA FEDHA YAKO BAADA YA KUKATWA ASILIMIA 10 KWA GHARAMA ZA USUMBUFU.

TANGAZO HILI LIMETOLEWA NA MKURUGENZI WA JIJI LA DODOMA

FORM NO. A/I

THE UNITED REPUBLIC OF TANZANIA
JUDICIARY
IN THE RESIDENT MAGISTRATE'S COURT OF DAR ES SALAAM
AT KISUTU
RM REFERENCE NO. 202409061000022196, CASE NO 22196/2024
BETWEEN
CONTRACTORS REGISTRATION BOARD.....PLAINTIFF
AND
SAMCAT (T) LIMITED.....DEFENDANT

SUMMONS TO FILE WRITTEN STATEMENT OF DEFENCE
(O. V, r 1 CPC)

To: MANAGING DIRECTOR
SAMCAT (T) LIMITED
PLOT NO. 2136, BLOCK E, GOBA AREA
UBUNGO MUNICIPALITY

WHEREAS the above-named Plaintiff(s) has/have instituted a suit against you upon the claim the particulars of which are set out in annexed copy of the plaint;

YOU ARE HEREBY NOTIFIED that you must file your WRITTEN STATEMENT OF DEFENCE in duplicate within twenty-one (21) days of service of this notice upon you. If there is more than one plaintiff, additional copies of your written statement of defence must be filed sufficient for service on each of the Plaintiffs. If there are more defendants than one and the defence is not joint defence, you must file sufficient copies for service on each of the other defendants.

AND TAKE NOTICE that if you default in filing the written statement of defence within the time specified, the court may pronounce judgment against you.

TAKE FURTHER NOTICE that the case also has been fixed for order before Hon. RAHIM MUSHI Resident Magistrate on the 27th day of November, 2024 at 8.30am.

GIVEN UNDER MY HAND AND THE SEAL OF THE COURT this 27 day of Sept., 2024

RESIDENT MAGISTRATE
KISUTU – DAR ES SALAAM

I HEREBY acknowledge the receipt of a duplicate of this summons this ..... day of ..... 20.....

DEFENDANT

FORM NO. A/I

THE UNITED REPUBLIC OF TANZANIA
JUDICIARY
IN THE RESIDENT MAGISTRATE'S COURT OF DAR ES SALAAM
AT KISUTU
RM REFERENCE NO. 202409061000022143, CASE NO 22143/2024
BETWEEN
CONTRACTORS REGISTRATION BOARD.....PLAINTIFF
AND
BAGENZI ASSOCIATES CO. LIMITED.....DEFENDANT

SUMMONS TO FILE WRITTEN STATEMENT OF DEFENCE
(O. V, r 1 CPC)

To: MANAGING DIRECTOR
BAGENZI ASSOCIATES COMPANY LIMITED
SINZA AREA, SINZA ROAD STREET, KINONDONI MUNICIPALITY

WHEREAS the above-named Plaintiff(s) has/have instituted a suit against you upon the claim the particulars of which are set out in annexed copy of the plaint;

YOU ARE HEREBY NOTIFIED that you must file your WRITTEN STATEMENT OF DEFENCE in duplicate within twenty-one (21) days of service of this notice upon you. If there is more than one plaintiff, additional copies of your written statement of defence must be filed sufficient for service on each of the Plaintiffs. If there are more defendants than one and the defence is not joint defence, you must file sufficient copies for service on each of the other defendants.

AND TAKE NOTICE that if you default in filing the written statement of defence within the time specified, the court may pronounce judgment against you.

TAKE FURTHER NOTICE that the case also has been fixed for order before Hon. RAHIM MUSHI Resident Magistrate on the 27th day of November, 2024 at 8.30am.

GIVEN UNDER MY HAND AND THE SEAL OF THE COURT this 27 day of Sept., 2024

RESIDENT MAGISTRATE
KISUTU – DAR ES SALAAM

I HEREBY acknowledge the receipt of a duplicate of this summons this ..... day of ..... 20.....

DEFENDANT

Wiki ya Huduma kwa Wateja itoe funzo

TAASISI mbalimbali nchini na duniani kwa ujumla zinaadhimisha Wiki ya Huduma kwa Wateja. Katika kuadhimisha wiki hii, taasisi mbalimbali zinaonesha shughuli mbalimbali kuwahudumia wateja katika maeneo mbalimbali pamoja na kutoa elimu kuhusu huduma na kazi zinazofanya.

Katika kuonesha umuhimu wa Wiki ya Huduma kwa Wateja, wakuu wa taasisi wakiongoza na maofisa watendaji wakuu, wakurugenzi, mameneja na maofisa wote mpaka wafanyakazi wa ngazi za chini, wako mstari wa mbele kuwahudumia wateja na kuwaeleza shughuli na huduma zinazotolewa katika kampuni na mashirika hayo.

Mara nyingi, wakati wa kuadhimisha wiki hii, imeshuhudiwa wakurugenzi watendaji wa benki, mathalan, wakiwa kwenye madirisha ya kutoa huduma. Yote hiyo ni kuonyesha umuhimu wa huduma kwa wateja, ikiwa pia njia ya kushawishi wale wasiotumia huduma au bidhaa zao kuijunga na taasisi hizo ili kunufaisha pande zote.

Wakati wiki hii ikiadhimishwa, kumekuwa na maalamiko kwa baadhi ya wateja na wadau kuwa zimo taasisi ambazo zinasherehekeea wakati huduma zake ni za viwango duni au kuna changamoto ya upatikanaji wa huduma. Moja ya taasisi hizo ni za huduma za maji.

Moja ya taasisi hizo imewatakia wateja wake maadhisho mema ya wiki ya maji na wateja kutoa maoni mbalimbali kwenye makundi sogozi wakihoji viongozi na watumishi wa taasisi hiyo wanajisikiae wanapoadhimisha wiki hii adhimu wakati wananchi wanalamikia kukosa maji?

Kutokana na hoja hiyo, viongozi wa serikali wenye dhamana katika sekte hiyo na watendaji wa mamlaka wameibuka na kutoa ufanuzi kuwa kuna kasoro za kifundi na zingine ziko nje ya uwezo wao katika kuwafikia wateja, hivyo kuomba radhi kwa wale wanaokwazwa na hali hiyo. Kwa kutoa maelezo hayo, wamedhihirisha ule msemo kwamba muungwana ni kitendo.

Wiki ya Huduma kwa Wateja huadhimishwa kila mwaka kwa taasisi kufanya mambo mbalimbali. Kwa taasisi zilizo makini, hutumia maadhisho hayo kufanya tathmini ya mafanikio, kasoro na upun-gufu katika utoaji wa huduma.

Pale penye mafanikio, hupongezana na pia kuangalia ni namna gani ya kuongeza viwango katika utoaji wa huduma ili kuvutia wateja zaidi.

Aidha, pale panapojoitokeza kasoro au kutofikiwa malengo yali-yokusudiwa, hujiuliza sababu na kuchukua hatua stahiki ili kuzion-doa na hatimaye kuboresha viwango vya huduma.

Miongoni mwa maeneo ambayo yamekuwa na malalamiko mengi kutoka kwa wateja, ni huduma mbovu ikiwamo lugha mbaya kwa wateja, kutokuwapo mazingira rafiki ya utoaji wa huduma na viwango vinavyotolewa kuwa vya hali ya chini.

Katika hoteli kwa mfano, imekuwa ikielezwa kuwa huduma zinazotolewa katika tasnia hiyo ni za viwango vya duni hatua ambayo huwakimbiza wateja wengi. Mteja tangu kuingia, hukaribishwa isiyostahili na hiyo imesababisha hoteli nyingi kuanzishwa kwa kishindo na kuporomoka viwango na hatimaye kufungwa kwa muda mfupi.

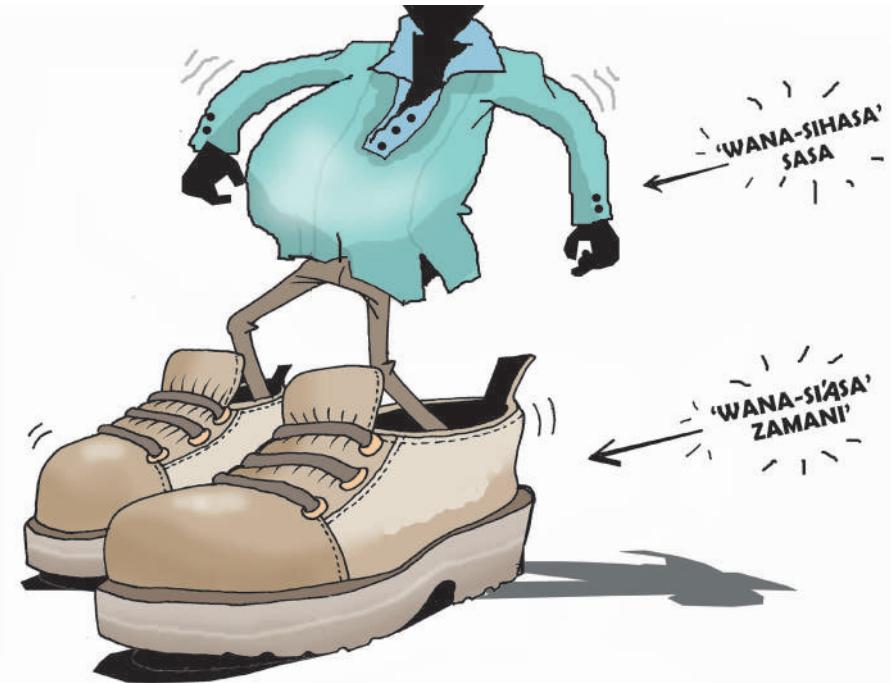
Hata katika baadhi ya hospitali, kumekuwa na malalamiko kuwa huduma zinazotolewa si rafiki kwa wagonjwa. Baadhi ya wauguzi, kwa mfano, wamekuwa wakidaiwa kutoa lugha chafu kwa wagonjwa au kutoa huduma kwa kususua jambo ambalo wakati mwininge hubababisha vifo ambavyo vinaweza kuzuulika.

Kwa jumla, Wiki ya Huduma kwa Wateja ya mwaka huu, itoa fundisho kwa taasisi kujipanga upya katika utoaji huduma ili kupaa katika viwango vyao badala ya kufanyika kila mwaka kwa mazoea.

Nipashe hutolewa na kuchapishwa na:

THE GUARDIAN LIMITED

Mhariri Mtendaji : Beatrice Bandawe
Meneja Usambazaji na Masoko: Dennis Ntaita, 0713 578 284
Mapokezi: 0745 700710
Matangazo: 0677-020701
Baruaapepe: advertise@guardian.co.tz
Website: www.ippmedia.com
www.epaper.ippmedia.com

Muungwana Lazima Nilonge

Na Beatrice
Moses

Wanufaika mikopo asilimia 10 inaanza

MANISPAA kadhaa zime-toa matangazo kuhusu kurejeshwa tena kwa mikopo ya asilimia 10 inayotolewa kwa vikundi nya wajasiriamali wanawake, vijana na watu wenye ulemavu za mwaka 2019, husasan unaangalizo kwa warejeshaji mikopo.

Hii ni taarifa njema kwa makundi hayo ambayo kwa muda sasa mikopo hiyo ilisimama ili kuandaliwa utaratibu bora.

Ikumbukwe fedha hiyo ni zile zinazoleta unaafu kuto-kana na masharti yake hasa ikilinganishwa na mingine hasa inayotolewa na baadhi ya taasisi binafsi.

Kwa kuwa licha ya kuwa na masharti magumu imetajwa kusababisha baadhi ya wateja kuwa na hali ngumu, kwa kubambikiwa riba.

Hali ngumu hiyo iwakumbushe wanufaika kadhaa inayosababisha mikopo hiyo kuitwa kausha damu.

Ni kwa sababu watu wamelazimika kukimbida familia kuto-kana na riba kubwa walizotozwa na hata wengine kufilisika.

Tangazo la Manispaa ya Ubungo linabainisha kuwa Sh. bilioni 3.5 zimetengwa kwa ajili ya mikopo huo, na kwamba vikundi ambayo vinadaiwa fedha za nyuma havitakopeshwa.

Hili ni angalizo muhimu kwa kuwa wasiorejesha mikopo hiyo nafuu kwa wakati wamechelewesha au kukwamisha mzunguko wa mikopo huo kwenda inayotakiwa.

Ni kulingana na kanuni zilizowekwa ili kufanikisha kuwainua kimtaji na kima-

pato wajasiriamani katika makundi hayo.

Kwa mujibu wa kanuni za utoaji na usimamizi wa mikopo kwa vikundi nya wanawake, vijana na watu wenye ulemavu za mwaka 2019, husasan unaangalizo kwa warejeshaji mikopo.

Zinabainisha kuwa kikundi kitahesabika kuwa kimepoteza sifa ya kupata mikopo endapo, hakijamaliza kurejesha mikopo uli-otolewa awali, au kimetoa taarifa za uongo kwa mamlaka za serikali za mitaa ili kupata mikopo.

Ikibainika kimetumia fedha za mikopo kwa matumizi tofauti na yale yaliyoombe-wa bila idhini ya mamlaka ya serikali ya mtaa au kimeshindwa kurejesha mikopo.

Kuhusu kutoa mikopo imebainishwa kuwa Mkurugenzi wa Manispaa atakuwa na wajibu wa kuhakikisha wilaya inatenga asilimia 10 ya mapato ya ndani kwa ajili ya kutoa mikopo hiyo.

Aidha, mikopo inatolewa kwa kuzingatia masharti ya kanuni hizo na kwamba vikundi vilivyokopeshwa vinarejesha mikopo kwa wakati.

Kadhalika, inabainisha kuwa mgao wa fedha za mikopo unapaswa kufanya kwa kuzingatia masharti ya kanuni na itatolewa kwa kuzingatia mgao wa kiasilimia.

Vikundi nya vijana, wanawake na wenye mahitaji maalumu.

Jambo lenye neema ni

kwamba mikopo itakayotolewa chini ya kanuni hizo haitotozwa riba.

Wakati sifa za kupata mikopo zinabainishwa kuwa kikundi cha wanawake, vijana au watu wenye ulemavu kitakuwa na sifa ya kupata mikopo endapo, kimesajiliwa.

Kanuni zinabainisha kuwa kikundi kinapaswa kujishughulisha na ujasiriamali au kinakusudia kuanzisha shughuli za ujasiriamali mdogo au wa kati.

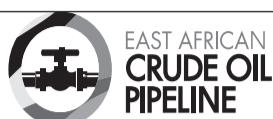
Kwa kikundi cha wanawake au vijana kiwe na idadi ya wanakikundi kuanzia 10 na kuendelea na kwa wenye mahitaji maalumu idadi ya wanakikundi isi-pungue watano na isiyozidi 10.

Pia kikundi kiwe na akaunti ya benki iliyofunguliwa kwa jina la kikundi kwa ajili ya matumizi ya kikundi na wanachama wake ni raia wa Tanzania wenye akili timamu na umri zaidi ya miaka 18.

Naamini kwamba serikali za mitaa pamoja na kuwa wametingwa na maandalizi ya uchaguzi unaotara-jiwa kufanyika Novemba 27 mwaka huu, bado wataona umuhimu wa kuwajibika kwa wanufaika kuhusu mikopo.

Ni kwa kutoa tangazo kwa umma kwa madhumuni ya kuutarifu na vikundi vilivyo-sajiliwa vya wanawake, vijana na watu wenye ulemavu kuhusu fedha zilitotengwa kwa ajili ya mikopo yao.

MATANGAZO

MAOMBI YA TAARIFA YA KUONESHA NIA: MPANGO WA UREJESHAJI STAHILI ZA WAGUSWA WA BOMBA LA MAFUTA: UTEKELEZAJI WA MPANGO WA KUENDELEZA UFUGAJI BORA WA NYUKI. NA: REQ 00000620

Kampuni ya Bomba la Mafuta Ghafi la Afrika Mashariki (EACOP) LTD ("EACOP LTD") inaalika kampuni au mashirika yenyenye uzoefu na sifa nzuri kuleta maombi yakuonyesha nia yao ya kubuni na kutekeleza Mpango wa ufugaji bora wa Nyuki kwa kaya zilizoathiriwa na mradi wa EACOP.

Mradi wa EACOP unahusisha ujenzi na uendeshaji wa bomba la chini ya ardhi linalovuka mipaka kwa ajili ya kusafirisha mafuta ghafi kutoka eneo la Ziwa Albert nchini Uganda hadi pwani ya mashariki ya Tanzania kwa ajili ya kuuza kwenye masoko ya kimataifa. Bomba hilo litaanzia Kabaale, Wilaya ya Hoima nchini Uganda hadi rasi ya Chongoleani mkoani Tanga, Tanzania, likipitia katika mikoa nane – Kagera, Geita, Shinyanga, Tabora, Singida, Dodoma, Manyara na Tanga, halmashauri za wilaya 27 na vijiji 231.

MAELEZO MAFUPI YA WIGO WA HEDUMA:

EACOP inatekeleza mipango ya urejeshaji wa maisha kwa Kaya zilizoathiriwa na Mradi (PAHs). Mradi wa EACOP uko mbioni kuanza utekelezaji wa Mpango wa Ufugaji Nyuki ulioboresha kwa kaya za waguswa takribani katika wilaya 10 ambapo shughuli za ufugaji nyuki zinafa. Ubunifu wa mpango huu uko katika hatua za mwisho na huenda ukajumuisha lakini hauishii katika:

- Ushirikishwaji wa kaya ili kuthibitisha uwezo wao wa kuwa sehemu ya mpango.
- Uainishaji wa kaya kulingana na miundo ya mpango.
- Mafunzo juu ya uzalishaji wa mizinga ya nyuki ya kisasa iliyoboreshwa.
- Utafutaji na usambazaji wa vifaa vya ufugaji nyuki na mavazi ya kujikinga yanayofaa kwa nyuki wa Tanzania.
- Mafunzo na kujenga uwezo wa kaya juu ya masuala yote muhimu ya ufugaji nyuki, ikijumuisha mafunzo ya awali na ya juu ya ufugaji nyuki, aina za mizinga zinazopendekezwa, muundo na ukarabati wa mizinga, vifaa vinavyohitajika, uwekaji bora wa mizinga, na mbinu bora za kukusanya, kuchakata na kuvuna asali.
- Msada katika kuandaa kalenda za msimu wa uzalishaji wa asali.
- Kuanzisha uhusiano na sekta binafsi kwa ajili ya kuboresha upatikanaji wa masoko na uwezekano wa uwekezaji katika uzalishaji wa asali katika wilaya zilizoathiriwa na Mradi.
- Kusaidia upatikanaji wa fursa za kuongeza thamani ya mazao ya Nyuki.
- Huduma za ughani kwa kaya kwa kipindi cha mwaka mmoja.

VIGEZO MUHIMU:

Mashirika yenyenye nia yanaalikwa kuandika ombi lao na:

- Maelezo ya miradi sawa au shughuli zilizofanywa, ambazo zinatoa ushahidi wa timu yenyenye sifa na inayopatikana, uzoefu kwenye mikoa inayopitiwa na mradi wa Bomba, na rekodi ya kufuatilia ya uzoefu uliorodheshwa hapo juu.
- Uthibitisho wa usajili na Asasi husika za Usajili Tanzania (BRELA, NGO Registration, OSHA)
- Uthibitisho wa usajili na Mamlaka ya Mapato Tanzania (TRA) na Cheti cha kuidhinisha Kodi kwa mwaka wa hivi karibuni unaopatikana.
- Muonyesha nia awe amekwisha jisajili au amekwisha tuma maombi yaliyoidhinishwa kusajiliwa katika kanzi data ya EWURA (LSSP) kama mtoaji na msambazaji wa huduma ndani ya nchi wakati wa kuwasilisha ombi la kuonesha nia.
- Kuzingatia Kanuni za maudhui ya Ndani za mwaka 2017 pamoja na tafsiri ya Kampuni ya Ndani.
- Uthibitisho wa taarifa za Ugaguzi wa hesabu wa kampuni za hivi karibuni.
- Ushahidi wa mfumo wa Usimamizi wa Ubora, Afya, Usalama, na Mazingira (QHSE), shirika, na mchakato kwa kufuata viwango vya Serikali na Viwanda vinavyotumika kwa kazi sawa.
- Uthibitisho wa sera za kupambana na rushwa, kupambana na kutoa hongo, kuzingatia sheria na haki za binadamu.

Makampuni yenyenye nia, ambayo yana uwezo na rasilimali za kutoa huduma zilizotajwa hapo juu yanatakiwa kutuma taarifa ya kuonyesha nia ilioandalila kwa lugha ya kiingereza pamoja na nyaraka tajwa kupitia barua pepe: procurement.tz@eacop.com (ukubwa usiozidi MB20) hadi kufikia saa **11:00** jioni Majira ya Afrika Mashariki, tarehe **28/10/2024**. Kichwa cha Barua Pepe kiwe: **EOI 000000620: Maombi ya kutekeleza Mpango wa ufugaji bora wa Nyuki.** Maombi yote yakuonesha nia yawe kati ya kurasa 10 hadi 20. **Maombi yote lazima yawasilishwe kwa lugha ya Kiingereza.**

Muhimu: Kampuni ya EACOP LTD itapitia na kuchambua nyaraka zilizotumwa na makampuni yaliyoonesha nia kulingana na Tangazo hili la Nia ya kutoa Huduma, na kisha kufanya tathmini kulingana na vigezo vya ndani vya EACOP ili kubaini makumpuni yenyenye sifa yatakayojumuishwa kwenye orodha ya awali ya makampuni yenyenye vigezo. Mwaliko kwa Makampuni kutuma maombi ya zabuni utatumwa kwa Makampuni ya Awali yenyenye vigezo baada ya makampuni hayo kusaini Makubaliano ya Utunzaji wa Taarifa (NDA). Kampuni ya EACOP LTD ina haki ya kuteua au kukataa kampuni na kubaki na maamuzi yake bila ya kutoa sababu kwa kamapuni husika.

MAOMBI YA TAARIFA YA KUONESHA NIA: MPANGO WA UREJESHAJI STAHILI ZA WAGUSWA WA BOMBA LA MAFUTA: UTEKELEZAJI WA MPANGO WA KUENDELEZA UFUGAJI BORA WA KUKU. NA: REQ: 00000618

Kampuni ya Bomba la Mafuta Ghafi la Afrika Mashariki (EACOP) LTD ("EACOP LTD") inaalika kampuni au mashirika yenyenye uzoefu na sifa nzuri kuleta maombi yakuonyesha nia yao ya kubuni na kutekeleza Mpango wa ufugaji bora wa kuku kwa kaya zilizoathiriwa na mradi wa EACOP.

Mradi wa EACOP unahusisha ujenzi na uendeshaji wa bomba la chini ya ardhi linalovuka mipaka kwa ajili ya kusafirisha mafuta ghafi kutoka eneo la Ziwa Albert nchini Uganda hadi pwani ya mashariki ya Tanzania kwa ajili ya kuuza kwenye masoko ya kimataifa. Bomba hilo litaanzia Kabaale, Wilaya ya Hoima nchini Uganda hadi rasi ya Chongoleani mkoani Tanga, Tanzania, likipitia katika mikoa nane – Kagera, Geita, Shinyanga, Tabora, Singida, Dodoma, Manyara na Tanga, halmashauri za wilaya 27 na vijiji 231.

MAELEZO MAFUPI YA WIGO WA HEDUMA:

EACOP inatekeleza mipango ya urejeshaji wa maisha kwa kaya zilizoathiriwa na Mradi. EACOP iko mbioni kuanza utekelezaji wa Mpango wa ufugaji bora wa Kuku kwa kaya za waguswa katika mikoa yote minane ambako mradi unatekelezwa. Uandaaji wa mpango huu uko katika hatua za mwisho na huenda ukajumuisha lakini hauishii katika:

- Ushirikishwaji wa kaya ili kuthibitisha uwezo wao wa kuwa sehemu ya mpango.
- Uainishaji wa kaya kulingana na miundo ya mpango.
- Mafunzo na ujenzi wa uwezo wa kaya katika masuala yote ya uzalishaji na usimamizi wa kuku.
- Mafunzo ya kujengea kaya uwezo wa kuanzisha na kuendesha biashara ya ufugaji kuku ili kuungeza kipato cha kaya husika.
- Mafunzo ya watoa huduma za ughani katika sekta ya mifugo kwa jamii.
- Ununuzi na usambazaji wa vifaa vya Kuku (aina za kienyeji na zilizoboresha zinazofaa katika mazingira husika mazingira)
- Utoaji wa chakula cha kuku kwa waguswa kwa kipindi kifupi, ikifuatiwa na mafunzo ya uzalishaji chakula cha kuku.
- Kutambua na kushirikiana na wauzaji wa pembejeo za mifugo ili kutoa na kusambaza vifaa muhimu vya mifugo, ikiwa ni pamoja na chanjo, dawa na virutubisho.
- Kusaidia kaya kujenga mabanda endelevu ya kuku.
- Huduma za ughani kwa kaya kwa kipindi cha mwaka mmoja.

VIGEZO MUHIMU:

Mashirika yenyenye nia yanaalikwa kuandika ombi lao na:

- Maelezo ya miradi sawa au shughuli zilizofanywa, ambazo zinatoa ushahidi wa timu yenyenye sifa na inayopatikana, uzoefu kwenye mikoa inayopitiwa na mradi wa Bomba, na rekodi ya kufuatilia ya uzoefu uliorodheshwa hapo juu.
- Uthibitisho wa usajili na Asasi husika za Usajili Tanzania (BRELA, NGO Registration, OSHA)
- Uthibitisho wa usajili na Mamlaka ya Mapato Tanzania (TRA) na Cheti cha kuidhinisha Kodi kwa mwaka wa hivi karibuni unaopatikana.
- Muonyesha nia awe amekwisha jisajili au amekwisha tuma maombi yaliyoidhinishwa kusajiliwa katika kanzi data ya EWURA (LSSP) kama mtoaji na msambazaji wa huduma ndani ya nchi wakati wa kuwasilisha ombi la kuonesha nia.
- Kuzingatia Kanuni za maudhui ya Ndani za mwaka 2017 pamoja na tafsiri ya Kampuni ya Ndani.
- Uthibitisho wa taarifa za Ugaguzi wa hesabu wa kampuni za hivi karibuni.
- Ushahidi wa mfumo wa Usimamizi wa Ubora, Afya, Usalama, na Mazingira (QHSE), shirika, na mchakato kwa kufuata viwango vya Serikali na Viwanda vinavyotumika kwa kazi sawa.
- Uthibitisho wa sera za kupambana na rushwa, kupambana na kutoa hongo, kuzingatia sheria na haki za binadamu.

Makampuni yenyenye nia, ambayo yana uwezo na rasilimali za kutoa huduma zilizotajwa hapo juu yanatakiwa kutuma taarifa ya kuonyesha nia ilioandalila kwa lugha ya kiingereza pamoja na nyaraka tajwa kupitia barua pepe: procurement.tz@eacop.com (ukubwa usiozidi MB20) hadi kufikia saa **11:00** jioni Majira ya Afrika Mashariki, tarehe **3/11/2024**. Kichwa cha Barua Pepe kiwe: **EOI 00000618 Maombi ya kutekeleza mpango wa ufugaji bora wa kuku.** Maombi yote yakuonesha nia yawe kati ya kurasa 10 hadi 20. **Maombi yote lazima yawasilishwe kwa lugha ya Kiingereza.**

Muhimu: Kampuni ya EACOP LTD itapitia na kuchambua nyaraka zilizotumwa na makampuni yaliyoonesha nia kulingana na Tangazo hili la Nia ya kutoa Huduma, na kisha kufanya tathmini kulingana na vigezo vya ndani vya EACOP ili kubaini makumpuni yenyenye sifa yatakayojumuishwa kwenye orodha ya awali ya makampuni yenyenye vigezo. Mwaliko kwa Makampuni kutuma maombi ya zabuni utatumwa kwa Makampuni ya Awali yenyenye vigezo baada ya makampuni hayo kusaini Makubaliano ya Utunzaji wa Taarifa (NDA). Kampuni ya EACOP LTD ina haki ya kuteua au kukataa kampuni na kubaki na maamuzi yake bila ya kutoa sababu kwa kamapuni husika.

HABARI KITAIFA

EAST AFRICAN
CRUDE OIL
PIPELINE

MAOMBI YA TAARIFA YA KUONESHA NIA: MPANGO WA UREJESHAJI STAHILI ZA WAGUSWA WA BOMBA LA MAFUTA: UTEKELEZAJI WA MPANGO WA KUENDELEZA UFUGAJI BORA WA WANYAMA. NA: REQ 00000619

Kampuni ya Bomba la Mafuta Ghafi la Afrika Mashariki (EACOP) LTD ("EACOP LTD") inaalika kampuni au mashirika yenyen uzoefu na sifa nzuri kuleta maombi yakuonesha nia yao ya kubuni na kutekeleza Mpango wa ufugaji bora wa Wanyama kwa kaya zilizoathiriwa na mradi wa EACOP.

Mradi wa EACOP unahusisha ujenzi na uendeshaji wa bomba la chini ya ardhii linalovuka mipaka kwa ajili ya kusafirisha mafuta ghafi kutoka eneo la Ziwa Albert nchini Uganda hadi pwani ya mashariki ya Tanzania kwa ajili ya kuuza kwenye masoko ya kimataifa. Bomba hilo litaanza Kabaale, Wilaya ya Hoima nchini Uganda hadi rasi ya Chongoleani mkoani Tanga, Tanzania, likipitia katika mikoa nane – Kagera, Geita, Shinyanga, Tabora, Singida, Dodoma, Manyara na Tanga, halmashauri za wilaya 27 na vijiji 231.

MAELEZO MAFUPI YA WIGO WA HEDUMA:

EACOP inatekeleza mipango ya urejeshaji wa maisha kwa kaya zilizoathiriwa na Mradi. EACOP iko mbioni kuanza utekelezaji wa Mpango wa kuendeleza ufugaji bora wa Wanyama kwa waguswa katika mikoa minne ambako utekelezaji wa mradi wa EACOP unafanya. Uandaaji wa mpango huu uko katika hatua za mwisho na huenda ukajumuisha lakini hauishii katika:

- Ushirkishwaji wa kaya ili kuthibitisha uwezo wao wa kuwa sehemu ya mpango.
- Uainishaji wa kaya kulingana na miundo tofauti ya mpango.
- Mafunzo na kuzijengea kaya uwezo katikamasuala yote muhimu katika uzalishaji na usimamizi bora wa mifugo na wanyama wadogo wadogo wa kufugwa.
- Mafunzo kwa watoa huduma za ughani za mifugo katika jamii.
- Kuandaaji na kutoa mafunzo juu ya kalenda za usimamizi wa mifugo.
- Kusaidia kuanzisha vituo yya wafugaji wa mifugo.
- Kusaidia uanzishaji na uendelezaji wa vyama au ushirika wa wafugaji.
- Kukarabati mabwawa ya kuogesha mifugo.
- Kuunganisha kaya zilizoathiriwa na Mradi (PAHs) na sekta binafsi kwa ajili ya kupata mbegu bora za mifugo kwa kukodisha ng'ombe wa nyama na maziwa.
- Kutoa ushauri na kusaidia upatikanaji wa fursa za kuongeza thamani ya mazao ya mifugo.
- Kutoa huduma za ughani kwa kaya za waguswa kwa kipindi cha miezi 18-24.

VIGEZO MUHIMU:

Mashirika yenyen nia yanaalikwa kuandika ombi lao na:

- Maelezo ya miradi sawa au shughuli zilizofanywa, ambazo zinatoa ushahidi wa timu yenyen sifa na inayopatikana, uzoefu kwenye mikoa inayopitiwa na mradi wa Bomba, na rekodi ya kufuatilia ya uzoefu uliorodheshwa hapo juu.
- Uthibitisho wa usajili na Asasi husika za Usajili Tanzania (BRELA, NGO Registration, OSHA)
- Uthibitisho wa usajili na Mamlaka ya Mapato Tanzania (TRA) na Cheti cha kuidhinisha Kodi kwa mwaka wa hivi karibuni unaopatikana.
- Muonyesha nia awe amekwisha jisajili au amekwisha tuma maombi yaliyoidhinishwa kusajiliwa katika kanzi data ya EWURA (LSSP) kama mtoaji na msambazaji wa huduma ndani ya nchi wakati wa kuwasilisha ombi la kuonesha nia.
- Kuzingatia Kanuni za mawduu ya Ndani za mwaka 2017 pamoja na tafsiri ya Kampuni ya Ndani.
- Uthibitisho wa taarifa za Ugaguzi wa hesabu wa kampuni za hivi karibuni.
- Ushahidi wa mfumo wa Usimamizi wa Ubora, Afya, Usalama, na Mazingira (QHSE), shirika, na mchakato kwa kufuata viwango yya Serikali na Viwanda vinavyotumika kwa kazi sawa.
- Uthibitisho wa sera za kupambana na rushwa, kupambana na kutoa hongo, kuzingatia sheria na haki za binadamu.

Makampuni yenyen nia, ambayo yana uwezo na rasilimali za kutoa huduma zilizotajwa hapo juu yanatakiwa kutuma taarifa ya kuonesha nia iliyoandalila kwa lugha ya kiingereza pamoja na nyaraka tajwa kupitia barua pepe: procurement.tz@eacop.com (ukubwa usiozidi MB20) hadi kufikia saa 11:00 jioni Majira ya Afrika Mashariki, tarehe 30/10/2024. Kichwa cha Barua Pepe kive: **EOI 00000619 Mpango wa ufugaji bora wa Wanyama**. Maombi yote yakuonesha nia yawe kati ya kurasa 10 hadi 20. **Maombi yote lazima yawasilishwe kwa lugha ya Kiingereza.**

Muhimu: Kampuni ya EACOP LTD itapitia na kuchambua nyaraka zilizotumwa na makampuni yaliyoonesa nia kulingana na Tangazo hili la Nia ya kutoa Huduma, na kisha kufanya tathmini kulingana na vigezo yya ndani yya EACOP ili kubaini makumpuni yenyen sifa yatakayojumuishwa kwenye orodha ya awali ya makampuni yenyen vigezo. Mwaliko kwa Makampuni kutuma maombi ya zabuni utatumwa kwa Makampuni ya Awali yenyen vigezo baada ya makampuni hayo kusaini Makubaliano ya Utunzaji wa Taarifa (NDA). Kampuni ya EACOP LTD ina haki ya kuteua au kukataa kampuni na kubaki na maamuzi yake bila ya kutoa sababu kwa kamapuni husika.

Wajasiriamali wahimizwa kusajili biashara BRELA

Na Christina Haule, MOROGORO

WAJASIRIAMALI wadogo nchini wamehimizwa kusajili biashara zao kwa Wakala wa Usajili wa Biashara na Leseni (BRELA) ili kuwa na nafasi ya kupata mikopo kwenye benki, tenda ndogondo-ga na kubwa za biashara na kujipamban-ua kiushindani kwenye soko la bidhaa.

Ofisa Leseni Mkuu kutoka BRELA, Abas Kotema, alisema juzi kuwa wajasiriamali wanayo nafasi kubwa ya kukuza biashara zao kwa kupata mikopo kupitia benki hasa pale wanaposajili biashara zao na kuwa zenyen kutambulika.

Alisema usajili wa majina ya biashara upo wa aina kuu tatu ikiwamo wanaomiliki mtu mmoja ambao humtambulisha mjasiriamali sokoni kulingana na biashara aliyonayo, kupata mitaji kupitia mikopo kwenye benki, kuingia mikataba mbalimbali na kupata tenda ndogo na za serikali.

Aidha, Kotema alifafanua kuwa pia kuna usajili wa jina la biashara linalomilikiwa na watu wawili hadi 20 na kuwa tayari wamerasimisha biashara yao na kuwa na nafasi ya kupata huduma kama au zaidi ya umiliki wa mtu mmoja.

Hivyo, aliwataka wafanyakishwaji kutambua kuwa kurasimisha biashara na kumiliki nembo za biashara kupitia BRELA kutawasakiadha kuepuka kufikishwa mahakamani kisheria kwa kutumia nembo ya mtu mwingine.

"Lakini pia tunatoa leseni za biashara kundi A, kwa mujibu wa sheria ya leseni ya mwaka 1972 namba 25 ni kwamba leseni zipo katika makundi maalum za kundi A zinazotolewa na BRELA chini ya Wizara ya Viwanda na Biashara zenye sura ya kitaifa na kimataifa, humwezesha mjasiriamali kuingiza au kutoa biashara nje ya nchi, leseni za kundi B hutolewa na halmashauri husika ambazo hazi-tumiwi kwenye halmashauri nyigine," alisema.

Hata hivyo, aliyahimiza wenye kampuni ambao wamesajili biashara kabla ya BRELA hajiaanza, kutoa huduma kwa njia ya mfumo kuhamasika kupata elimu na kuingizwa kwenye mfumo huku wakiwa wamesamehewa tozo zilizongezeka.

Kotema alisema tangu mwaka 2018 mwezi Aprili, BRELA ilianza kutumia mfumo katika utoaji huduma na msamaha huo utakuwa wa mwaka mmoja kuanzia mwezi Mei, mwaka huu hadi mwezi Mei 2025, ukihusisha wenye kampuni walioingia BRELA miaka iliyopita ambao bado hawajaingizia kwenye mfumo. "Kwanza tumetoa msamaha kwa tozo na faini kwa kampuni ambazo zinatakiwa kuwekewa mizania ya mwaka BRELA ambayo inatakiwa kulipwa Sh. 22,000 na ukichelewa kuna nyongeza ya asilimia tano, kwa hiyo tumetoa msamaha kwa kampuni na kulipa nusu ya deni analodaiwa," alisema.

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
WIZARA YA NISHATI
MAMLAKA YA UDHBIBITI WA
HUDUMA ZA NISHATI NA MAJI
(EWURA)

TAARIFA KWA UMMA

(Imetolewa chini ya Kifungu cha 19 cha Sheria ya Mamlaka ya Udhibiti wa Huduma za Nishati na Maji, Sura ya 414 ya Sheria za Tanzania)

TAARIFA inatolewa kwa umma kwamba Mamlaka ya Udhibiti wa Huduma za Nishati na Maji (EWURA) imepokea maombi ya kupata leseni ya kuzalisha umemekutoka kwa kampuni ya Mtibwa Sugar Estate Ltd . EWURA inakaribisha maoni au pingamizi dhidi ya maombi hayo. Taarifa za mwombaji, mitambona aina ya leseni iliyoombwa zimetolewa hapa chini:-

Na.	MAELEZO
Jina na anuani ya Mwombaji	Mtibwa Sugar Estate Ltd. S.L.P. 42, Mvomero, Morogoro.
Mahali ulipo Mtambo	Kiwanja Na. 194/1, Turiani – Mtibwa, Morogoro.
Taarifa za Wanahisa	1. Nassoro Ally Seif S.L.P. 16541, Dar es Salaam, 50% 2. Seif Ally Seif S.L.P. 16541, Dar es Salaam, 50%
Maelezo ya Mtambo	Mtambo wa kuzalisha umeme wa Megawati (MW) kumi na tano (15) MW kwa kutumia nishati inayotokana na tungamotaka. Umeme utakaozalishwa utatumwa na mwombaji mwenywewe.
Aina na Muda wa Leseni	Leseni ya kuzalisha umeme kwa matumizi binafsi kwa muda wa miaka mitano (5)

Mtu yeyote mwenye maoni au pingamizi dhidi ya maombi haya awasilishwa kwa maandishi ndani ya siku ishirini na moja (21) tangu siku ya kutolewa kwa tangazo hili. Nyaraka za maombi ya leseni zinaweza kuonesha kwa mtu atakayewasilisha maombi kwa maandishi.

Imetolewa na:-
Mkurugenzi Mkuu

HABARI KASKAZINI

Naibu Waziri wa Elimu, Sayansi na Teknolojia, Omari Kipanga (wa tatu kushoto), akiongoza hafla ya kukabidhi jiko la gesi kwa mwalimu kutoka jijini Arusha mwishoni mwa wiki, wakati wa maadhimisho ya Siku ya Mwalimu Duniani yaliyotolewa na Mbunge wa Jimbo la Arusha Mjini, Mrisho Gambo (wa pili kulia), kwa kushirikiana na wadau ikiwamo Benki ya Exim, iliyotoa majiko 1,000. Wa tatu kulia ni Mkuu wa Kitengo cha Masoko na Mawasiliano wa benki hiyo, Stanley Kafu. **PICHA: MPIGAPICHA WETU**

Teknolojia yaleta neema kwa wakulima wa mboga

Na Godfrey Mushi, MOSHI

TEKNOLOJIA ya kilimo ya kuvuta na kusukuma wadudu imeanza kuonyesha matokeo chanya kwa wakulima wadogo wilayani hapa Mkoa wa Kilimanjaro kudhibiti wadudu waharibifu na madhara ya kemikali sumu kwa walaji wa mboga na matunda nchini.

Shirika la World Vegetable Center, linalotekeleza Mradi wa Fresh katika mashamba darasa ya Masaera wa wilaya hiyo, linalenga kuwasaidia wakulima wadogo wa kabichi, nyanya na vitunguu

kuongeza kipato na kuimashisha lishe nchini kwa kutumia teknolojia hiyo ijulikanayo kama 'Push Pull Technology'.

Akizungumza jana na wakulima 100 waliokuwa wakipatiwa elimu kuhusiana na teknolo-

jia hiyo, Mtaalamu wa Kilimo Biashara wa World Vegetable Center, Judith As-senga, alisema imewasaidia wakulima kupunguza matumizi ya dawa na kudhibiti wadudu waharibifu wakiwamo kimamba na funza.

"Kwa kutumia teknolojia hii inayofundishwa hapa kupitia Mradi wa Fresh, wakulima wetu watalima sasa mazao bila ya kutumia sumu," alisema na kuongeza kuwa:

"Wakulima katika kudhibiti hao wadudu wanatumia sana dawa kama vile penetrecer, ukiangalia mwisho wa siku ni gharama sana kwa mkulima."

Akiwa katika shamba darasa la Kijiji cha Masaera, Ofisa Kilimo wa Halmashauri ya Wilaya ya Moshi, Hamza Mwinyihija, alisema teknolojia ya push pull waliyoanza kuitumia wakulima hao kuna mazao ambayo yanavuta na kusukuma.

"Kwa mfano katika majaribio yetu tuliyofanya, kabichi ndio zao ambalo tunaliangalia; na mazao mengine ni kama kitungu, mgagani na maharage, ambayo ni mahususi kwa kuvuta wadudu wa kabichi.

Kwa hiyo teknolojia hii ni

Akizungumzia kuhusu afya ya mkulima anayepiga dawa kwene mimea yake, alisema inakuwa hatarini kutokana na kutovaa vifaa vya kujikinga.

Akiwa katika shamba darasa la Kijiji cha Masaera, Ofisa Kilimo wa Halmashauri ya Wilaya ya Moshi, Hamza Mwinyihija, alisema teknolojia madhara makubwa sana kama magonjwa ya saratani na shinkizo la damu."

Prosper Tira, mkulima, Mkazi wa Kijiji cha Masaera, akielezea umuhimu wa teknolojia hiyo, alisema inawasaidia wakulima wa mboga. "Faida ya kwanza ni kuotesha mazao mengi sehemu moja ambayo yanakinzana. Inapunguza matumizi ya sumu ambayo si ya lazima. Teknolojia hii ikisambazwa kwa wakulima wengine itatunufaisha na walaaji. Hii teknolojia isambazwe kwa kila mkulima nchini wa mazao ya mboga ili kupunguza athari za kemikali kwenye chakula," alisema Tira.

'Huduma za uchunguzi, upimaji saratani zisogezwe haraka Mwanga'

Na Mwandishi Wetu, MWANGA

SERIKALI imeelekeza kusogezwa haraka huduma za uchunguzi wa magonjwa na upimaji wa saratani ya matiti wilayani hapa Mkoa wa Kilimanjaro ili kuokoa maisha ya wanawake na wajawazito.

Waziri wa Afya, Jenista Mhagama, alitoa maelekezo hayo jana baada ya kukagua ujenzi wa Mradi wa Hospitali ya Wilaya ya Mwanga, unatekelezwa kwa fedha za serikali.

"Kwa sasa, mgonjwa akitakiwa kupata huduma za X-Ray anakwendwa Hospitali ya Rufani ya Mko ya Mawezi au Hospitali ya Rufani ya Kanda ya Kaskazini ya KCMC, umbali mrefu wa kilometra zaidi ya 50.

Sasa ili kuepusha hizo gharama, naelekeza kuanzia sasa huduma hizo zitatolewa katika Wilaya ya Mwanga. Huduma hizi zitasaidia kuokoa gharama za wananchi wetu wa Mwanga, kwenda kutunza mgonjwa wao mbali, na zitasaidia kuokoa uchumi wetu.

"Maana mtu badala ya kuwaza mambo ya kuongeza uchumi, anawaza mgonjwa yupo KCMC, Rais wetu (Samia Suluhu Hassan) amesema hapana inatosha; hayo yote yafanyike wapi? anataka hapa hapa Mwanga."

Kwa mujibu wa Waziri Mhagama, Rais Samia, ameelekeza kutelewa kwa Sh. bilioni mbili kwa utekelezaji wa mradi wa ujenzi wa hospitali hiyo ya Wilaya ya Mwanga na Sh. milioni 500 ununuzi wa vifaa tiba.

Alitaja miiongoni mwa vifaa vitakavyonunuliwa katika hospitali hiyo kuwa ni mashine ya kupima saratani ya matiti kwa wanawake, Ultrasound wajawazito na dawa.

"Nimeingia kwenye jengo la mionzi, nimekuta digital X-Ray toleo la kisasa, ina uwezo wa kugeuza mwili wa mgonjwa na kupiga picha kwa ajili ya uchunguzi, haya mlikuwa mnayaona wapi ndugu zangu?" alihoji.

Uzalishaji kahawa washuka Kilimanjaro

Na Mwandishi Wetu, MOSHI

UZALISHAJI wa kahawa Mkoa wa Kilimanjaro, umepungua hadi kufika wastani wa tani 6,000 kwa mwaka, kitu ambacho si kizuri kwa maendeleo ya mko wetu. Pamoja na umaru fu wa kahawa kote duniani, unywaji wa kahawa nchini unakuwa kwa kasi ndogo," alisema.

Serikali ya mko huo imetaja baadhi ya changamoto hizo kuwa ni kubadilishwa matumizi ya ardhi ya kilimo cha zao hilo na kupandwa mazao ya mboga na nyanya. Kutokana na hali hiyo, Mkuu wa Mko huo, Nurdin Babu ameagiza

Bodi ya Kahawa nchini (TCB) kuhamasisha wadau wa zao hilo kutumia fursa ya makubaliano kwenye eneo Huru la Biashara Afrika (AfCTA) ili kukuza biashara ya zao hilo ya Tanzania katika nchi za Afrika na kuondoa utegemezi wa soko la nchi za Ulaya na Japan.

Alikuwa akizungumza jana mijini hapa wakati uzinduzi wa tamasha la kahawa kwa mwaka huu lilionalidhi na TCB kwa kushirikiana na wadau wa zao hilo nchini. "Kwa sasa uzalishaji wetu

umepungua hadi kufika wastani wa tani 6,000 kwa mwaka, kitu ambacho si kizuri kwa maendeleo ya mko wetu. Pamoja na umaru fu wa kahawa kote duniani, unywaji wa kahawa nchini unakuwa kwa kasi ndogo," alisema.

Kwa mujibu wa Babu, takwimu alizonazo mpaka sasa, unywaji wa kahawa ni asilimia saba tu ya kahawa yote inayozalishwa nchini.

"Unywaji huu mdogo unachangiwa na sababu kadhaa, zikiwamo imani potofu na mata-

tizo ya kiafya, hivyo kusababisha watu wengi kuogopa kutumia kinywaji hiki tofauti na uhalisia.

"Hivyo ni vyema tukatumia fursa hii kutafakari changamoto zinazopelekea kushuka kwa uzalishaji na kuja na suluhu zinazotekelezka za kurudisha zao la kahawa katika mko wetu."

Alizitaja baadhi ya changamoto wadau wa kahawa nchini wana takiwa kuzitafakari na kuzipatia majibu kuwa ni mabadiliko ya tabianchi yaliyosababisha kupun-

gua kwa maji kwa ajili ya umwagiliaji, mtawanyiko mbaya wa mvua na matumizi duni ya pembejeo hususan mbolea za viwandani hasa kwa wakulima wadogo.

Nyingine ni tija ndogo ya uzalishaji na kuyumba mara kwa mara kwa bei ya kahawa duniani na kuathiri mipango ya wakulima nchini. Babu alisema wakulima wengi wa kahawa na wananchi hawanywi kahawa na hivyo kutegemea soko la nje hata bei inaposhuka.

Makandarasi wanaogawa zabuni waonywa

Na Marco Maduhu,
SHINYANGA

MA K A N D A R A S I mkoani hapa wameonywa kua-cha tabia ya ku-gawa zabuni za ujenzi wa barabara kwa watu wasio na uwezo na kusababisha ku-jengwa chini ya kwango.

Onyo hilo lilitolewa juzi na Mkuu wa Mkoa wa Shinyanga, Anamringi Macha wakati wa hafla ya utiaji saini mikataba 33 ya ukarabati wa miundombinu ya barabara baina ya makandarasi na Wakala wa Barabara Mijini na Viji-jini (TARURA) mkoani hapa yenye thamani ya Sh. bilioni 10.2.

Macha, alisema baadhi ya makandarasi wamekuwa na tabia ya kugawa kazi na ku-

walipa fedha kidogo watu ambao hawana uwezo na kusababisha ujenzi wa barabara kushindwa kukamilika kwa wakati, kutekelezwa chini ya ki-wango na kusababisha serikali hasara.

"Msiende kugawa kazi hizi kwa watu wengine, nendeni mkazifanye we-nyewe kama miliyoomba kuitia makampuni yenu, tunataka barabara na madaraja yatengen-ezwe kwa ubora unaotakiwa na mimi nitakuwa nafanya ziara za kushtukiza ya kuzikagua," alisema.

Alisema barabara ni muhimu kwa maisha ya mwanadamu katika shughuli mbalimbali ikiwamo kukuza uchumi, na kuwasihii wa-kandarasi hao kufanya kazi

kwa bidii, weledi, uzalendo na kuka-milisha ujenzi kwa wakati na ubora unaotakiwa.

Meneja wa TARURA Mko-ka wa Shinyanga, Mhandisi Avith Theodory, alisema wakandarasi walishinda zabuni hizo ni 21, na mikataba ambayo ina-sainiwa ni 33 yenye thamani ya Sh. bilioni 10.2.

Theodory, alisema ukarabi huo unatumia fedha za mfuko wa barabara, tozo za mafuta na mfuko wa jimbo.

Alisema na barabara am-bazo zitafanyiwa matengen-ezo zina urefu wa kilomita

716.64, ujenzi wa makalvati 381, madaraja manne, mitaro yenye urefu wa kilomita 5.28 na ujenzi wa barabara ki-wango cha lami kilomita 2.8 na uwekaji wa taa za barabarani.

"Makandarasi waliopatika-na ni kutoka mikoa mbalimba-li wakiwamo wenyeji wa mko-ka huu wa Shinyanga baada ya kutangaza kazi hizi kupitia Mfumo wa Kielektroniki wa Manunu (NesT) mwanzoni mwa mwezi wa saba (julai)," alisema Theodory.

Mmoja wa makandarasi hao kutoka Kampuni ya Gapro Construction Limited, Mhandisi Amedeus Mselle, aliishukuru serikali kwa ku-waamini makandarasi wa-zawa, kuwapatia kazi na ku-hidi watafanya kwa weledi na kukamilika kwa wakati.

Waziri wa Ardhi, Nyumba na Maendeleo ya Makazi, Deogratius Ndejembu (kushoto), akizungumza na wafanyabiashara wadogo maarufu machinga wa Halimshauri ya Ushetu, mkoani Shinyanga jana, akiwa katika ziara yake maalumu ya kukagua miradi mbalimbali ya maendeleo kwenye sekta ya elimu na afya. **PICHA: SHABAN NJIA**

Mamia wapata majisafi, salama

Na Elizabeth Seleman,
SENGEREMA

ZAIDI ya wakazi 30,000 wa Kijiji cha Chifufu wilayani hapa Mkoa wa Mwanza wame-ondokana na adha ya kutumia maji yasiyo salama kwa afya zao baada ya kukamilika mra-di uliotekelawa na Wakala wa Majisafi na Usafi wa Mazin-gira Viji-jini (RUWASA).

Akizindua mradi huo katika kijiji hicho, Kiongozi

wa Mbio za Mwenge Taifa, Godfrey Mnzava, alimwagiza Meneja wa RUWASA wilayani hapa kusambaza maji katika viji-jji na vitongoji ambavyo bado havijafikiwa na huduma hiyo ambavyo viro ndani ya mradi huo.

Mnzava, alivitaja baadhi ya viji-jji hiyo vilivyoko Kata ya Chifufu ni pamoa na Lubanga, Nyarungome na Lukola.

Awali akisoma taarifa ya

mradi huo, Meneja wa RUWASA Sengerema, Mhadisi George Massawe, alisema kukamilika kwake kutasaidia kuwatua ndoo kichwani wanawake na kuwaondolea adha kutumia muda mwingu kutafuta maji.

Massawe, alisema mradi huo utachochera utekelezwa wa miradi ya maendeleo, ukuaji wa mji na kuiuwa uchu-mi wa jamii kila mwanakijiji.

Alisema mradi huo umegha-

rimu zaidi ya Sh.bilioni 2.93, fedha zilizotolewa na serikali.

Mwenge huo katika Halimshauri ya Wilaya hiyo pia umeweka jiwe la msingi katika Kituo cha Afya Nyamazu-go, kukagua jengo la kutolea huduma za dharura, uzinduzi wa ujenzi wa shule ya awali na msingi ya Isamilo, kutoa msaada wa mablanketi 100 na viti viwili vya magurudumu kwa watoto wenyre mahitaji maalum.

Wataja chanzo ukatili kwa watoto

Na Elizabeth Faustine,
MWANZA

BAADHI ya wazazi mkoani hapa wamedai ugumu wa maisha ni chanzo cha ongezeko la vitendo vya ukatili kwa watoto kuto-kana na kukosa muda wa kufuatilia mienendo yao.

Wazazi hao, akiwemo Rose Shija, Mkazi wa Magu walitoa madai wakizungumza na Nipashe.

Rose, alidai wazazi na walezi wanatumia muda mwingu kutafuta kipato cha kujikimu na maisha badala ya kufuatilia mienendo ya watoto wao.

Alisema yeeye ni mfanyakibashara wa mboga na matunda ni mama wa watoto watano na kuwa anapata ugumu kutenga muda wa kazi na malezi ya watoto.

"Ninaamka saa 11 alfajiri kila siku kwenda sokoni kuhemea vitu vya kuza kibandani, ninatoka kule saa nne asubuhi nikifika hapa nina-panga vitu kwa ajili ya kuza, kule nyumbani ninamwacha binti wa kazi kwa ajili ya shughuli za nyumbani na kuangalia watoto, chakula ninakula huku huku na kurudi kwangu nyumbani ni saa nne usiku," alisema.

Alisema ratiba yake ya kazi iko hivyo kwa siku zote za wiki na kuwa kupumzika kwake ni wakati anau-gua au kwenda msibani.

Alisema muda wa kuka na wa-toto nyumbani anakosa japo kuna wakati anatamani kufanya hivyo.

Mwendesha bodaboda, Joseph Kenedy, Mkazi wa Igumo, alisema kazi yake inamfanya akose muda wa kuka na familia.

Kenedy, alisema kila siku anaam-ka mapema watoto wakiwa bado wamelala na kurudi usiku wame-shalala, hivyo kuonana nao ni kwa nadra.

Akizungumza na Nipashe Mlezi wa Watoto Kanisa Katoliki Parokia teule ya Ihayabuyaga, Paulina Pius, alisema kuna madhara mengi wa-toto wanayokumbana nayo kuto-kana na mifumo huo wa maisha.

Paulina, alisema siyo vyema kumwamini mtu kwa asilimia zote kwa ulimwengu huu kwa malezi ya watoto kwani umebadilika na ukati dhidi yao unafanywa zaidi na ndugu wa karibu.

"Kuacha jukumu la malezi kwa binti wa kazi siyo vibaya, lakini una-hitajika uangalizi wa karibu hata kama tunabanwa na majukumu, hakikisha unatenga muda wa ku-wakagua na kufuatilia nyendo zao za siri," alisema.

Alisema wazazi wanatakiwa kutenga muda wa kuzungumza na watoto wao ili kufahamu watu wanaokutana nao, mambo wanay-ofanya na namna wanavyoishi na wafanyakazi wa kazi za nyumbani.

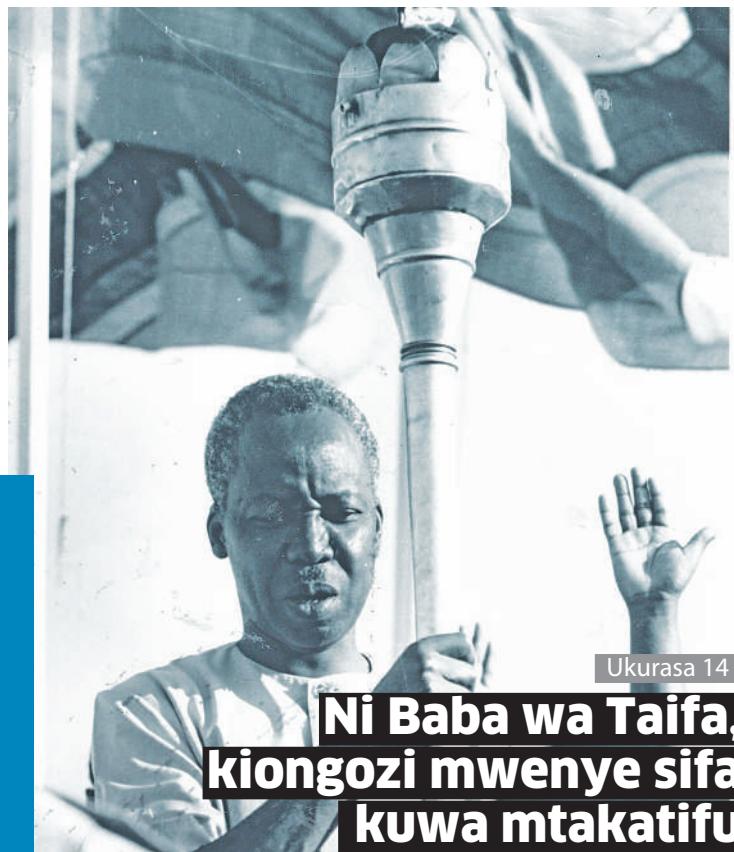
Ukurasa 12

HASSAN NASRULLAH:
Kiongozi aliyeongoza
mapambano kutetea wanyonge
hadi shujaa muhimu vitani

Ukurasa 13

Hata sasa Afrika inawahitaji
viongozi aina ya Mwalimu

Ukurasa 14

**Ni Baba wa Taifa,
kiongozi mwenye sifa
kuwa mtakatifu**

Siasa

JUMATANO OKTOBA 9, 2024
Nipashe HABARI BORA NA KAMILIFU

KUELEKEA KUMBUKIZI YA NYERERE

Ahadi 10 za mwana TANU ni muhimu zaidi sasa

Na Sabato Kasika

JUMATATU ijayo Oktoba 14, Baba wa Taifa Mwalimu Nyerere, anatumiza miaka 25 tangu kufariki dunia, licha ya kutwaliwa, ameacha hazina ya tunu ambazo haziwezi kuchakaa au kumaliza muda wa matumizi.

Ndiye aliyeasisi ahadi 10 za mwanachama baada ya uhuru ili kusimamia maadili na utumishi wa umma.

TANU inajiwaka ahadi hizo zilizopewa jina la 'Ahadi za Mwanachama', ili zisimamie kikamilifu kwa ajili ya kuimarisha chama na ustawi wa taifa kwa ujumla.

Tukijikumbusha ahadi ya kwanza anasema, binadamu wote ni ndugu zangu na Afrika ni moja, ya pili ni utumishi; nitaitumikia nchi yangu na watu wake wote, huku ya tatu ikiahidi kujitolea nafsi na nguvu kuondo umaskini, ujinga, magonjwa na dhuluma".

Vilevile kuna ahadi ya nne inakataa ujisadi; "rushwa ni adui wa haki. Sitapokea wala kutoa rushwa. Ya tano ni 'cheo ni dhamana, sitakutumia cheo changu wala cha mwininge kwa faida yangu".

Lakini ipo ya kutafuta elimu ni ahadi ya sita, ikitumia; "nitajelimsa kwa kadri ya uwezo wangu na kutumia elimu yangu kwa faida ya wote, ya saba inasema;

Nitashirikiana na wenzangu wote kujengwa nchi yetu".

Ya nane inasema; "nitasema kweli daima, fitina kwangu mwiko, wakati ahadi ya tisa inakumbusha kuwa 'nitakuwa mwanachama mwaminifu wa TANU na raia mwema wa Tanganyika na Afrika'".

Pamoja na hizo, ahadi ya mwisho ambayo ni ya 10, inasema; "nitakuwa mtiifi na mwaminifu kwa Rais wa Serikali ya Tanganyika".

- Zinafaa ziingie ndani ya katiba mpya

Baba wa Taifa Mwalimu Julius Kambarage Nyerere. **PICHA: MTANDAO**

Nchi inapokaribia kilele cha kumbukumbu ya miaka 25 ya kifo cha Baba wa Taifa, Nipashe inazungumza na baadhi ya wadau wa siasa ili kupata maoni yao kuhusu ahadi hizo na kama zina nafasi bado na iwapo zinahitaji kuendelezwa.

ZIWE KWENYE KATIBA
Ni msimamo wa Mkurugenzi

Mtendaji wa Kituo cha Sheria na Haki za Binadamu (LHRC), Dk. Anna Henga, anasema ili ahadi hizo zifanye kazi, ni vyema mchakato wa katiba ufanyike na kuziingiza huko ili zisimamiwe vizuri.

"Ahadi nyingi kati ya hizo 10, hajigusi siasa, hivyo ni vyema zikaondolewa kwenye chama na kuingizwa kwenye katiba mpya

ili zipewe uzito mkubwa na unaostahili," anasema Dk. Anna.

Anafafanua kuwa licha ya kuwapo kwa ahadi hizo, ambazo zinatakiwa kusimamiwa na wananachama wenyewe, bado mambo yanakwenda kinyume na jinsi yanayotakiwa kutekelezwa.

"Kwa mfano ripoti nyingi za Mkaguzi na Mdhibiti Mkuu wa Hesabu za Serikali (CAG) zinao-

nyesha kuwapo kwa rushwa na ujisadi katika taasisi mbalimbali pamoja na za umma, kitendo kinachoonyesha kuwa ahadi ya nne haizingatiwi," anasema.

Anasema kile ambacho Mwalimu Nyerere alikuwa akipigania kupitia ahadi hizo inaeleka kimekwama kutohana na kuwapo vitendo ambavyo vinavyofanya na baadhi ya wanachama kinyume na inavyotakiwa.

"Vilevile, kuna ahadi ya umoja, nitashirikiana na wenzangu wote kujengwa nchi yetu, cha ajabu tunashuhudia jinsi ambavyo wanasiwa wanabaguana hadharani, wakisema sehemu ambayo wapi-gakura wamechangua upinzani, serikali haiwezi kuleta maendeleo, inakuwaje," anahojii?

Anaeleza kuwa, kauli ya aina hiyo ni kinyume na ahadi za mwanachama hasa ya saba inayohimiza ushirikiano kwa ajili ya ujenzi wa taifa, na kuongeza kuwa sehemu ya ahadi hizo haifanyiwi kazi.

"Kwa maoni yangu, CCM iachiwewe sehemu ya ahadi ya tisa inayosema; nitakuwa mwanachama mwaminifu wa TANU/CCM lakini upande wa kuwa raia mwema wa Tanzania na Afrika uingizwe katika katiba," anasema.

ZIMEONDOKA NA MWALIMU

Kada wa CHADEMA, Suzan Lyimo, anasema, ahadi hizo zilitakelezwa enzi za Nyerere lakini ameondoka nazo baada ya kufariki dunia.

Anafafanua kuwa hazitekezwi kama ilivyokusudiwa na zimepuuzwa.

Anatoa mfano ahadi ya name; "nitasema kweli daima, fitina kwangu mwiko", kwamba siku hizi anayesema ukweli hatakiwi, anaonekana ni adui ndani na hata nje ya chama.

"Ukweli ni kwamba Nyerere ameondoka na ahadi za mwanachama, kwani kuna mengi yanendelea kufanya kinyume na malengo ya ahadi hizo 10 kana kwamba hazipo," anaeleza Suzan.

HASSAN NASRULLAH:

Kiongozi aliyeongoza mapambano kutetea wanyonge hadi shujaa muhimu vitani

Na Mwandishi Wetu

SAYYID (baba) Hassan Nasrullah, aliyejulikana kama Sayyid wa viongozi wa ulimwengu wa Kiarabu, alipewa jina la Sayyid wa muqawama (mapambano) na ukombozi.

Ni kwa sababu ya msisitizo wake hasa kwenye kanuni na maadili katika kuwatetea wanadholumiwa, pamoja na mapambano yake makali dhidi ya ubeberu.

Mtaalamu wa Ushauri wa Kitamaduni wa Ubalozi wa Iran nchini Tanzania Maulid Sengi, anamzungumzia shahidi Nasrullah, akitembea alizaliwa Agosti 31, 1960 katika Kijiji cha Al Bazzourieh Kusini mwa Lebanon.

Mwaka 1976 akiwa kijana, alikwenda Najaf, Iraq, kuanza masomo katika seminari na kurejea Lebanon 1978, akiendelea na masomo katika Shule ya Imam al-Muntazar (a.s.).

Ilianishwa na Sayyid Abbas Mousawi, Katibu Mkuu wa zamani wa Hizbulah, na wakati huo huo, alijishughulisha na siasi katika eneo la Bekaa.

Baada ya kuasisiwa Hizbulah, Nasrullah alishika nyadhifa mbalimbali ikiwa ni pamoja na uanachama katika Baraza la Uongozi la Hizbulah, lakini hakujiweka mbali, akiendelea kutafuta elimu hadi alipokwendwa Qum nchini Iran, 1989 kukanilisha masomo yake.

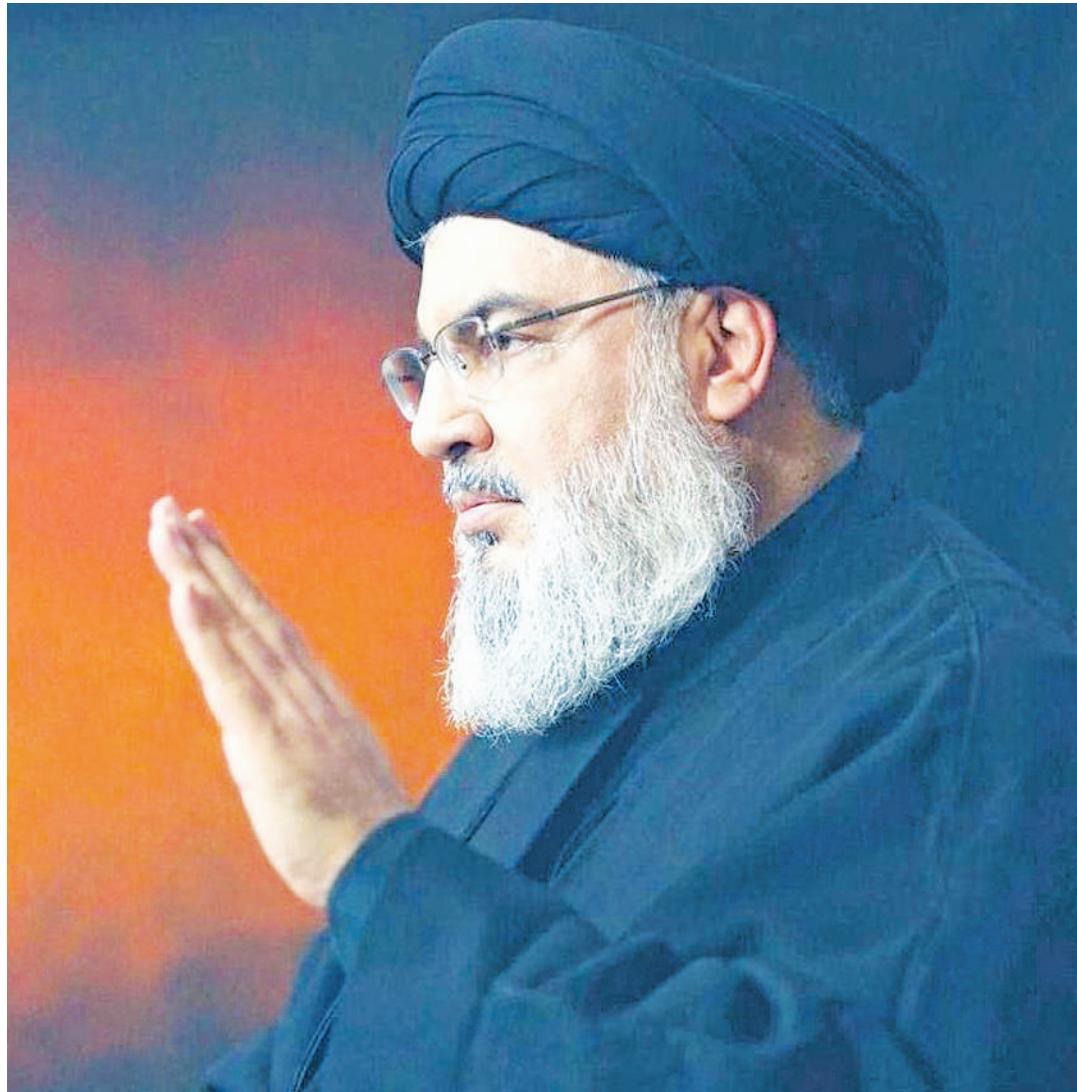
Sengi anasema mashambulizi makubwa ya Israel dhidi ya Lebanon na mapambano ya Hizbulah dhidi ya utawala huo hayakumruhusu kukaa Qum kwa zaidi ya mwaka mmoja, alirejea Lebanon kwa mara nyiningine na kujiunga na wenzake katika kukabiliana nayo.

Mwaka 1992, Abbas Mousavi, Katibu Mkuu wa Hizbulah wakati huo na mwalimu wa Nasrullah aliuawa.

"Kupanda ngazi kwa Nasrullah katika harakati hiyo, kuliiondoa Hizbulah katika mzingo wa ulinzi na usalama na kufungua medani mpya ya uwepo wa Hizbulah katika muundo wa kisiasa wa Lebanon."

"Mwaka wa 2000, wakati wa mazungumzo kati ya Yasser Arafat na maofisa wa Marekani na Israel ili kutatta mzozo katika eneo la Asia Magharibi yaliyokwama. Jeshi la Israel lilijiondoa katika maeneo yaliyokuwa yakikaliwa kwa mabavu ya kusini mwa Lebanon katika hatua ya upande mmoja na bila ya kupata lolote kutoka Hizbulah."

"Majeshi la Israel yaliondoka katika maeneo yote yaliyoka-

Sayyed Hassan Nasrallah, enzi za uhai wake. **PICHA: MTANDAO**

“

Mwaka wa 2000, wakati wa mazungumzo kati ya Yasser Arafat na maofisa wa Marekani na Israel ili kutatta mzozo katika eneo la Asia Magharibi yaliyokwama.

liwa kwa mabavu, isipokuwa mpakani na mashamba ya Shabaa.”

Sengi anasema kushindwa huko mbali na kuimarisha msimamo wa Hizbulah kama harakati ya mapambano, kulimfanya Nasrullah apate mafanikio makubwa kati ya Waarabu na Waislamu kwa ujumla.

“Kuanzia hapo akatambuliwa kama mtu muhimu zaidi katika ulimwengu wa Kiarabu,” anasema Sengi.

Anasema kwa upande mwininge, kwa kuegemea kwenye mafanikio hayo, Hizbulah ya Lebanon iliimarisha uwepo wake katika uga wa kisiasa kwa kadiri kwamba, mbali na kushinda viti vingi vya bunge, pia ilishika usukani wa idadi ya wizara za serikali ya nchi hiyo.

Juhudi zisizokoma za Hassan Nasrullah katika kutetea haki za wanyonge na kubeba bendera ya Kambi ya muqawama kwa

miaka mingi, ziliandamana na mafanikio na ushindi wa wapiganaji.

Jambo hilo lilitomfanya Nasrullah daima kuwa mionganoni mwa walengwa wakuu wa idara za ujasusi na utawala wa Israel.

Anasema baada ya miaka mingi ya msimamo ya kishujaa na juhud kubwa za kuen-deleza kambi ya mapambano na muqawama, jioni ya Ijumaa Septemba 27, 2024 Hassan Nasrullah, aliuawa.

“Alifanikiwa kupata daraja ya juu ya kuuliwa shahidi katika jinai ya utawala wa Israel na mashambulizi yake dhidi ya makazi ya raia eneo la Dhahiya, kusini mwa Beirut.”

Nasrullah alikuwa ni Katibu Mkuu wa tatu wa Hizbulah, chama cha kisiasa na kijeshi cha Lebanon kilichoasisiwa mwaka 1982.

Chini ya uongozi wake, Hizbulah iliimarika na kuwa na

nguvu muhimu ya kikanda iliyofanikiwa kuilazimisha Israel kuondoka Kusini mwa Lebanon mwaka 2000, baada ya operesheni za kijeshi zilizojumuisha kuwarudisha huru wafungwa wa Kilebanoni.

Hassan Nasrullah aliuawa kwa mashambulizi ya anga yaliyofanywa na vikosi vya Israel na kuongezeka kwa tofauti kati ya Hizbulah na harakati za kikundi cha Amal, hali iliyosababisha Baraza la Uongozi kumtaka arudi nyumbani.

Mwaka 1978, Hassan Nasrullah akiwa na umri wa miaka 18, alifunga ndoa na Fatimah Yassin. Akijaliwa kupata watoto watatu wa kieme ambaoni Muhammad Hadi, Muhammad Jawad na Muhammad Ali, pamoja na binti anayeitwa Zaynab.

Muhammad Hadi, mtoto mkubwa, aliuawa Septemba 12, 1997 Miladia, katika mapambano dhidi ya vikosi vya ulinzi vya Israel Kusini mwa Lebanon.

Mwili wake ulibakia mikoni mwa Israel na baada ya mwaka mmoja, ulirejeshwa Lebanon kuitia operesheni ya kubadilishana wafungwa katika ya Israel na Hizbulah.

Shughuli za kijamii na kisiasa za Hassan Nasrallah zilizanza tangu akiwa mdogo.

Baada ya kumaliza sekondari mwaka 1975 Miladia, aliteuliwa kuwa kiongozi wa kikundi cha harakati za Amal katika kijiji chake cha al-Bazuriyya.

Baada ya kurejea kutoka Najaf mwaka 1979, alijunga na ofisi ya kisiasa ya harakati za Amal na kuwa mwakilishi wa harakati hizo katika bonde la Biqaa.

Mwaka 1982, akiwa pamoja na kundi la wanazuoni na wanafunzi wa kidini waliohamashisha na mapambano, alijitenga na kundi la harakati za Amal na kuanzisha kundi la Hizbulah ya Lebanon.

Kuanzia mwaka 1982 hadi 1992 Nasrullah alitumia muda wake wote Hizbulah na kwamba mbali na kuwa mjumbe wa Baraza Kuu la Hizbulah, pia alishiriki kuandaa vikosi vya upinzani na kuanzisha vikundi mbalimbali vya kijeshi.

Alikuwa Naibu wa Ibrahim Amin al-Sayyid, kiongozi wa Hizbulah mjini Beirut, na kwa kipindi fulani alikuwa ni Naibu Mtendaji wa Hizbulah ya Lebanon.

Sengi anasema Hassan Nasrallah alichaguliwa kuwa Katibu Mkuu wa Hizbulah ya Lebanon kwa makubaliano ya wanachama baada ya kuuawa kwa Abbas Mousawi, Februari 16, 1992, akichukua jukumu hilo akiwa na miaka 32.

Kwa kuangalia mchango wake binafsi pamoja na jitihada za Hizbulah kukomboa Kusini mwa Lebanon mwaka 2000, baada ya miaka 22 ya uvamizi wa Israel, pamoja na ushindi katika vita vya siku 33, Hassan Nasrullah, alipatiwa jina la "Sayyid wa upinzani au baba wa upinzani".

KUELEKEA KUMBUKIZI YA NYERERE

Na Gaudensia Mngumi

MIAKA 25 baada ya kifo cha Baba wa Taifa Mwalimu Julius Nyerere, tunapoitazama Afrika kuna mengi ya kujifunza hasa kuhusu uongozi bora ili kuibadilisha iwe bara tajiri badala ya fukara.

Nyerere anabaki kuwa kiongozi ambaye hakuwa na tamaa binafsi wakati wote wa uhawake, aki-kumbukwa kuwa alikuwa na chuki kali dhidi ya utajiri na kusaka pia mali na kujilimbikizia utajiri haramu.

Hakuthamini pesa au vitu kama nyumba, mashamba, fedha za kigeni na chochote kilichokuwa ni cha kimwili. Aliwathamini watu, taifa na maendeleo ya wote.

Kuna wakati alisema pesa si ni matokeo, akimaanisha kwamba cha muhimu na juhudhi na kujituma si kufikiria pesa.

Miongo miwili baada ya kifo chake Afrika, aliyoipenda bado ni maskini. Lakini hili ni bara maskini kweli? Ni imani ambayo watu wanayo na viongozi wanaikubali na kuendelea kuishikilia.

Ni rahisi kwa yeote kuona utajiri wa bara hili iwe kwenye machapisho kuanzia magazeti, runinga, vitabu, 'dokumentari' lakini hata ukitembea kwenye mataifa mbalimbali unaushuhudi.

Mfano, yapo mabonde na nyanda za kilimo, maji ya bahari, mito na maziwa, misitu yenyewe miti na uoto unaofaa kuifuga nyuki na kuzalisha asali na mbuga na hifadhi za wanyama pori.

Yote hayo yamesikika na kuonekana kila mwaka, watu wanaposoma kuhusu Afrika wanathibitisha namna iliyivo nchi nzuri lakini mbona ni maskini?

Afika Kusini ya Saha a Tanzania ikiwa sehemu ya hayo, nchi zenyemadeni makubwa duniani zikidaiwa Dola za Marekani trillioni 1.15.

Benki ya Maendeleo ya Afrika (ADF), inafafanua zaidi kwamba deni lake la nje lilikuwa Dola trillioni 1.12 mwaka 2022 lakini kufikia mwisho mwa 2023 liliongezeka na kufikia trillioni 1.152.

Licha ya kuwapo deni hilo kubwa la nje, lipo la ndani pia. Cha kushangaza nchi hizo zina pesa nyinyi zinazopeka kama mikopo, misada, fedha nyininge kutoka kwa 'dayaspora' wanaotuma pesa na misaada nyumbani na rasilimali za kila aina. Swali, mbona hatutoki na ufukara un-aongezeka?

Mwalimu Julius Nyerere mwanamajumu ya wa Afrika pamoja na kushiriki kikamilifu katika kukombo Afrika na kuanzisha Umoja wa Afrika wa Nchi Huru

Mwalimu Nyerere (wa pili kushoto) akiwa na baadhi ya marais Milton Obote wa Uganda (kushoto), Jomo Kenyatta wa Kenya (wa pili kulia) na Kenneth Kaunda wa Zambia. **PICHA: MTANDAO**

Hata sasa Afrika inawahitaji viongozi aina ya Mwalimu

za Afrika (OAU) aliona ulazima wa viongozi kujilikana wenywewe na kuacha kuutumikia mwili ili kuisaidia Afrika.

Ni kiongozi aliyeamini kwamba kuwa na tamaa za ubinasi kusingeisaidia Afrika kufikia maendeleo. Aliona kuwa ni lazima kuwa mtumishi mwaminifu wa watu na kusimamia kuwapo na ushirikiano kuanzia kiuchumi, kisiasa na kijamii kwa sababu isingekuwa rahisi kwa Afrika kueendelea, maana dunia na ubeburu husingewenza kuliruhusu hilo.

Maono ya Nyerere yalikuwa ni kufikia ukombozi wa kweli na kutetea umoja wa Afrika kiuchumi, kisiasa na zaidi kujiletea maendeleo kwa nguvu zao wenywewe.

Viongozi wenye maono kama ya Nyerere wanahitajika zaidi Afrika kwa sasa kuliko wakati mwininge, ni ili kuifanya Afrika ijitegemee, iendelee kiuchumi na kisiasa kwa kutumia rasilimali, watu wake na zaidi juhudhi zake.

Umaskini unaelezwaa kuwa unaendelea kuongezeka kwa

sababu ya rushwa, wizi na ubadhirifu wa fedha za umma. Wakati mwininge ukwepaji mkubwa wa kodi.

Upo wizi kupitia mikataba tata inayoardaliwa na watendaji na wanasheria wa Afrika, watu kuiba fedha kupitia ujenzi duni wa mifadi ya umma, kuanzia barabara na majengo, kilimo, madini na kzi kwa ujumla hufanya chini ya kivango.

Kuna gharama kubwa za kuedesha serikali kubwa, zenyetendekazi nya kifahari, mishahara na posho nono na zaidi sana kujitajirisha.

Suala la rushwa na kujilimbikizia mali Mwalimu Nyerere, alilipiga sana vita. Akianda miongozo ya viongozi na pia kuwahimiza Watanzania viongozi kuziishi ahdia za TANU.

Ahadi za Mwana TANU za kupinga rushwa na kuwa mzalendo kutumikia nchi kwa moyo wote zinahitajika zaidi wakati huu kubibili wabahirifu na wahujumu uchumi hasa wala rushwa.

Kwa mfano Jumapili iliyopita,

Waziri Mkuu Kassim Majaliwa, anaagiza kushtakiwa mara moja maofisa wanne wa Manispaa ya Kigamboni Dar es Salaam na watumishi wanne wa kitengenya cha akaunti jumuifu ya amana (TSA) TAMISEMI kwa tuhuma za ubadhirifu wa Shilingi milioni 165.6.

Anaagiza mtumishi wa kitengenya cha akaunti jumuifu ya amana asimamishwe kazi kwa tuhuma za kushiriki kwenye muamala uliohamisha fedha kutoka TAMISEMI kwenda Manispaa ya Kigamboni.

Kwa kuangalia halmashauri moja ya Kigamboni milioni 100 inachotwa na watu wachache, pipi kitaifa kuna mitandao mingapi ya aina hiyo inayohujumu uchumi na fedha za umma?

Si tatizo la Tanzania pekee ni la Afrika nzima na yapo baadhi ya mataifa ambayo viongozi wakuu au wana familia zao ndiyo mabilione maarufu duniani, wakijilimbikizia mali na utajiri wa nchi zao mifukoni.

Tena viongozi wanasikifa kusaidia makampuni ya kimataifa kujwepa kodii, ruksa za kuhu-

jumu uchumi kupitia 'vimemo' zikitolewa na ikulu.

Pamoja na viongozi wakuu wa mataifa kuhujumu nchi, tatizo la mawaziri na watendaji wakuu wa serikali ndiyo wanaotuhumiwa kuficha fedha za umma kwenye akaunti nje ya mataifa yao.

Ikumbukwe Nyerere alisishi mai-sha ya kawaida sana. Hakuwa na makuu, alivaa kawaida, nguo rahiisi ambazo zilikuwa si za gharama. Alifahamu kuwa Tanzania ni nchi yenye joto si taifa la suti na tai.

Leo Tanzania na Afrika zinapomkumbuka Nyerere viongozi wana nafasi ya kumuiga, kwanza kuachana na tamaa za kumiliki mali nyinyi kwa kuibia hazina za mataifa yao.

Tena kuachana na kuweka tamaa za utajiri za kumiliki ndege, magari ya kifahari, kutembea na misafara ya magari lukuki, kue-puka mapambo hasa saa za dhababu, viti ghali zaidi na almasi pamoja na mavazi ya kila mitindio tena kwa gharama za raja wake, huku wananchi wakiishi bila mlo wa siku.

Ahadi 10 za mwana TANU ni muhimu zaidi sasa

INATOKA UK. 11

Mbunge huyo wa zamani wa CHADEMA, anataja rushwa, akisema zamani ni adui namba moja wa haki na maendeleo. Kwa sasa imetuwa si adui wa haki wala mkwamishaji maendeleo pengine ni rafiki

wa watu. Kwa kuwa wengi wanatoa na kupokea kama jambo la kawaida badala ya kuikimbia.

Imepewa majina mengi ikiwamo takrima.

"Tuambiane ukweli bila kificho kuwa, ahadi 10 za mwanachama ni kama hazipo tena, kwani tuki-

anza kutaja mambo yanayotendeka kinyume na ahadi hizo ndani ya nchi ni mengi," anasema.

Anasema ahadi hizo zinapinga ubaguzi, wa rangi, kabila, dini na aina myingine za kubaguana na kuhimiza umoja na mshikamano, lakini badala yake

Watanzania sasa wanabanguana kwa itikadi za vyama vya siasa.

Mwaka huu kuna mwanachama wa CCM alitamka hadharani kuwa wanapowapoteza watu, polisi wasihangaike kuwatafuta watu hao, kitendo kinachokwenda kinyume

na ahadi zao wenywewe, anasema.

Anasema ahadi zote 10 zilikuwa na lengo zuri, na kwamba zimekwama kufanya kazi kwa kukosa usimamizi na kusababisha wachache wanaajaribu kuzisimamia, kuonekana kama maadui.

KUELEKEA KUMBUKIZI YA NYERERE

JUKWAA LA VIONGOZI

Ni Baba wa Taifa, kiongozi mwenye sifa kuwa mtakatifu

Na Dk. Peter Kafumu

JULIUS Nyerere, anayefahamika kama 'Mwalimu' alizaliwa Aprili 13, 1922 katika Kijiji cha Butiama mkoani Mara na akafariki dunia Oktoba 14, 1999 katika Hospitali ya Mtakatifu Thomas, Uingereza.

Alikuwa kiongozi maarufu aliyesiriki kwa juhudini kubwa kuleta umoja wa Afrika, akiwa mpigania umoja hodari aliyeamini kuwa maendeleo yatafanikwa tu kama mataifa ya Afrika yataungana kuwa taifa moja.

Alishiriki kuanzisha Muungano wa Umoja wa Afrika 'Organization of African Unity (OAU)' 1963. Umoja huu ulipanga kukuza mshikamano wa kufanya kazi kwa pamoja.

Amesaidia kwa nguvu zote kwenye ukombozi wa Afrika. Katika juhudini hizo vyama vya ukombozi vilianzisha makao yake makuu Tanzania mfano MPLA cha Angola; SWAPO cha Namibia; ANC na PAC vyote vya Afrika Kusini, FRELIMO cha Msambiji na ZANU cha Zimbabwe. Kujitolea na kujitaa kuleta ukombozi na kutetea umoja wa Afrika kumeacha urithi wa kumbukumbu ya kudumu kwa Mwalimu.

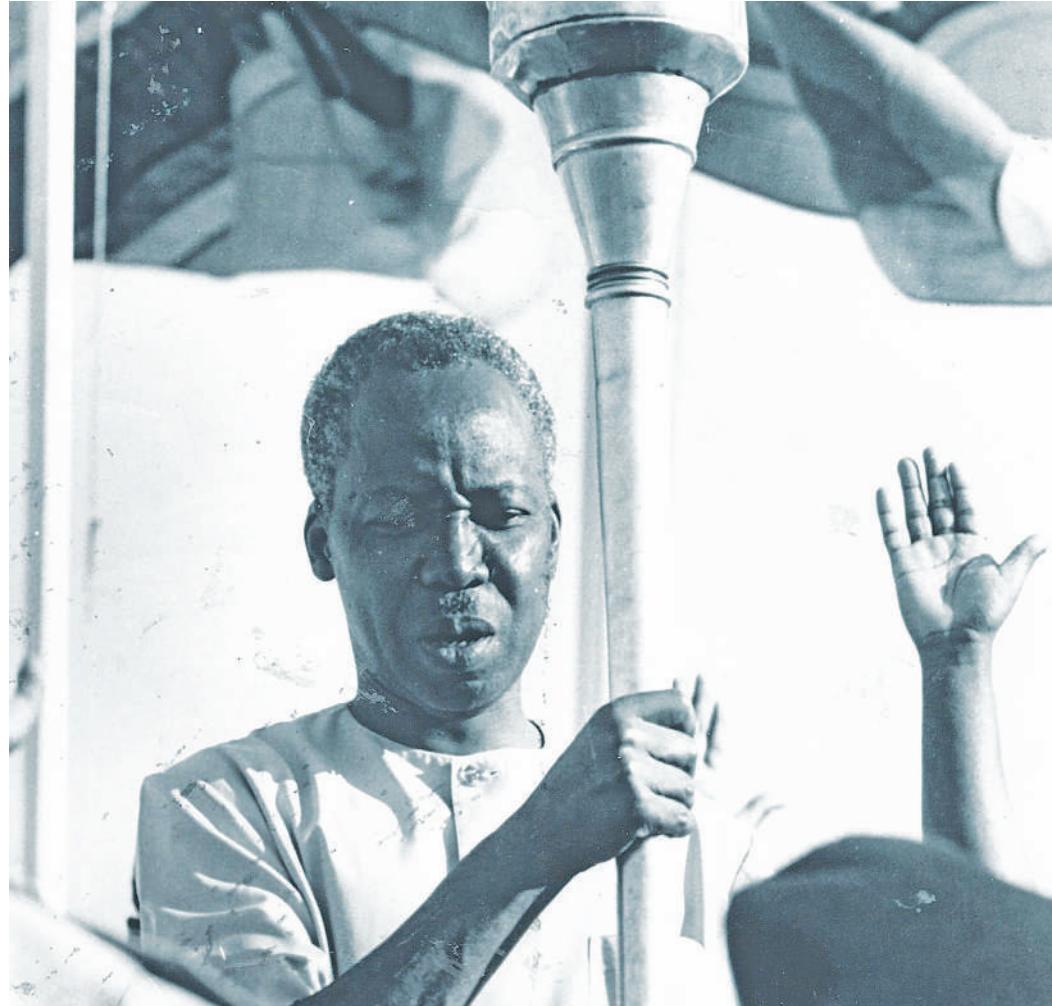
Kwa Watanzania, Mwalimu Nyerere alionyesha huruma na upendo kwa watu wake pamoja na kuwa tulikuwa taifa lenye makabila zaidi ya 120 alitufundisha kuperdina na kuwa wamoja kama nchi moja. Umoja wa Watanzania ulimariwsha zaidi na maono ya Mwalimu aliyotoa Oktoba 22, 1959 kwenye hotuba yake aliyotaa bungeni wakati huo likijulikana kama Legico aliposema "... Sisi watu wa Tanganyika tunataka kuuwashwa Mwenge na kuuweka juu ya Mlima Kilimanjaro umuhike hata nje ya mipaka yetu, ultete tumaini pale ambapo hapana matumaini, upendo pale ambapo pana chuki na heshima palipojaa dharaa..."

Siku ya Uhuru wa Tanganyika, maono yake yalitimia pale Kapteni Nyirenda wa Jeshi la Tanganyika aliposimika Mwenge kwenye kilele cha Mlima Kilimanjaro umuhike nje ya mipaka.

Na tangu siku hiyo Mwenge wa Uhuru uliana kikimbiziwa nchi nzima kila mwaka ukiwasha kila mahali roho ya moto wa uhuru, umoja, amani, na upendo miongoni mwa Watanzania.

Umoja wetu Watanzania ulimariwsha zaidi kwa kutumia Kiswahili kama lugha ya taifa ambayo Baba wa Taifa Mwalimu Nyerere aliihamasisha kwa juhudini kubwa.

Alipinga kwa nguvu zote aina zote za ubaguzi uwe wa kiuchumi, kijamii, kisia, rangi, kikabila, na kidini. Alikuwa kiongozi shupavu aliyeikataa rushwa. Hakujilimbikizia mali, hali ambayo alipostaa fu serikali ilibidi imjengee nyumba ndogo pale kijijini kwake Butiama, ambayo hata leo ipo.

Mwalimu Julius Nyerere akiwasha Mwenge kuwapa raia matumaini ya moto wa uhuru usiozimika ndani ya taifa. **PICHA: MTANDAO**

“

Alishiriki kuanzisha Muungano wa Umoja wa Afrika 'Organization of African Unity (OAU)' 1963. Umoja huu ulipanga kukuza mshikamano wa kufanya kazi kwa pamoja.

Alikuwa mkali sana kwa viongozi na watumishi wa serikali walioonekana kujilimbikizia mali wakati wa utumishi wao serikali. Ili kupambana na hali hiyo mwaka 1971 aliandika Mwongozo wa TANU uliota makatazo kwa viongozi na watumishi wa umma kutoa na ama kupokea rushwa ili kuwa na mali nyingi badala ya kufanya kazi za kuwahudumia wananchi kwa heshima.

Uadilifu, unyenyekevu, ucha Mungu na akili nyingi za Mwalimu Nyerere vilikuwa ni dira ya namna alivyoliongoza taifa na tabia yake hiyo imelihamasisha Kanisa Katoliki kuamini kuwa alikuwa kiongozi mkuu mwenye hulka za kimalaika na mwaka 2005, Maaskafu wa Kanisa Katoliki wa Tanzania kwa kibali kutoka Vatikan Makao Makuu ya Kanisa walianzisha mchakato wa kutangaza Mwenge Heri na baadaye kuwa Mtakatifu.

Viongozi wa Kanisa pamoja na baadhi ya wasomi wameendelea kuamini kuwa Mwalimu Nyerere alikuwa kiongozi mwadilifu na mwema wa kuigwa na viongozi wengine wa nyakati zetu hizi.

Leo Afrika inakabiliwa na ombwe kubwa la uongozi kwa sababu wengi wanajihuisha na rushwa wakujilimbikizia mali kwa

kuwa kiongozi mzuri na mkweli.

Kwenye Mkutano wa Kimataifa ulioitwa "the International Colloquium on 'Mwalimu Julius Nyerere a Politician with a Soul and a Servant of God'" uliofanyika Novemba 21, 2023 Mjini Roma kuangalia uhusiano wa imani na siasi katika maisha ya Mwalimu Nyerere; Askofu Mkuu Fortunatus Nwachukwu wa Idara ya Mafundisho kuhusu Imani, Vatican akitoa mada katika mkutano huo anasema:

"...Mwalimu Nyerere akiwa Rais kipaumbele chake hakikuwa kuwa na fedha nyingi katika akaunti yake ya benki mahali fulani huko Ulaya, kipaumbele chake kilikuwa ni kuwaunganisha watu...msisitizo wake haukuwa kwenye wingi wa magari anayomiliki; kipaumbele chake kilikuwa juu ya ujamaa, yaani namna ya kuwaunganisha watu ili wawe pamoja kama kaka na dada..."

Mchakato wa kumtangaza Nyerere kuwa Mtakatifu ni ushahidi tosha kwamba alikuwa kiongozi mwenye huruma na upendo aliyeishi kama ukweli. Kanisa Katoliki linasali pamoja na dunia nzima husala sala hii ili Mungu audhahirishe Utakatifu wa Julius Kambarage Nyerere katika mai-sha yake baada ya kifo. Na hapa tunasali:

Ee Mungu Baba Yetu, ultumumba na kutuweka duniani ili tukujue, tukutumiekie, tukupende wewe na tuwapenda ndugu zetu.

Baba Muumbaji, tunakushukuru kwa ajili ya zawadi ya mtumishi wako Julius Kambarage Nyerere - mwamini mlei na baba wa familia aliyeaongoza watu wako wa taifa la Tanzania kama Baba wa Mwalimu kweli.

Ee Baba mtumishi wako alijitoto kabisa kwa ajili ya watu wako kwa mapendo yasiyo na mifaka akijenga bila kuchoka umoja na mshikamano wa watoto wote wa Mungu. Aliwajalia maskini, aliwainua wanyonge, aliwafariji yatima na wote waliokimbia makwao kwa kukosa amani aliwakaribisha kwa furaha na kuwatunza. Ee Mungu, Mtumishi wako alikuwa mwamini kwako na kwa kanisa lako, akawa kweli kielelezo cha imani hai na uchaji halisi. Alijawa upendo mkubwa na heshima kwa Mama mzazi wa Mwanao na Bwana wetu Yesu Kristu, akawakabidhi raia wa nchi yake kwa Bikira Maria wawe salama chini ya ulinzi wake wa kimama.

Ee Mungu Mtumishi wako Julius Kabarage Nyerere alionyesha ari kubwa ya kuwafundisha watu wote kukutambua na kuheshimu, alitetea haki na kipinga uonevu na unyanasaji wa aina zote. Huduma yake nyenyekevu kwa watu wa Mungu imebaki mfano wa kuigwa kwa watu wa vizazi vyote katika safari yao ya kuelekeza kwako.

Mungu Baba Mwenyezi, tunakusihii sana utujalie fadhila tunazokuomba kwa maombezi yake, kadiri ya mapenzi yako matakatifu, kusudi utakatifu wa mtumishi wako udhahirikie wazi kwa watu wote wa taifa la Mungu aweze kutangazwa mapema kuwa mmoja wa watakatifu wako. AMINA.

Mwandishi ni mbunge wa zamani wa Igunga (CCM) na Kamishna wa Madini mstaafu.

HABARI DODOMA

DUWASA yaanzisha mradi kwa weny kipato cha chini

Na Ibrahim Joseph, DODOMA

MAMLAKA ya Majisafi na Usafia wa Mazingira Mjini Dodoma (DUWASA) imeanzisha mradi kwa ajili ya kuunganishia huduma ya majisafi na salama kwa kaya zenye kipato cha chini kwa gharama nafuu.

Mratibu wake, Mary Godfrey aliyasema hayo jana wakati akizungumza na waandishi wa habari jijini hapa kuhusu mradi huo uitwao 'Water for Life'.

Kwa mujibu wa Mary, mradi huo unafadhiiliwa na Serikali ya Uhlanzi kwa gharama ya Sh. milioni 900 na DUWASA watatoa nguvu kazi kuukamilisha.

Alisema mradi huo ambaa uteanza katika kata za Nzuguni, Nyuka na Mnadani, unatarajiwa kuwaunganishia huduma hiyo kaya 1,250.

"Kuna mitaa michache ambayo imetambuliwa katika upembuzi ulioanza mwaka 2022, vigezo kwa wanufaika ni kuwa na utayari wa kulipa gharama za maunganisho ya maji ambayo ni Sh. 30,000 tu na uwezo wa kulipa ankara za maji kila mwezi kulingana na matumizi," alisema.

Mary, alisema makundi maalum kama wazee, watu weny kuhusu na kaya zenye kipato cha chini pamoja idadi ya wategemezi hao, watapewa kipaumbele katika mradi huo.

Mkurugenzi Mtendaji wa DUWASA, Mhandisi Aron Joseph, alisema lengo la mradi huo ni kuongeza idadi ya wananchi kufikiwa na huduma ya maji safi na salama.

Joseph, alisema hadi sasa DUWASA ina wateja 84,310 kwa Jiji la Dodoma, Chamwino Ikulu, Kongwa na Bahi.

Aliwataka wafanyakazi wa mamlaka hiyo kuendelea kuwa na lugha nzuri wakati wa kuwahudumia wateja wao ili kumpunguza malalamiko.

Alisema katika maadhisho ya huduma kwa wateja, watawatembelea wateja wakubwa na wadogo na kuzungumza nao kuhusu utoaji wa huduma ya maji.

Serikali yajizatiti kukabili maafa nchini

Na Augusta Njoji, DODOMA

NAIBU Waziri Ofisi ya Waziri Mkuu, Sera, Bunge na Uratibu, Ummy Nderianaga ametaja hatua tisa zilizochukuliwa na serikali katika usimamizi wa maafa kuanzia mwaka 2020 hadi sasa.

Nderianaga alibainisha hayo jana jijini hapa wakati akifungua mafunzo kwa waratibu wa maafa wa wizara, taasisi, masirika ya umoja wa mataifa, kimateifa na asasi za kiraia.

Alisema hatua zilizochukuliwa na Serikali ni pamoja na kuzingatia utekelezaji wa Sera ya Taifa ya Menejimenti ya Maafa ya mwaka 2004 na Sheria ya Usimamizi wa Maafa namba 6 na kanuni za mwaka 2022.

Alisema shughuli za usimamizi wa maafa zinahitaji kuwa na utayari kwa kuweka mipango na mikakati mionganoni mwa wadau wa sekta husika.

"Tumekuwa tukihakikisha sera, sheria, mikakati, mipango na miongozo ya usimamizi

wa maafa inakuwapo, inaelewaka na kuwafikia wadau na wananchi katika kuhakikisha kuanuwa na utekelezaji na hatua zilizokusudiwa," alisema Nderianaga.

Kuendesha mazoezi ya nadharia ya kujianaa na kukabiliana na maafa kwa majanga ya mafuriko, vimbunga na Tsunami.

Kuimarisha maghala ya kuhifadhi vifaa vya msaada katika kanda sita nchini, kuongeza vifaa vya kutolea huduma za kibinadamu na kutoa vifaa vya misaada ya kibinadamu kwa wananchi walioathirika na maafa katika halmashauri nchini.

Kufanya mafunzo kwa kamati za usimamizi wa maafa za mikoa na wilaya na voluntia, kutoa elimu kwa umma, wataalam wa asasi za kiraia kutoka radio za kijamii nchini na kuandaa mipango ya wilaya kuijandaa na kubili na hali hiyo.

Kuanzisha chumba cha ku-

**Hata hivyo,
alisema
matukio
ya maafa
yanayo-
sababishwa
na majanga
ya asili na
shughuli za
kibinadamu
yamekuwa
yak-
iongezeza
na kuathiri
maisha ya
watu...**

futilia mwenendo wa majanga na utoaji wa thadhar za mapema katika Kituo cha Operesheni na Mawasiliano ya Dharura chenye vifaa vya Teknolojia ya Habari na Mawasiliano (TEHAMA) na pamoja na mifumo ya kufuatilia mwenendo wa majanga na kufanya tathmini ya hali ya uwezekano wa kuathirika ili kutoa thadhar kwa wakati kwa ajili ya jamii husika kuchukua hatua.

Kuendelea na ujenzi wa Kituo cha Taifa cha Usimamizi wa Maafa katika eneo la Nzuguni B jijini Dodoma, unaojumuisha maghala wawili na jengo la utawala na kuimarisha uwezo wa vifaa vya kukabiliana na maafa na ukozi.

Hata hivyo, alisema matukio ya maafa yanayo-sababishwa na majanga ya asili na shughuli za kibinadamu yamekuwa yakiongezeza na kuathiri maisha ya watu, mali zao na kuleta mad-

haraya kijamii na kiuchumi.

Alisema mafunzo hayo yataaimarisha utendaji kazi wao kwa kuzingatia sera na sheria na miongozo ikiwamo Mpango wa Taifa wa Kujandaa na Kukabiliana na Maafa (2022), Mkakati wa Taifa wa Mawasiliano wakati wa Maafa (2022), Mpango Mkakati wa Taifa wa Afya Moja (2022-2027).

Naibu Mwakilishi Mkazi wa Shirika la Kuhudumia Watoto la Umoja wa Mataifa (UNICEF), Patrick Codja, aliipongeza serikali kwa kuimarisha shughuli za usimamizi wa majanga.

"Uratibu wa majanga unahusisha pia utayari na uharaka wa serikali katika kuyashughulikia. Juhudi za serikali zimeshuhudi-wa katika majanga mbalimbali yaliyojiteza hapa Tanzania mwaka 2023 na la hivi karibuni la Kimbunga Hidaya," alisema.

Awali, Kaimu Katibu Mkuu wa Ofisi hiyo, Eleuter Kihwele, alisema mafunzo hayo yanatarajiwa kuleta mchango mkubwa kukabiliana na maafa nchini.

Mkurugenzi wa Upelelezi wa Makosa ya Jinai (DCI), Ramadhani Kingai (kulia), akizungumza wakati wa ufunguzi wa Kikao cha Menejimenti ya Taasisi zinazounda UTATU ambazo ni Ofisi ya Taifa ya Mashtaka (NPS), Jeshi la Polisi kuititia Kamisheni ya Upelelezi wa Makosa ya Jinai na Taasisi ya Kuzuia na Kupambana na Rushwa (TAKUKURU), jijini Dodoma jana. **PICHA: JESHI LA POLISI**

Wazazi wahimizwa kuzingatia malezi ya watoto

Na Thobias Mwanakatwe,
SINGIDA

MKUU wa Mkoa wa Singida, Halima Dendego, amewataka wazazi kuwalea watoto katika misingi ya dini, mila, desturi na tamaduni ili kuwaepusha kuijina giza katika uhalifu.

Dendego alitoa rai hiyo juzi wakati akizindua Bodi ya Parole katika Ofisi za Jeshi la Magerera mkoani hapa.

Alisema kuwa ametoa rai hiyo kutokana na takwimu kuonye-

sha kuna ongezeko kubwa la vijana wanaojihuisha na vitendo hivyo, wakiwamo waliomaliza vifungo vyao gerezani, hali ambayo inahitaji wazazi kusimamia malezi kwa watoto wao.

"Wazazi warudi katika majukumu yao ya msingi ya kulea watoto, tuisache nafasi kubwa kwa watoto kujifunza katika mifumo kama mitandao ya kijamii bali tuwalee katika misingi ya dini, mila, desturi na tamaduni zetu," alisema.

Dendego aliipongeza bodi

hiyo kwa utendaji wa kazi huku akisitisita elimu kutolewa kwa wananchi ili kuelewa zaidi majukumu yake na umuhimu wake kwa walengwa wa moja kwa moja ili kuendelea kunufaika na fursa hiyo.

Mwenyekiti wa bodi hiyo mkoani Singida, Liana Hassan, aliahidi kushirikiana na Ofisi ya Mkoo wa Mkoa kutekeleza kazi na kusisitiza utayari katika kufanya kazi na ushirikiano baina yao kwa maslahi ya jeshi hilo na Taifa.

"Tutatoa ushirikiano mkubwa katika utekelezaji wa kazi hii ambayo tumeaminiwa kuifanya, serikali yetu imetuamini," alisema.

Katibu wa bodi hiyo ambaye ni Mkoo wa Magereza wa Mkoani huo, Khatibu Semzon, alisema parole kama utaratibu wa sheria unaotoa fursa kwa wafungwa waliwfungwa kuanzia miaka minne waliowishwa kutumika theluthi ya kifungo chao na kuonyesha ulekeo wa kurekebika na tabia nzuri kurudi katika

jamii kwa masharti maalumu na kanuni.

Alisema vigezo vinavyopendekezwa na kunufaika na Parole ni maoni ya viongozi wa vijiji au aina ya makosa, maoni ya familia, upatikanaji wa waathirika na maoni yao hasa kwa jamii ya wafugaji ambaa hawana makazi maalum.

Vingine ni upatikanaji wa nyaraka za hukumu na alama za vidole kwa wakati, mieniendo na tabia wawapo gerezani na taarifa kutoa kitengo cha upelelezi.

NYANDA ZA JUU KUSINI

CCM yaiagiza serikali kukamilisha mradi wa maji

**Na Elizabeth John,
LUDEWA**

CHAMA Cha Mapinduzi (CCM) Mkoa wa Njombe, kimeagiza serikali kukamilisha kwa wakati mradi wa maji wa Kijiji cha Mawengi kilichoko Wilaya ya Ludewa mkoani Njombe unaotarajia kunufisha wakazi 7,804.

Mradi huo unaotekelawa na kampuni ya NT-Business Network kwa gharama ya Sh. bilioni mbili ukiwa na lengo la kuwaondolea wananchi adha ya kutafuta huduma hiyo umbali mrefu.

Agizo hilo lilitolewa juzi na Mjumbe wa Halmashauri Kuu ya CCM Taifa Mkoa wa Njombe (MNEC), Daniel

Okoka, wakati wa ziara ya kamati ya siasa ya kutembelea mradi wa maji wa kijiji hicho. Okoka alisema hakuna sababu ya mradi huo kuchelewa kwa mael-ezo kuwa tayari serikali imetoa fedha kwa ajili ya kuwahudumia wananchi na kuhakikisha huduma hizmo zinawafikia wananchi.

"Ni muhimu mkandarasi akaufamilisha mradi huu kwa wakati ili wananchi waanze kuonja matunda ya serikali ambayo imelenga kusaidia wananchi kwa kuwapa huduma stahiki na kwa wakati sahihi," alisema Okoka. Akisoma taarifa ya utekelezaji wa mradi wa maji Kijiji cha Mawengi,

**Ni muhimu
mkandarasi
akaufamilisha
mradi
huu kwa
wakati ili
wananchi
waanze
kuonja
matunda
ya serikali
ambayo
imelenga
kusaidia
wananchi
Kwa kuwapa
huduma
stahiki ...**

Alisema lengo la kukarabati mradi huo ni kuboresha

Kaimu Meneja wa Wakala wa Maji na Usafi wa Mazingira Vijiji (RUWASA) wilayani Ludewa, Isaya Mwita alisema mradi huo ulianza Aprili mwaka 2022.

Alisema mradi huo unatarajia kukamilika mwishoni Desemba mwaka huu na wananchi wataanza kupata huduma.

miundombinu ya maji pamoja na kupanua mtandao wa maji ili kufikisha katika maeneo ambayo hayakuwa na huduma ya maji katika vijiji vitatu ambavyo ni Mawengi Lupande na Madunda.

"Mradi huu unatarajia kipeleka huduma hiyo ya maji kwa wakazi wapatao 7,804 na baada ya kuanza kwa utekelezaji wa mradi nikiri mkandarasi amekuwa na kasi ndogo jambo ambalo linarudisha nyuma jitihada za serikali," alisema Mwita.

Baadhi ya wananchi wa Kijiji cha Mawengi akiwamo Renato Kahako aliiomba serikali kuongeza usimamizi kwa mkandarasi huyo ili mradi huo ukamilike kwa wakati.

Baadhi ya mafundi wa mkandarasi anayejenga barabara ya njia nne kutoka Nsalaga jijini Mbeya mpaka Uwanja wa Ndege wa Songwe katika Mamlaka ya Mji Mdogo wa Mbalizi, wakiendelea kushindilia eneo la karavati, eneo la Mwakapangala Mbalizi juzi. **PICHA: NEBART MSOKWA**

Serikali: Somo la ujasiriamali ni lazima kidato I-IV

**Na Elizabeth John,
NJOMBE**

SERIKALI imesema itakapoanza kutekeleza mtaala mpya wa elimu katika mwaka wa masomo 2027-2028 kila mwanafunzi atasoma madarasa 10 kwa lazima, pamoja na kusoma somo la ujasiriamali kuanzia kidato cha kwanza hadi cha nne ili kukabiliana na tazito la ajira nchini.

Waziri wa Elimu, Sayansi na Teknolojia, Prof. Adolf Mkenda, alisema hayo juzi wakati akizungumza na wananchi wa Kata ya Ma-

hongole baada ya kuzindua vyumba sita nya madarasa ya Shule ya Awali na Msingi Magomati iliyopo katika Kijiji cha Usetule ambavyo vimejengwa na Mfuko wa Maendeleo ya Jamii (TASAF).

Prof. Mkenda alisema mtaala huo uitamaka kila mtoto wa kitanzania asome madarasa 10 kwa lazima ambapo sita itakuwa ni msingi wan minne itakuwa ni sekondari.

"Hutua hii itawawezesha wanafunzi kuwa na uwezo wa kujiajiri hata pale wanapoishia kidato cha nne kwa

wakawa na umri wa miaka 16 tofauti na sasa ambapo wengi wanahitimu elimu ya msingi wakiwa na miaka 13," alisema Prof. Mkenda.

Alifafanua kwamba mtaala huo uitamaka kutekeleza kikamilifu utawawezesha wanafunzi kuanzia kidato cha nne kujifunza masomo ya usajiriamali hasa masomo ya kilimo bora, kushona nguo na michezo.

"Wahitimu watatunukiwa yeti viwili kimoja cha masomo ya darasani na kingine cha ujuzi kulingana na mas-

omo ambayo amechagua kusoma," alisema.

Mkuu wa Mkoa wa Njombe, Antony Mtaka alisema ipo haja ya kujengwa kwa shule ya amari na ufundi mjini Makambako ili kuzalisha wataalamu watakaotumia fursa ya uwepo wa kiwanda cha kuunda magari pamoja na kutengeneza nondo.

Baadhi ya wananchi wa Kijiji cha Usetule, Christopher Katundu alisema kuzinduliwa kwa shule hiyo kumesaidia kuwapunguzia watoto adha ya kutembea umbali mrefu.

Ubalozi wa China watoa msaada mitungi, majiko

Na Mwandishi Wetu

KATIKA kumuunga mkono Rais Samia Suluhu Hassan juu ya kampeni ya utunzaji mazingira, ubalozi wa China kwa kushirikiana na kampuni ya Oryx gas wameetoa msaada wa mitungi ya gesi 800 pamoja na majiko kwa walimu, madereva, waandishi wa habari na watumishi wa serikali.

Halfa hiyo ilihudhuriwa na viongozi mbalimbali akiwamo Balozi wa China nchini Tanzania, Chen Mingjian, Mkurugenzi Mkuu wa Oryx Gas Tanzania Benoit Arama, Mbunge wa Arusha Mjini, Mrisho Gambo na viongozi wa dini.

Balozi wa China, Chen Mingjian alisema wanatambua uhusiano mzuri wa kidipomasia kati ya nchi hizo pamoja na dhamira ya Serikali ya Tanzania chini ya uongozi wa Rais Samia Suluhu Hassan Hassani katika kuhamasisha matumizi ya nishati safi ya kupikia kwa lengo la kutunza mazingira.

Alisema Serikali ya China inaunga mkono juhudhi za Serikali ya Tanzania ya kuhamasisha matumizi ya nishati safi ya kupikia ili kulinda mazingira na uoto wa asili.

Chen alisema Tanzania ni nchi rafiki wa mazingira na inazingatia uhifadhi wa Mlima Kilimanjaro na Hifadhi ya Taifa ya Serengeti.

Alisema kwa miaka mitatu aliyofanya kazi hapa nchini ameshuhudia juhudhi ambazo zimefanywa na Tanzania katika nyanja ya utunzaji wa mazingira.

Alisema mitungi hiyo ya gesi sio tu itaboresha maisha ya walimu bali pia itapanda mbegu za ulinzi wa mazingira katika mioyo ya wanafunzi.

Balozi Chen alisema sera ya China nayo imejikita katika kutunza ukijani, hivyo watashiriki kikamilifu katika kufanikisha malengo hayo, kwamba China itaendelea kushirikiana na Tanzania katika mradhi mbalimbali ikiwamo ya nishati safi ya kupikia.

Mkurugenzi Mkuu wa oryx gas Tanzania Ltd, Benoit Araman alisema kuanzia Julai 2021, upatikanaji wa suluhisho la kupikia imekuwa mada ya umuhimu mkubwa chini ya uongozi wa Rais Dk. Samia Suluhu Hassan.

Alisema programu ya nishati safi ya kupikia itachukua miaka 10 kuwezesha upatikanaji wake kwa ajili ya kupikia kwa angalau asilimia 80 ya Watanzania ifikapo mwaka 2034.

Benoit alisema: "Ukizungumza kuhusu nishati safi ya kupikia kwa wanafunzi wenu na katika mikutano na wazazi itachangia kwa kiasi kikubwa kueneza kwa nishati safi ya kupikia nchini Tanzania".

Mbunge wa Arusha Mjini, Mrisho Gambo alisema oryx gas imekuwa kampuni ya kwanza mkoani Arusha kuonesha dhamira ya kuunga mkono kampeni ya Rais Samia na wamekuwa mstari wa mbele katika kampeni hiyo.

Shekhe wa Baraza Kuu la Waislamu Tanzania (BAKWATA) Mkuo wa Arusha, Shaban Juma Abdallah, alisema jamii inapswa kuhakikisha na kusimamia vizuri misitu ili kutunga mazingira.

Mchungaji Julius Talakwa Laiza aliyem-wakilisha Askofu wa KKKT Dayosisi Kaskazini Kati, Dk. Godson Abel Mollel, alisema wataendelea kutoa elimu ya matumizi ya nishati safi ya kupikia.

HABARI ZANZIBAR

Wakutana kujadili mchango sekta ya fedha katika uchumi

Na Mwandishi Wetu

WANACHAMA wa Shirikisho la Taasisi zinazotoa Huduma Ndogo za Fedha (TAMFI) wamekutana kujadiliana mchango wa sekta ya fedha katika uchumi na maendeleo ya taifa.

Pia, walijadiliana namna ya kuongeza ufanisi wa huduma ndogo ya fedha ili kuboresha taswira ya sekta ya huduma ndogo za fedha katika jamii.

Akizungumza katika mkutano hu, Mwenyekiti wa TAMFI, Devotha Minzi alisema lengo kuu la kikao hicho ni kutambua mchango mkubwa unaotolewa na taasisi zinazotoa huduma ndogo za fedha.

Alisema ongezeko la kiasi cha mikopo kinachotolewa na wanachama wa taasisi za huduma ndogo za fedha ni uthibitisho wa uhitaji wa mikopo uliopo nchini.

"Ikumbukwe kuwa taasisi ndogo za fedha zinawakopesha wateja amba ni hatarishi zaidi kiuchumi na amba hawana baadhi ya vigezo ya kukope sheka vinayohitajika na taasisi kubwa za fedha," alisema.

Alisema sekta ya fedha inaendelea kuwa sehemu muhimu sana katika kupanua huduma jumuishi za fedha hasa kwa mikopo inayoenda katika nyanya ya uzalishaji na ujasiriamali.

Devotha alisema mionganoni mwa masuala mengine yaliyo jadi liwa ni pamoja na umuhimu wa ufuatilaji wa miongozo ya Benki Kuu ya Tanzania (BoT), kuhakikisha kuwa taasisi zote zinazotoa huduma ndogo za fedha zinafata sheria na taratibu ili kudumisha uwazi na uwajibikaji.

Aidha, Devotha alisisitiza kwamba TAMFI itaendelea kutoa elimu kwa watoa huduma na wateja wao ili kuhakikisha kuwa sekta hiyo inaendelea kukuza uchumi wa jamii na kuchangia kwa kiasi kikubwa katika maendeleo ya kifedha nchini.

Mkurugenzi Mtendaji wa TAMFI, Winnie Terry, alieleza kuwa sekta ya huduma ndogo za fedha ina fursa nyngi sokoni, ingawa bado inakabiliwa na changamoto mbalimbali zinazozikumba taasisi zinazotoa huduma ndogo za fedha.

Hivyo, alisisitiza kuwa taasisi hizo zina umuhimu katika maendeleo ya taifa, kwamba zinatoa huduma zinazohitajika kwa kiasi kikubwa na wananchi wengi amba hawapati huduma za kifedha kwa urahisi kupitia mifumo rasmi ya kibenki.

Waziri ataja mbinu kuongeza wasomi wabobezi

Na Rahma Suleiman,
ZANZIBAR

WAZIRI wa Elimu na Mafunzo ya Amali Zanzibar, Lela Mohammed Mussa, amesema ili taifa liwe na wasomi wabobezi lazima taasisi na kampuni ziwekeze katika elimu.

Alisema hayo juzi wakati akizindua programu ya udhamini wa masomo kwa wanafunzi 10 wa Afrika kila mwaka yanayohusiana na teknolojia.

Wanafunzi watakoafaidika na programu hiyo ni kutoka Tanzania, Kenya na Zambia walioanza masomo yao ya shahada ya kwanza katika fani ya sayansi ya data na akili bandia.

Waziri Lela alisema programu hiyo ni ya kwanza katika chuo hicho na ni hatua nzuri iliyofanywa na uongozi wa chuo

kwa kutafuta wafadhili amba watasaidia ufadhili kwa wanafunzi wa Afrika kupata taaluma ya teknolojia.

"Isifike wakati Watananzania hasa Zanzibar tusewi watazamaji. Ni lazima tuitumie fursa hii kwa sababu imekuja na ipo kwetu katika kampasi hii na mataifa mengine yanakuja kusoma hapa na sisi lazima tupambane ili kunufaika kuwepo kwa taasisi hii ya kimataifa ndani ya Zanzibar," alisema.

Naye Naibu Waziri wa Elimu Sayansi na Teknolojia Tanzania Bara, Omar Kipanga, alisema jukumu la kuelimisha vijana ni la serikali lakini inahitaji kuungwa mkono na wadau wengine wa elimu ili kusonga mbele.

Hivyo, aliwataka wanafunzi kuomba nafasi za mikopo ya elimu ya juu na kuahidi kuwa

Katibu Mkuu wa Wizara ya Ujenzi, Mawasiliano na Uchukuzi, Machano Makame Machano, alisema ufadhilli wa wanafunzi hao utainua wigo kwa sekta ya mawasiliano nchini.

serikali itaendelea kuunga mkono juhudu zao za kutafuta elimu ili kuhakikisha ndoto na dhamira ya nchi ya kupata wataalamu inafikiwa. Katibu Mkuu wa Wizara ya Ujenzi, Mawasiliano na Uchukuzi, Machano Makame Machano, alisema ufadhilli wa wanafunzi hao utainua wigo kwa sekta ya mawasiliano nchini.

Mkurugenzi wa Mawasiliano Airtel, Beatrice Singano, alisema programu hiyo inahusisha wanafunzi wa michepoo ya sayansi hasa katika masuala ya teknolojia.

Alisema, kampuni hiyo kama

mdau wa mawasiliano wamechukua nafasi hiyo kuhakikisha wanaingia makubaliano kwa kusomesha vijana kutoka nchi 14 kwa kutoa Sh. bilioni 1.3 kwa mwaka.

Alisema hiyo ni fursa kwa wanafunzi wanaotoka Afrika hasa Tanzania kupata vijana amba watasaidia kuleta mapinduzi makubwa katika sekta ya teknolojia na mawasiliano.

Wakizungumza kwa niaba ya wanafunzi wenzao waliopata ufadhilli huo, Mirium Lukanda kutoka Dar es Salaam na Nassir Hemed Nassor kutoka Zanzibar, walisema nafasi hiyo ni ya kipekee kwao kupata taaluma katika chuo cha kimataifa na kuwa wanateknolojia wakubwa duniani.

Masomo hayo yamefadhilika na Airtel Afrika Foundation katika Chuo cha IIT Madrass Bweleo.

Makamu wa Kwanza wa Rais Zanzibar, Othman Masoud Othman, akizungumza na watendaji wa ofisi yake, Migombani, Unguja juzi, wakati wa kikao cha tathmini ya ziara aliyoifanya hivi karibuni katika maeneo mbalimbali kuangalia hali ya mazingira. **PICHA: MPIGAPICHA WETU**

Dk. Mwinyi ahamasisha uchangiaji fedha afya ya uzazi

Na Rahma Suleiman,
ZANZIBAR

Rais wa Zanzibar, Dk. Hussein Ali Mwinyi amesema hatua ya kuchangisha fedha kwa ajili ya afya ya uzazi kupitia kampeni ya 'Uzazi ni Maisha' inayoendeshwa na Shirika la AMREF Tanzania na Wizara ya Afya Zanzibar, itachochea kasi ya maendeleo na mageuzi katika sekta ya afya nchini.

Alisema hayo mwishoni mwa wiki wakati wa hafla ya shukran na kuchangisha fedha kwa ajili ya afya ya uzazi kupitia kampeni ya 'Uzazi ni Maisha'

Dk. Mwinyi alisema jambo

linalotia moyo kuona Zanzibar ipo katika njia sahihi ya kufikia Malengo Endelevu ya Maendeleo ya Dunia (SDG) ya Mwaka 2030 yanayolenga kupunguza vifo vya wajawazito kufikia chini ya vifo 70 katika kila viazzi hai 100,000.

Alisema kampeni hiyo imetuwa na mafanikio na kwa kipindi cha Juni mwaka huu, AMREF, Wizara ya Afya pamoa na Benki ya ABSA Tanzania wakiungwa mkono na wadau kadhaa walitaa vifaa tiba vya Sh. milioni 262.6 kwa ajili ya vituo vya afya 28 vya mikoa mitano ya Zanzibar.

Aidha, alisema licha ya maendeleo hayo bado kuna changamoto hasa katika ku-

pata rasilimali nyingi kuhakikisha upatikanaji wa vifaa tiba.

Hivyo, aliwataka wadau na washirika zaidi kuungana na serikali ili kufikia malengo ya kupunguza vifo vitokanavyo na uzazi.

Wakizungumza katika hafla hiyo, wadau hao walipongeza juhudu zinazofanywa na Serikali ya Mapinduzi Zanzibar kuimarishe afya ya wajawazito na kuahidi kuendelea kuiunga mkono, ili lengo la kupunguza vifo vya mama na watoto likiwi.

Mkurugenzi Mkazi wa Amref Health Africa-Tanzania, Dk. Florence Temu, aliwashukuru washirika amba wamechangia kufanikisha programu hiyo

kwa sababu dhamira ya Amref kwa kushirikiana na Wizara ya Afya Zanzibar ni kuboresha uzazi salama na afya ya mama na mtoto, sambamba na kupunguza vifo kwa makundi hayo.

Mwenyekiti wa Bodi ya Wakurugenzi ya Amref Health Africa - Tanzania, Anthony Chamungwana, alisema Amref Tanzania itaendelea kuwa mshirika thabiti katika ajenda ya huduma za afya kwa wote.

Mkurugenzi Mtendaji wa Benki ya Absa Tanzania, Obedi Laiser, alisema dhamira ya benki hiyo katika kuboresha huduma za jamii, inajivunia kuunga mkono programu hiyo.

MATANGAZO MCHANGANYIKO

IN THE DISTRICT COURT OF RUNGWE
AT TUKUYU
PROBATE AND ADMINISTRATION CAUSE NO. 22510 OF
2024
IN THE MATTER OF THE ESTATE OF THE LATE
GWANTWA SAIMON KAJUNI
AND
VUMILIA MWAKANYIKA.....PETITIONER

GENERAL CITATION
(Made Under rule 75)

ALL PERSON claiming to have any interest in the estate of above named deceased are hereby cited to come and see the proceedings if they think fit before the grant of probate (or Letter of administration) is made to the above named petitioner.

Objections to the grant should be filed on or before the 9th day of OCTOBER, 2024.

Dated at Rungwe this 10TH day of SEPTEMBER 2024.

DISTRICT RESIDENT MAGISTRATE
RESIDENT MAGISTRATE
RUNGWE - TUKUYU

KUPOTEA
KWA CHETI

HAJI A. KILIMO anatangaza kupotea kwa cheti cha kuhitimu kidato cha sita chenye Index No. S0485-1081 Kilicholewa na Baraza la Mithiani la Taifa kupitia MAJENGO SECONDARY SCHOOL mwaka 2010, Cheti hiki kimepotea Mkoani KILIMANJARO. Yeyote atakayekiona atoe taarifa kituo cha polisi.

Taarifa ya Polisi: BNG.RB.4104.2017

IN THE DISTRICT COURT OF KOROGWE
AT KOROGWE
PROBATE AND ADMINISTRATION CAUSE NO. 24110 OF
2024
IN THE MATTER OF THE ESTATE OF THE LATE HELENA
MICHAEL ROBERT
AND
IN THE MATTER OF THE APPLICATION FOR LETTERS OF
ADMINISTRATION BY MUSSA HOSSEINI JUMA

GENERAL CITATION
(Rule 75 of probate Rules GN 369 OF 1963)

ALL PERSON claiming to have any interest in the estate of above-named deceased are hereby cited to come and see the proceedings if they think fit before the grant of letters of Administration is made to the above named petitioner.

Objections to the grant should be filed on or before the 28 day of OCTOBER 2024.

Dated at KOROGWE this 26 day of SEPTEMBER, 2024.

IN THE DISTRICT COURT OF KOROGWE
AT KOROGWE
PROBATE AND ADMINISTRATION CAUSE NO. 23544 OF
2024
IN THE MATTER OF THE ESTATE OF THE LATE EDWIN
MARTIN NAMPESYA
AND
IN THE MATTER OF THE APPLICATION FOR LETTERS OF
ADMINISTRATION BY GLORIA MARTIN NAMPESYA

GENERAL CITATION
(Rule 75 of probate Rules GN 369 OF 1963)

ALL PERSON claiming to have any interest in the estate of above-named deceased are hereby cited to come and see the proceedings if they think fit before the grant of letters of Administration is made to the above named petitioner.

Objections to the grant should be filed on or before the 18 day of OCTOBER 2024.

Dated at KOROGWE this 23 day of SEPTEMBER, 2024.

KUPOTEA KWA
KADI YA GARI

NDUGU ZUHERY MOHAMED NASSORO
ANATANGAZA KUPOTEA KWA KADI YA
GARI AINA YA TOYOTA WISH YENYE
NAMBA ZA USAJILI T 121 DVP.
YENYE ENGINE NAMBA 2ZR0553775
NA CHASSIS NAMBA ZGE200051534
KWA YEYOTE ATAKAYEIONA
ANAOMBWA ATOE TAARIFA KITUO CHA
POLISI KILICHO KARIBU.
AMEFIKA POLISI NA AMEPEWA LOSS
REPORT.
TAARIFA POLISI:
PHQ/TAN/TAN/8051/2024.

KUPOTEA KWA
KADI YA GARI

EVA HANSON KILEO
ANATANGAZA KUPOLEWA NA KADI
YA GARI AINA YA TOYOTA HILUX
YENYE NAMBA ZA USAJILI T453ALA,
CHASSIS NAMBA LN100000688,
ENGINE NAMBA 3L2069362. YEYOTE
ATAKAEIONA ATOE TAARIFA KITUO
CHA POLISI.
TAARIFA YA POLISI:
PHQ/TAB/NZE/423/2024

KATIKA BARAZA LA ARDHI NA NYUMBA LA WILAYA
DODOMA
LILILOKO DODOMA
MAOMBI NA. 234 YA MWAKA 2022
SYLVESTER YOHANA MTUMILA (Msimamizi wa mirathi
ya Marehemu Yohana
Chigwize Mtumila .....MUOMBAJI
DHIDI YA
EMMANUEL KASUGA WA WENZAKE 2.....MJIBU MAOMBI

KWA:
EMMANUEL KASUGA
POPOTE ULIGO
YAH: KUTWA SHAURINI
Kwa kuwa muombaji ameleta maombi yake ambayo maelezo yake yameelezwa katika Nakala ya maombi ambayo iapatikana katika Baraza hili
Kwa hiyo unatakiwa kuhudhuria katika Baraza hili wewe binafsi, Wakili au mwakilishi yeyote ambaye anaruhusiwa kisheria tarehe 22.10.2024 saa 3:00 asubuhi.
ANGALIZO: Kama hautuhuduria tarehe iliyotajwa hapo juu. Baraza likithibitisha kuwa umepokea hati ya wito, Baraza linawezza kutoa hukumu dhidi yako.
Hati hili imetolewa kwa Amri yangu na Laki/Muhuri wa Baraza hili leo tarehe 03/10/2024.

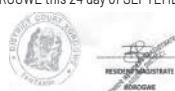
IN THE DISTRICT COURT OF KOROGWE
AT KOROGWE
PROBATE AND ADMINISTRATION CAUSE NO. 24109 OF
2024
IN THE MATTER OF THE ESTATE OF THE LATE
COTLIDA SIMON NYONI
AND
IN THE MATTER OF THE APPLICATION FOR LETTERS OF
ADMINISTRATION BY
ANANIA MARTIN MAPALA

GENERAL CITATION
(Rule 75 of probate Rules GN 369 OF 1963)

ALL PERSON claiming to have any interest in the estate of above-named deceased are hereby cited to come and see the proceedings if they think fit before the grant of letters of Administration is made to the above named petitioner.

Objections to the grant should be filed on or before the 28 day of OCTOBER 2024.

Dated at KOROGWE this 24 day of SEPTEMBER, 2024.

RESIDENT MAGISTRATE
KOROGWE

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
MAHAKAMA YA TANZANIA Katika Mahakama ya Mwanza ya wilaya ya MASWA. Kituo cha NYALIKUNGU mkozo wa SIMIYU Shauri la Madai/Ndoo Na.39/2024 Jina la Madai: ELISHA MASANJA Jina la Mdaiba: ADJUA MASANJA BUSUTI KUTWA SHAURINI MDAIWA (Kanuni ya 18 ya kanuni za taratibu Madai katika Mahakama za Mwanza)

Kwa ADJUA MASANJA BUSUTI WA ISANGA, BARIADI KK : VEO ISANGA, BARIADI
Kwa kuwa Mdaib/Wadai ameleta/wameleta madai yake/yao(Elezza hapa habari za Madai)Ameleta madai kuwa anadai talaka ili muachane. Kwa hiyo unatakuwa kuhudhuria binafsi katika Mahakama hili tarehe 08 Mwezi 10 Mwaka 2024 saa 2:30 asubuhi kwa mujibu wa madai hayo na kwa siku hiyo ni siku ya kusikilizwa shauri hili ni lazima kuleta shahidi/mashahidi wako na vielelezo yote vinayayohusu shauri hili kwa ajili ya kujiteeta. ANGALIZO: Kama hatohuduria siku iliyotajwa hapo juu na ikithibitika kuwa uliopokea hati ya kultwa shaunini. Mahakama inaweza kusikiliza shauri bila ya wewe kuwepo. Hati hili imetolewa kwa Amri na Muhiuri wa Mahakama hili leo tarehe 30 Mwezi 9 Mwaka 2024. Hakimu

HAKIMU MKAZI
MAHAKAMA YA MWANZO
NYALIKUNGU

MKUTANO MKUTANO WASTAAFU
KAMPUNI YA SIMU TANZANIA
(TTCL) MWAKA 1994

MKUTANO WA WASTAAFU WOTE
WA KESI YA KUNGUBAYA NA
WENZAKE VS KAMPUNI YA SIMU
TANZANIA AMBAYO IPO
MAHAKAMA KUU YA JUU (HIGH
COURT OF APPEAL) KWA
KUSIKILIZWA WARITHI WA
MAREHEMUWAJE NA HATI
MBALIMBALI ZA MAREHEMU.
MKUTANO UTAFANYIKA
MKABALA NA OFISI NDOGO
MAKAO MAKUU CCM MTAAC
LUMUMBA JUMAMOSI TAREHE 12
OKTOBA 2024 SAA 4 ASUBUHI.
KWA MAWASILIANO ZAIDI
REYNOLD HUNGO

NAMBA: 0718600422
0616234822

**Kwa Habari Motomoto usikose Gazeti lako
la Nipashe kila siku Piga Simu 0677020701**

**Uza, Chenye Thamani
Kubwa Kwa Kutangaza**

Nasi Kwa Bei Poa Tupigie

0677020701

HABARI KIMATAIFA

SAKATA LA GACHAGUA

Amtwisha zigo Rais Ruto...

NAIROBI, Kenya

NAIBU Rais Rigathi Gachagua, amejitetea mbele ya Bunge, kwa kuelekeza mashambulizi makalini na ya moja kwa moja dhidi ya Rais William Ruto.

Amedai kwamba, serikali imejaa ufisadi na maujaji ya kiholela ambayo wao wawili, waliahidi kuyakomesha walipokuwa waki-fanya kampeni.

Akijitetea dhidi ya hoja 11 zilizokuwa mbele yake, ili asiondolewe mamlakani, alionesha wazi uhusiano kati yake na mkuu wake, Rais Ruto, umeyumba.

Gachagua alitaja mashtaka 11 dhidi yake kama ya kipuuzi na kuwatata wabunge wazingatieve sakata la ufisadi, akisema serikali ndio kumejaa tuhuma hizo.

Juzi, akizungumza na wanahabari kwenye makazi yake rasmi huko Karen, jijini Nairobi, klabla ya kufika katika Bunge la Kitaifa, kujitetea jana, Gachagua aliwashambulia Maspika wa Mbunge mawili; Moses Wetang'ula (Spika wa Bunge la Kitaifa) na Amazon Kingi (Spika wa Bunge la Seneti).

Gachagua, amewalaumu maspika hao, ambao aliwalaumu kwa kuwa ni sehemu ya mpango wa umiliki wa hisa za serikali.

"Wananishtumu kwa kuzua mgawanyiko na makabilaninapozungumza kuhusu hisa, ilhalii ninaendeleza tu yaliyomo katika mkataba wao wa kabla ya uchaguzi waliotia saini na Rais ambao ulikuwa umefichwa," Gachagua alidai.

Aliwashutumu Wetang'ula na Mkuu wa mawaziri, Musalia Mudavadi, kwa kuweka kipaumbele katika masuala ya eneo la Magharibi, huku akimlaumu Kingi, kujadili maslahi yake mwenye, ili awe Spika wa Seneti, badala ya kutetea maslahi ya eneo la Pwani anakotoka.

Gachagua anaeleza kwamba hakuwa na maneno mazuri kwa kinara wa upinzani wakati wa uchaguzi, Raila Odinga, am-baye anadai pia ameingia katika mpango wa hisa za serikali.

Alikuwa akirejelea kuundwa kwa Serikali Jumuishi ambayo viongozi wa zamani wa ODM, waliteuliwa mawaziri.

Wanajumuisha waliokuwa naibu viongozi wa chama cha ODM, Hassan Joho na Wycliffe Oparanya; aliyejikuwa mwenyekiti wa kitaifa John Mbadi; aliyejikuwa Mkurugenzi wa Masuala ya Kisiasa, Opiyo Wandayi na aliyejikuwa mwanachama wa bodi ya uchaguzi, Beatrice Askul.

Alisitisit hakukosea kushambulia hadharani Huduma ya Kitaifa ya Ujasusi (NIS) na maofisa wake wakuu.

Katika mashitaka yaliyomo ka-

• Adai serikali imejaa ufisadi

Naibу Rais Rigathi Gachagua akizungumza Kirinyaga alipokuwa na Rais William Ruto. **ICHA: MAK-TABA**

tika hoja ya kumtimua mamlakani anasema, alijifunza kutoka kwa bosi wake yaani Rais Ruto, ambaye akiwa naibu rais alishambulia idara za usalama.

Juni, mwaka huu, Gachagua alimkosoa Mkurugenzi Mkuu wa NIS, Noordin Haji, kuhusu maandamano ya kupinga serikali nchini, akiilaumu ofisi yake kwa kushindwa kutoa ushauri, kwa kiongozi wa nchi ambao ungezua ghasia na kuepusha vi.

Hutua hiyo, ni sehemu ya mashtaka ya utovu wa nidhamu uliokithiri ambayo Mbunge wa Kibwezi Magharibi, Mwengi Mutuse, ame-rodhesha katika hoja yake kama msingi wa kuondolewa kwa Gachagua.

"NIS ina jukumu muhimu sana katika kuhalikisha usalama wa nchi yetu. Ina jukumu la kukusanya taarifa za kijasusi na kuzitoa kwa vyombo vyetu vyote yea sheria ili kuhalikisha nchi inakuwa salama wakati wote.

Rais William Ruto wakati mmoja alipokuwa Naibу Rais alimkosoa Mkurugenzi wa Huduma ya Taifa ya Ujasusi wakati huo. Katika video nyiningine, alimkosoa vikali Inspeksi Jenerali wa Polisi, kwa utendaji kazi duni.

Kwa hiyo nimejifunza kuto-ka kwa bosi wangu jinsi kazi hii inavyofanywa," anasema.

Anasema kuwa yeze na rais wanakosolewa kila siku lakini hawalalamiki.

Imekuwa ni siku ya kauli kali katika bunge la Kenya huku idadi kubwa ya wabunge wakitoa hoja kali za kuunga mkono hoja kumtimua mamlakani Naibу Rais wa nchi hiyo Rigathi Gachagua.

Mbunge wa Kibwezi Magharibi, Mwengi Mutuse, ambaye aliwasilisha hoja ya kuondolewa mamlakani dhidi ya Gachagua, aliwasilisha kanda za video za Naibу Rais huyo, Februari 2023, alipotoka maoni yake kuhusu serikali kuwa baadhi ya Wakensa ni wenye hisa nyingi na wenye hisa nyingi na wenye hisa.

Mbunge huyo alisema maoni ya Gachagua yana hatari ya kuigawanya nchi na kuitumbukiza katika siasa mbaya za ukabila. Mbunge Boss Sholei, Naibу Spika wa Bunge na Mbunge wa Kiti cha wawakili Wanawake wa Jimbo la Uasin Gishu, pia alimshutumu Gachagua kwa uhaini kwa kumhujumu rais katika mikutano yake.

Sholei alianza kwa kujitetea dhidi ya shutuma za

upendeleo zilizotolewa na Gachagua ambaye alimshutumu kwa kutumia kitie chake kama Naibу Spika wa Bunge.

"Nataka nithibitishe kuwa sina upendeleo hata kidogo, nilipotoa kauli hizo nilizitoa kama mbunge wa Uasin Gishu na si kwa kama Naibу Spika, unaweza kunituhumu kwa upendeleo tu nikitoa kauli zangu kama Naibу Spika," alisema Sholei.

Sholei, alikariri kauli analozaiwa kuzitoa Gachagua katika mikutano alizodai zinalenga kuchochaea utengano mionganoni mwa Wakensa.

Mbunge wa Kaunti ya Likoni Mombasa katika pwani ya Kenya, Mishi Mboko, pia hakutafuna maneno huku akimshutumu Gachagua, kwa kushindwa kutekeleza mkukiuka maadili ya kiapo chake na kuwakosea heshi-ma wanawake.

"Gachagua hana heshima kwa wamama aliita mbunge wetu Malaya," aliongeza mbunge huyo wa Likoni.

SHUTUMA DHIDI YAKE

Bunge la Kenya, lilijadili hoja 11 kabla ya kumpa naibу wa rais fursa ya kujitetea, na baadaye kupiga kura kuthibitishe hoja moja baada ya nyiningine au kuzikataa zote.

Awali, Naibу Rais Gachagua, alifika mbele ya Bunge la Kitaifa, majira ya saa 11 jioni siku ya jana, ili kujitetea dhidi ya mashtaka.

Gachagua, alidai atapambana kuhusu madai ya ufisadi, kudhoofisha serikali na kuchochaea chuki za kikabila hadi mwisho.

Kikao maalum kilianza saa tatu asubuhi, jana, mbunge wa Kibwezi Magharibi, Mutuse, alieleza kwa kina mash-taka 11 dhidi ya Gachagua, ambayo anahisi yamevunja sheria na katiba ya Kenya.

Ripoti ya maoni ya Wakanya, kuhusiana na hoja hiyo iliwasilishwa bungeni pia takwimu ya namna walivyo-piga kura, zilioneshwa kwa wabunge.

Baada ya kuwasilisha hoja hiyo, mbunge wa Kilifi, Owen Baya, aliunga mkono hoja hiyo.

Bunge, likarejea kwenye kikao cha pili mwendo wa saa nane nusu, asubuhi kwa hoja hiyo kuendelea kujadiliwa hadi atakapowasili Naibу Rais na mawakili wake, kwa kikao maalum cha kujieze na kujibu maswali ya wabunge.

Kikao hicho cha kamati ya bunge zima, kilisimamiwa na Spika wa Bunge la Kitaifa, Wetangula.

Baada ya saa mbili za kujieza na kujibu maswali, Gachagua aliondoka bungeni kwa muda.

Usiku wa leo, Spika Wetangula, anatarajiwa kutangaza rasmi kwamba kikao maalum cha bunge kiko tayari kupigia kura hoja hiyo ya kumuondo kazini, Naibу Rais Gachagua.

Atawaomba viranja wa bunge kupiga kengele ya kuidhinisha kura hiyo kupigwa.

Kura huweza kupigwa kwa njia ya siri kupitia mashine za kompyuta, wanapoketi bungeni.

Kila mbunge ana kadi maalum yenye taarifa zae muhimu ambayo ataitumia kupigia kura, kisha matokeo yatangazwe kwenye Bunge kupitia {screen} iliopo bungeni.

Ili kupitishwa, wabunge 235 ambao ni theluthi mbili ya wabunge wote nchini Kenya, wanatarajiwa kuku-baliana na hoja hiyo.

Ikiwa awamu ya kwanza haitaafikiana na hilo, basi wabunge watarudia kupigwa kura.

*Imeandalialiwa na Cristina Mwakangale kwa msaada wa Taifa Leo/BBC

Gachagua,
alidai atapambana
kuhusu
madai ya
ufisadi,
kud-
hoofisha
serikali
na kuch-
chea chuki
za ki-
kabila hadi
mwisho.

STRAIKA WA LIGI KUU AONGOZA KWA MABAO CHAMPIONSHIP

Na Adam Fungamwango

STRAIKA wa zamani wa timu za Ligi Kuu, Coastal Union na Dodoma Jiji, Raizin Hafidh, anaongoza kwenye orodha ya wafungajji wa Ligi ya Championship, akifunga mabao manne, katika michezo mitatu ambayo timu yake ya Mtibwa Sugar imenecheza.

Raizin, ambaye aliibukia katika Klubo ya Coastal Union miaka mitano iliyopita, msimu huu amesajiliwa na Mtibwa Sugar, yeye na wenzake wakawa na kazi moja tu ya kuirejea timu hiyo Ligi Kuu Tanzania

Bara.

Straika huyo misimu miwili iliyopita alilichezea Dodoma Jiji kwenye Ligi Kuu, akifunga mabao yote mawili dakika ya 35 na 70 katika mchezo wa kwanza ambapo timu hiyo ilicheza dhidi ya Green Warriors, Uwanja wa Manungu Complex, Turiani mkoani Morogoro.

Katika mchezo wa pili ambao Mtibwa ilicheza ugenini dhidi ya Cosmopolitan, alifunga bao moja kwenye ushindi wa mabao 2-0, moja likifungwa na Omari Marungu ambaye alipandishwa kwenye kikosi cha kwanza kutoka kile cha vijana

chini ya miaka 20.

Wiki iliyomalizika, straika huyo alipachika tena bao moja katika mchezo mwengine ambao Mtibwa ilicheza nyumbani, Manungu Complex, ikiifunga Mbeya City mabao 2-0, moja likitiwa kwenye kamba na beki wa zamani wa Kagera Sugar, Erick Kyaruzi.

Hadi kufikia raundi ya tatu ya ligi hiyo, Mtibwa Sugar inaongoza ikiwa na pointi tisa na

mabao sita, ikiwa hajjaruhusu bao, ikifuaatiwa na Songea United ambayo nayo ina pointi tisa na mabao sita, lakini imeruhusu mabao mawili, huku ya tatu ikishikiliwa na Stand United yenyе pointi tisa, mabao matatu na hajjaruhusu bao.

TMA iko nafasi ya nne na pointi zake saba, Biashara United ikishika nafasi ya tano na pointi zake sita, Geita Gold namba sita, ikiwa na pointi tano. Timu mbili ambazo hazina pointi yoyote wala mabao ya kufunga ni Transit Camp, inayoburuza mkia na Kiluvya FC, inayokamata nafasi ya 15 ya msimamo wa ligi hiyo.

Kamanda wa Polisi Wilaya ya Muheza, Hadija Sokolo (watano kushoto), akiwa pamoja na wachezaji wa timu ya mpira wa miguu ya wanawake ya Jambe Queens baada ya kuibuka na ushindi wa penalti 3-1 dhidi ya timu ya wanawake ya Economy Queens katika finali ya mashindano ya Ligi ya Polisi Jamii Cup iliyopigwa Uwanja wa Jitegemee, Muheza juzi. **PICHA: STEVEN WILLIAM**

Economy, Jambe Queens Mabingwa Polisi Jamii Cup

Na Steven William, MUHEZA

TIMU ya mpira wa miguu ya Wanaume ya Economy FC, kutoka Kata ya Bwembwera, Ally Nyangasa, ili-pata bao hilo pekee kupitia kwa Kinunga Juma kipindi cha pili.

Kwa upande wa wanawake, timu ya mpira wa miguu ya wanawake ya Jambe Queens ililubuka na ushindi kwa kuifunga timu ya wanawake ya Economy Queens kwa mikwaju ya penalti 3-1 baada ya dakika 90 za mchezo kumalizika kwa sare.

Kutokana na matokeo hayo, Kamanda wa Polisi Wilaya ya Muheza, Hadija Sokolo, alikabidhi zawadi, ambapo mshindi wa Kata ya Majengo, Mukadam Sabuni, akiongozwa na Mratibu wa Mashindano hayo, Koplo Hans Benny Ngollo.

Timu ya Economy FC, ilizawadiwa jezi seti mbili na mpira mmoja, mshindi wa pili, Polisi FC ilipewa jezi seti moja na mpira miwili huku mshindi wa tatu timu ya Muheza Vetelan nayo ikiondoka na jezi seti moja na mpira mmoja.

Kwa upande wa timu ya Jambe Queens ilizawadiwa seti moja ya jezi na mpira miwili huku timu ya Economy Queens iliyoshika nafasi ya pili ikizawadiwa mpira miwili.

Akizungumza wakati akifunga mashindano hayo, Kamanda wa Polisi Wilaya ya Muheza, Sokolo

alisema michezo ni ajira na inasaidia kujenga afya nzuri kwa vijana pamoja na kuwaepusha na tabia mbaya ambazo zinaweza kuwaleta madhara.

Aliwakumbusha wananchi kushiriki katika kujandikisha katika daftari la makazi huku aki-waomba wananchi kutoa taarifa za uhalifu na wahalifu katika Jamii.

Kwa upande wa Mkuu wa Kituo cha Polisi Muheza, Kuruthum Bambe, alisema imekuwa ni desuri kwa jeshi hilo kushirikisha jamii katika michezo ambapo alibainisha kuwa dhana hiyo im-

Kocha KMKM aanika siri ya ushindi Ligi Kuu

Na Hawa Abdallah, ZANZIBAR

KOCHA Msaidizi wa KMKM SC, Ibrahim Khamis, amesema uzoefu wao katika Ligi Kuu Zanzibar ndio uliowafanya kupata ushindi katika mchezo wao wa tano wa ligi hiyo.

KMKM juzi, Jumatatu walifanikiwa kupata ushindi mwembamba wa bao 1-0 dhidi ya Tekeleza FC kutoka Kisiwani Pemba, mchezo uliochezwa katika Uwanja wa Nje wa New Amaan Complex.

Akizungumza na gazeti hili, kocha huyo msaidizi alikiri timu yake kuzidiwa katika kipindi cha pili cha mchezo hadi kukamilika dakika 90.

Alisema kufanikiwa kupata alama tatu kumetokana na bao lao la mapema walilolipata kabla ya wapinzani wao kuamka.

Alisema wapinzani wao walicheza vema katika eneo la nyuma pamoja na kati jambo liliilosababisha kudhibiti mipira ambayo washambuliaji wake walikuwa wakipeleka katika lango lao.

Kocha huyo alisema licha ya wapinzani wao kuwa vizuri katika eneo la ulinzi karibu kipindi chote cha pili, lakini walishindwa kutumia nafasi walizotengeneza.

"Tumepata ushindi, lakini niseme kwa mchezo huu wa leo, uzoefu wa wachezaji wetu wa muda mrefu katika hii Ligi Kuu ndio uliotufanya tupate haya matokeo, mchezo ulikuwa mgumu na wapinzani wetu walikuwa bora sana katika kipindi cha pili," alisema.

Kwa matokeo hayo timu ya KMKM imefikisha alama 10 ikiwa nafasi ya pili katika msimamo wa ligi hiyo, wakati Tekeleza FC wanaburuza mkia wakiwa na alama moja katika michezo mitano.

ekuwa na matokeo chanya katika kuwakutanisha jamii na Jeshi la Polisi.

Naye Polisi wa Dawati la Jinsi Wilaya ya Muheza, Inspector Fatuma Mswaki, aliwakumbusha wasichana kutoa taarifa pindi wanapofanyiwa ukatili wa kijinsia katika michezo na maeneo wanayoishi.

Afisa Utamaduni, Sanaa na Michezo wilaya ya Muheza Msafiri Nyaruva alisema kupitia mashindano mbalimbali ya michezo tayari wameibua vipaji kwa kutoa wachezaji ngazi ya wilaya, mkoaa hadi taifa.

HABARI MICHEZO

ZISIKUPITE

TUCHEL ATAJWA UNITED

KLABU ya Manchester United inavutiwa na Mjerumani Thomas Tuchel mwenye umri wa miaka 51, kama mbadala wa Erik Ten Hag. (*Manchester Evening News*)

MARMOUSH AWANIWA LIVER

LIVERPOOL inavutiwa na mshambuliaji wa Ein-tacht Frankfurt na Misri, Omar Marmoush mwenye umri wa miaka 25. Nottingham Forest na Aston Villa zilitaka kumsajili msimu uliopita. (*Sky Germany*)

BEI YA KUDUS KUANIKWA

KLABU ya West Ham inatarajiwa kutoa bei ya kiungo wao wa kati kutoka Ghana Mohammed Kudus mwenye umri wa miaka 24. Liverpool, Arsenal, Manchester City na Chelsea zimeonesha nia ya kutaka kumsajili. (*Football Insider*)

SANE KUTUA NEWCASTLE

KLABU ya Newcastle United inapania kumsajili winga wa Ujerumani, Leroy Sane mwenye umri wa miaka 28, msimu ujao wa majira ya joto, mkataba wake utakopamilika Bayern Munich. (*Football Insider*)

MUSIALA MSHAHARA JUU

BAYERN Munich ipo tayari kumfanya mchezaji wa Ujerumani Jamal Musiala kuwa mchezaji wao anayelipwa kitita kikubwa, pamoja na mshambuliaji wa Uingereza Harry Kane, kwa pauni 400,000 kwa wiki. Mchezaji huyo mwenye umri wa miaka 21 hajadokeza kufanya mazungumzo na Real Madrid au Manchester City. (*Sky Germany*)

O'NEIL FRESH KABISA

KLABU ya Wolves wanadumisha uungwaji mkono wao kwa Kocha Mkuu, Gary O'Neil mwenye umri wa miaka 41, baada ya kumfukuza Jack Wilson. (*Sky Sports*)

BARCELONA NA DAVID

BARCELONA inamfuatilia mshambuliaji wa Lille na Canada, Jonathan David, 24. (*Todofichajes*)

LARSSON AFUATILIWA

KLABU kadhaa zinamfuatilia winga wa Eintracht Frankfurt aliye na umri wa miaka 20 kutoka Sweden, Hugo Larsson. (*Fabrizio Romano*)

DIBLING ASHAWISHIWA

KLABU ya Southampton inatumaini kumshawishi kiungo wa kati wa England, Tyler Dibling mwenye umri wa miaka 18, kusaini mkataba mpya huku Manchester United wakionesha nia ya kutaka kumnunua. (*GiveMe-Sport*)

CONNOLLY AWANIWA

KLABU ya Sunderland inatazamia kumsajili mshambuliaji wa zamani wa Brighton na Jamhuri ya Ireland, Aaron Connolly mwenye umri wa miaka 24, kutoka Hull City. (*Sun*)

DONDODA ZA SOKA MAGAZETI YA ULAYA

JESUS BADO LULU ARSENAL

LONDON, England

ARSENAL imeripotiwa kukataa mpango wa kumuaza mshambuliaji, Gabriel Jesus akwa Klabu ya Palmeiras ya Brazil.

Jesus alikuwa akianza mara kwa mara baada ya kuhama kutoka Manchester City mwaka 2022, lakini alishuka hadi kwenye benchi baada ya Kai Havertz kusajiliwa miezi 12 baadaye.

Amecheza mara tano kwenye Ligi Kuu England msimu huu, lakini kwa jumla ya dakika 79 pekee.

Huku Arsenal ikiaminika kuwinda mshambuliaji mpya, maswali ya

Washikabunduki hao wa London wamekataa kumuuzza kwao Brazil licha ya...

meulizwa kuhusu mustakabali wa Jesus kwenye Uwanja wa Emirates na waajiri wa zamani, Palmeiras wamedokezwa kujaribu kumtaka mchezaji huyo wa Kimataifa wa Brazil mwenye umri wa miaka 27.

Katika jimbo la Globo Esporte kuliwa na mawasiliano kati ya pande hizo mbili katika siku za hivi majuzi wakati Palmeiras ilipotafuta kuungana tena na Jesus, ndipo Arsenal walipomaliza uchunguzi wao haraka.

Kocha Mikel Arteta bado anase-

mekana kumwona Jesus kama kiungo muhimu wa kikosi chake na hana nia ya kuachana na Brazil huyo, ambaye anapigania nafasi yake kwenye kikosi cha kwanza.

Palmeiras wanadaiwa kukubali msimamo wa Arsenal kwa wakati huu, lakini wanaendelea kuwa na ndoto ya kuungana tena na Jesus, ambaye uhusiano wake wa karibu na klabu hiyo umewafanya waamini kwamba atarejea wakati fulani katika maisha yake ya soka.

TEN HAG NA MATUMAINI KUBAKI UTD

MANCHESTER, England

MUSTAKBALI wa Erik ten Hag kama kocha wa Manchester United unabakia katika usawa kabla ya kikao cha watendaji kilichopangwa wiki hii, ingawa Mholanzi huyo anaamini ataendelea kuaminiwa na wakubwa hao wakati huu wakielekea mapumziko ya mechi za kimataifa, kwa mujibu wa ESPN.

Mmiliki mwenza, Sir Jim Ratcliffe alitazamiwa kuhudhuria mukutano huo uliopangwa mapema mjini London jana Jumanne pamoja na wajumbe wengine wa uongozi wa United, akiwamo mtu wa kulia Sir Dave Brailsford, Mkurugenzi Mtendaji Omar Berrada, Mkurugenzi wa Michezo, Dan Ashworth na Mkurugenzi wa Ufundji, Jason Wilcox.

Familia ya Joel Glazer ambaye inamilihi hisa nyingi, pia ilitarajiwa

kuhudhuria.

Chanzo kiliambia ESPN kwamba maonesho na matokeo msimu huu yamesababisha hofu.

Sare ya bila kufunga na Aston Villa Jumapili iliendezea mwanzo mbaya zaidi wa msimu wa Ligi Kuu England baada ya kuchukua alama nane pekee kutoka mechi saba za kwanza na kushika nafasi ya 14 kwenye jedwali.

Kwa mujibu wa vyanzo vya habari, Ten Hag alizungumza na timu ya uongozi wa United kutokana na michezo huo uliochezwa kwenye Uwanja wa Villa Park na hakupewa dalili kwamba kibarua chake kiko hatarini mara moja, hivyo kumfanya aamini kuwa yuko salama kwa sasa.

Kocha huyo mwenye umri wa miliaka 54, sasa ameenda likizo baada ya kuwapa mapumziko wachezaji wa kikosi cha kwanza ambao hawatahusika na michezo ya kimataifa kwa muda wa wiki mbili zizazo.

United watacheza tena dhidi ya Brentford katika Uwanja wa Old Trafford Oktoba 19, mwaka huu.

Kabla ya mukutano wa kamati kuu mjini London siku ya Jumanne, Ratcliffe na Joel Glazer walikutana Old Trafford Jumatatu.

Chanzo kimoja kiliambia ESPN kwamba mazungumzo yalikuwa "ya muda mrefu na ya mikutano mbalimbali."

Zamalek yajipanga kumsajili Ramos

CAIRO, Misri

VIGOGO wa soka Misri, Zamalek hawajafunga kabisa mlango wa kumsajili beki aliyeshindha Kombe la Dunia, Sergio Ramos, licha ya matarajio ya juu ya mshahara wa mchezaji huyo, maofisa wa klubu hiyo wameiambia ESPN.

Ahmed Shawky, mratibu wa vyombo vya habari vya wababe hao wa Misri, amethibitisha kwamba Zamalek wanamtaka mchezaji huyo huru mwenye umri wa miaka 38, lakini amekiri kwamba kuna baadhi ya vikwazo katika kumpa mkataba.

"Baadhi ya mawakala walitoa uwerekano huo," Shawky aliiambia ESPN.

"Bila shaka, Sergio Ramos ni mchezaji mzuri ambaye alishin-

da kila kitu akiwa na Real Madrid na Hispania. Atakuwa mchezaji mkubwa kwa upande wowote Mashariki ya Kati au Afrika."

Taarifa za Zamalek kutaka kumnumua Ramos, ambaye ni mchezaji huru baada ya kuondoka Sevilla msimu wa majira ya joto, zilitolewa mwezi uliopita, usiku wa kuamkia fainali ya CAF Super Cup ya Zamalek dhidi ya wapinzani wao wa Cairo, Al-Ahly mjini Riyadh Septemba 27, mwa ka huu.

"Hakuna kitu kamili hadi sasa, na mchezaji anathaminiwa sana kifedha," Shawky aliendelea, akimaanisha matarajio ya mshahara wa Ramos.

"Pia tunapaswa kukumbuka kwamba Zamalek pia wamesajili mabeki wengine wa katil hivi karibuni.

"Itakuwa msaada mkubwa kwa soka la Misri, na kumaanisha heshima zaidi kwa Zamalek na ligi kama tunaweza kufanya makubaliano."

Uvumi huo uliuba msisimko na shauku miiongoni mwa mashabiki wa klubu hiyo, ingawa Hani Shoukry, jumbe wa bodi ya wakurugenzi ya Zamalek, alidokeza wiki iliyopita kuwa matarajio ya kifedha ya Ramos yangekuwa magumu kwao.

"Kumekuwa na mazungumzo na Ramos ili ajiunge na Zamalek, alifurahia nia hiyo na akakubali kuchenza Misri," Shoukry aliiambia OnTime Sports.

"Ugumu uko katika masuala ya kifedha na kiasi kilichoombwa na nyota huyo wa Hispania. Ndiyo sababu kuu ya kutokamili-sha mpango huo."

Pochettino aanza kuinoa Marekani

NEW YORK, Marekani

MAURICIO Pochettino aliongeza rasmi makocha wake wasaidizi wa muda mrefu kwenye kikosi cha Marekani Jumatatu, siku yake ya kwanza uwanjani kama mbadala wa Gregg Berhalter kuwa kocha mkuu wa timu ya taifa.

Jesus Perez aliteuliwa kuwa kocha msaidizi wa kwanza, Miguel 'Miki' D'Agostino kama kocha msaidizi wa pili, Antonio 'Toni' Jimenez kocha wa makipa na Sebastiano Pochettino - mtoto wake kuwa mwana-sayansi wa michezo.

Pochettino alizifundi-sha Es-panyol, South-amp-ton,

Tottenham Hotspur, Paris Saint-Germain na Chelsea kabla ya Marekani kumwajiri mwezi uliopita kuelekeea Kombe la Dunia la 2026.

Pochettino alisema wakati wa mukutano wake wa utangulizi na waandishi wa habari kwamba alikuwa akiwaleta pamoja na wafanyakazi wake.

Marekani ilianza mazoezi Jumatatu na itacheza mechi za kirafiki dhidi ya Panama Jumamosi huko Austin, Texas na Mexico siku tatu baadaye huko Guadala-jara.

Berhalter alitimuliwa Julai baada ya timu hiyo kuon-dolewa katika raundi ya kwanza kwenye michuano ya Copa America.

HABARI MICHEZO

Yanga yajipa nafasi ya robo fainali CAF

INATOKA UK. 24

baadaye tutaona tunakwenda je huko mbele," alisema.

Wakati huo huo, Ofisa Habari wa klubu hiyo, Ali Kamwe, amesema maandalizi kuelekea kwenye mchezo wa dabi dhidi ya Simba, Oktoba 19, mwaka huu, yameanza rasmi.

Alisema Kocha Mkuu, Miguel Gamondi, ameanza mazoezi na wachezaji waliosalia ambayo hawajaitwa kwenye vikosi vya timu za taifa.

"Timu imeanza kujiandaa na mazoezi kuelekea Oktoba 19 ambaapo tutacheza dhidi ya Simba, baadhi ya wachezaji wetu wapo kwenye vikosi vya timu ya taifa, lakini waliobaki wanaendelea na maandalizi.

Ila tunawaombea wachezaji wetu waliokwenda kwenye timu za taifa warejee wakiwa salama bila majeruhi kwani tuna mechini ngumu ya dabi, tunataka kuvuna pointi sita kwenye michezo yetu miwili ya mwezi Oktoba, kwani baada ya hiyo tutacheza dhidi ya JKT Tanzania," alisema Kamwe.

Morocco: Hakuna wa kuizua Stars kwenda AFCON

INATOKA UK. 24

lakini na wao hawatokuwa wanyonge kwani wana maelekezo ya kufanya waliyopewa na walimu wao.

"Tumejitalihidi kupokea maelekezo ya walimu wetu kuelekea kwenye michezo yetu miwili dhidi ya DR Congo, sisi kama wachezaji tunakwenda kufuata kile tulicholekezwa kwenye mechini hiyo, tunajua kuwa wenzetu wana wachezaji wazuri sana, wanacheza klubu kubwa nje ya Afrika, hivyo tunajua kama tunakwenda kucheza michezo mgumu, lakini na sisi tumejialaa kushinda ugenini," alisema.

Katika michezo huo, Stars itamkosa mchezaji aliyeitwa kwa mara ya kwanza, Abdulrazack Hamza, ambaye ameumia nyama za paja, ikamlazimu Morocco kumwita beki wa kati wa Mashujaa FC, Ibrahim Ame, kuziba nafasi yake.

Timu hizo zitarudiana tena Oktoba 15 katika michezo utakaochezwa Uwanja wa Benjamin Mpaka, Dar es Salaam.

Katika Kundi H, Tanzania inashika nafasi ya pili ikiwa na pointi nne, nyuma ya DR Congo, yenye pointi sita, Ethiopia ya tatu ikiwa na pointi moja, huko Guinea ikiwa haina pointi na zote zimecheza michezo miwili.

CHASAMBI AFUNGUKA KUKAA BENCHI SIMBA

Na Mwandishi Wetu

WINGA chipukizi wa Klubo ya Simba, Ladack Chasambi, amewatoa hofu mashabiki wa timu hiyo akisema kuka kwake benchi ni kwa sababu ya kujifunza kitu kutoka kwa wakubwa zake, aki ahidi siku moja atapata namba ya kudumu, huko akiwakumbusha kuwa hakuna timu yoyote duniani ambayo mchezaji atakwenda na kupata namba kirahisi bila ya kuipambania.

Akizingumza jijini Dar es Salaam, Chasambi aliyesajiliwa kipindi cha dirisha dogo msimu uliopita akitokea Mtibwa Sugar, alisema ni kweli kama binadamu ni lazima ujisikie vibaya kuka benchi kila mechini, lakini alidai kuwa namba siku zote ni lazima uiipambanie na si kupe-

wa kama zawadi.

Mchezaji huyo amefunguka baada ya mashabiki wengi kulalamika ni kwa nini hatapi nafasi ya kucheza, badala yake Kocha Mkuu, Fadlu Davids, amekuwa akimpa zaidi nafasi Joshua Mutale.

Alisema amekuwa akisikia maneno hayo kutoka kwa mashabiki, lakini yeze binafsi anaona Mutale ni mchezaji mkubwa na mzuri zaidi ambaapo yeye mwenyeewe ana vitu anajifunza kutoka kwake ndani na nje ya uwanja.

"Ushindani na nafasi ni mkubwa sana Simba, na hapa tu popote kwenye klubu za mpira, haijalishi sijui utoke Simba uende wapi, kote huko,

lazima unapoenda ukapiganie namba, wala si vitu vigeni ni vya kawaida tu.

"Nimekuwa nikisikia suala la Mutale, vitu vinaongeleka na navisikia, kwa upande wangu mimi naona Joshua ni mchezaji mzuri sana na mwenye uzoefu mkubwa, anacheza kwa kui pambania Simba na ndio imemsajili, na hata nikimuungalia siyo kama anacheza vibaya, anacheza vema na mimi nina vitu vya kujifunza kutoka kwake, soka ni nidhamu," alisema Chasambi.

Kuhusu kama anajisikia vibaya kuka benchi, winga huyo alikiri kuwa kama binadamu ni lazima ajisikie hivyo na hiyo ndio itakuwa inamu ongezeza chachu ya kufanya vizuri zaidi uwanja wa mazoezi ili kumshawishi kocha Fadlu.

"Kama binadamu ni lazima

kidogo ujisikie vibaya, lakini kwenye soka ni kawaida, ni lazima upambane ili upate nafasi, umshawishi mwalimu ili kukupa kile ambacho anaona utakileta uwanjani, yaani wala sina hofu na wala mashabiki wasiwe na wasiwasi nitacheza tu, na ikumbukwe wote tu naipambania timu moja," alisema.

Wakati Chasambi akisema hayo, tayari klubu hiyo imemsajili winga mwininge, Elie Mpanzu ambaye ataanza kuitumikia timu hiyo katikati ya Desemba mwaka huu.

Usajili wa mchezaji huyo utazidi kuleta ugumu wa namba kwenye kikosi hicho, kwani Mpanzu mbali na kuwa mzoefu wa michezo ya kimataifa, lakini pia ni mmoja wa mawinga wenye uwezo wa kufunga mabao kama mshambuliaji.

Camara, Diarra wachuana kwa 'clean sheets'

Na Adam Fungamwango

MAGOLIKIPA wawili kutoka Afrika Magharibi, Moussa Camara wa Simba na Djigui Diarra wa Yanga, ni moja kati ya makipa wanawanaongoza kwa kusimama langoni mechini nyingi bila kuruhusu wawu wao kwenye Ligi Kuu Tanzania Bara inayoendelea.

Camara, raia wa Guinea na Diarra kutoka nchini Mali, wamefikisha 'clean sheets' nne mpaka sasa katika michezo ya Ligi Kuu ambayo imeingia kwenye raundi ya saba.

Camara amepata 'clean sheets' zake aliposimama langoni kwenye michezo ambayo timu yake ilishinda mabao 3-0 dhidi ya Tabora United, mabao 4-0 dhidi ya Fountain Gate, mabao 2-0 dhidi ya Azam FC na bao 1-0 dhidi ya Dodoma Jiji. Kwa upande wa Diarra, mechini alizopatia 'clean sheets' ni ile ambayo Yanga ilishinda mabao 2-0 dhidi ya Kagera Sugar, bao 1-0 dhidi ya KenGold, bao 1-0 dhidi ya KMC na mabao 4-0 dhidi ya Pamba Jiji.

Hata hivyo, Camara amesimama langoni mechini tano, moja akishindwa kulinda 'clean sheets', aliporuhusu mabao mawili, Simba ikitoka sare ya mabao 2-2 dhidi ya Coastal Union, huko Diarra akidaka mechini nne na zote amefanikiwa kutoruhusu wawu wake uguuswe.

Makipa wengine wenye 'clean sheets' nne ambao ni Watanzania ni, Patrick Munthali wa Mashujaa FC na Mussa Mbisa wa Prisons.

Tofauti ni kwamba makipa hawa wakaa langoni mara sita, hivyo wameruhusu wawu wao kuguswa katika michezo miwili ya Ligi Kuu.

Kwa mujibu wa Kitengo cha Takwimu cha Dawati la Michezo Nipashe, makipa wenye 'clean sheets' tatu mpaka sasa ni Mohamed Mustafa na Zuberi Foba, wote wa Azam FC, Allan Ngeleka wa Dodoma Jiji, Denis Donis wa JKT Tanzania, Metacha Mnata wa Singida Black Stars, Yona Amosi wa Pamba Jiji na Fabien Mantombara wa KMC.

Ladack Chasambi

Michezo

Jumatano Oktoba 9, 2024

Nipashe

Jesus bado lulu Arsenal

UKURASA 21

Kocha wa Yanga, Miguel Gamondi

Yanga yajipa nafasi robo fainali CAF

Na Adam Fungamwango

KLABU ya Yanga imesema kutokana na ubora wa kikosi ilichonacho pamoja na uzoefu, itavuka hatua ya makundi ya Ligi ya Mabingwa Afrika na kwenda robo fainali kwenye Kundi A liliopangwa.

Ofisa Mtendaji Mkuu wa Klabu hiyo, Andre Mtine, amesema si kwamba anazidharau timu zingine, lakini anaziona zimo ndani ya uwezo wao, ingawa kwenye soka lolote linaweza kutokea.

●●● Yachekelea kundi lao na kueleza ni rahisi kwao huku ikitambia kikosi...

Mtine ameongea hayo siku moja tu baada ya Yanga kupangwa Kundi A la Ligi ya Mabingwa Afrika, ikiwa na timu za TP Mazembe ya Jamhuri ya Kidemokrasi ya Congo, MC Alger ya Algeria na Al Hilal ya Sudan.

Amefanua kuwa pamoja na

ubora ambao timu hizo zinao, lakini si kama Mamelodi Sundowns, Al Ahly, Esperance, Raja Casablanca, Wydad Casablanca, Zamalek na nyngine kubwa na tishio barani Afrika.

“Kwa nilivyoona kundi ni kwamba tunavuka makundi, tuna timu nzuri, ngumu na yenye wachezaji bora wenye viwangi na kwa sasa tuna uzoefu pia, pamoja na kwamba si kazi rahisi

na si kwamba nazidharau timu zingine, lakini bado zipo ndani ya uwezo wetu, hizi si zile timu tishio barani Afrika ambazo ukupangiwa nazo unaona ni lazima ufanye kazi ya ziada,” alisema.

Kwa upande wa Mjumbe wa Kamati ya Utendaji, Alex Ngai, yeche amesema haoni kama ni kundi jepesi, lakini matarajio yake ni kuona Yanga ikivuka hatua hiyo.

“Hakuna timu nyepesi kwenye hili kundi, ila sisi mipango yetu ipo vile vile, malengo na matarajio ni kuvuka kwanza hili kundi,

INAENDELEA UKURASA 23

9 770856 541002 >